

การศึกษาเปรียบเทียบภาวะการอมของคร่าวร้อนในภาคเกษตรและนอกภาคเกษตร

สารนิพนธ์

ของ

นันทกา นันทวิสัย

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การจัดการ

ตุลาคม 2552

การศึกษาเปรียบเทียบภาวะการออมของครัวเรือนในภาคเกษตรและนอกภาคเกษตร

สารนิพนธ์
ของ
นันทกา นันทวิสัย

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การจัดการ

ตุลาคม 2552

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การศึกษาเปรียบเทียบภาวะการออมของครัวเรือนในภาคเกษตรและนอกภาคเกษตร

บทคัดย่อ

ของ

นันทกา นันทวิสัย

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การจัดการ

ตุลาคม 2552

นันทกา นันทวิสัย. (2552). การศึกษาเปรียบเทียบภาวะการออมของครัวเรือนในภาคการเกษตร

และนอกภาคการเกษตร. สารนิพนธ์ ศ.ม. (เศรษฐศาสตร์การจัดการ). กรุงเทพฯ:

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์:

ดร.รัชพันธุ์ เชยจิตร.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบภาวะการออมของครัวเรือนในภาคการเกษตรและนอกภาคการเกษตร 2) เพื่อศึกษาปัจจัยกำหนดการออมภาคครัวเรือน ในภาคการเกษตรและนอกภาคการเกษตร 3) เพื่อศึกษาความยืดหยุ่นของการออมที่มีต่อรายได้ ของภาคครัวเรือนในภาคการเกษตรและนอกภาคการเกษตร

โดยใช้ข้อมูลของสำนักงานสถิติแห่งชาติ รายงาน การสำรวจภาวะ เศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือนพ.ศ.2547 เป็นฐานข้อมูลในการศึกษา และเป็นการสำรวจทั่วประเทศ มีตัวอย่างครัวเรือน 34,843 ครัวเรือน และอาศัยโปรแกรมสำเร็จรูปในการคำนวณค่าทางสถิติของความสัมพันธ์ต่าง ๆ โดยสมการถดถอยในรูปของลอการิทึมธรรมชาติ (Natural Logarithm)

ผลการศึกษา พบว่า การออมโดยเฉลี่ยของครัวเรือนในภาคการเกษตร เท่ากับ 1,122 บาทต่อเดือน และการออมโดยเฉลี่ยของครัวเรือน นอกภาคการเกษตร เท่ากับ 2,875 บาทต่อเดือน ส่วนปัจจัยกำหนดการออมครัวเรือนในภาคการเกษตร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มี 3 ปัจจัย ได้แก่ รายได้รวม ค่าใช้จ่ายในการบริโภค การออมทรัพย์กับสถาบันการเงิน ซึ่งปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการออมในเชิงบวกมี 2 ปัจจัย ได้แก่ รายได้รวม การออมทรัพย์กับสถาบันการเงิน ส่วนปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการออมในเชิงลบมี 1 ปัจจัย ได้แก่ ค่าใช้จ่ายในการบริโภค ปัจจัยกำหนดการออม ครัวเรือนนอกภาคการเกษตรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มี 6 ปัจจัย ได้แก่ รายได้รวม ค่าใช้จ่ายในการบริโภค การออมทรัพย์กับสถาบันการเงิน จำนวนหนี้สินที่ต้องชำระคืน จำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยพึ่งพิง และการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือน อุดมศึกษา ซึ่งปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการออมในเชิงบวกมี 3 ปัจจัย ได้แก่ รายได้ รวม การออมทรัพย์กับสถาบันการเงิน และการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือน อุดมศึกษา ส่วนปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการออมในเชิงลบมี 3 ปัจจัย ได้แก่ ค่าใช้จ่ายในการบริโภค จำนวนหนี้สินที่ต้องชำระคืน และจำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยพึ่งพิง

ค่าความยืดหยุ่น ของการออมที่มีต่อรายได้ของภาคครัวเรือน ในภาคการเกษตรและนอกภาคการเกษตร มีค่าสัมประสิทธิ์เป็นบวกเท่ากับ 1.399 ค่าความยืดหยุ่นของการออม ที่มีต่อรายได้ของภาคครัวเรือนในภาคการเกษตร มีค่าสัมประสิทธิ์เป็นบวกเท่ากับ 1.545 และ ค่าความยืดหยุ่นของการออมที่มีต่อรายได้ของภาคครัวเรือนนอกภาคการเกษตร มีค่าสัมประสิทธิ์เป็นบวกเท่ากับ 1.424

THE STUDY OF COMPARATIVE OF SAVING BY AGRICULTURAL HOUSEHOLD
AND NON - AGRICULTURAL HOUSEHOLD

AN ABSTRACT
BY
NANTAKA NANTAVISAI

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Economics Degree in Managerial Economics
at Srinakharinwirot University

October 2009

Nantaka Nantavisai. (2009) . *The Study of Comparative of Saving by Agricultural Household And Non-agricultural Household*. Master's Project, M.Econ. (Managerial Economics). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Project Advisor : Dr.Ratchapan Choiejit.

Objectives of this study were 1) to compared money saving between agricultural and non-agricultural household, 2) to study factors determine money saving between agricultural and non-agricultural household and 3) to study the elasticity of saving on permanent income agricultural and non-agricultural household.

The household social economic survey 2004 of office of national statistic was the most important database of this study that surveyed whole Thailand and there were 34,843 samplings. The data processing of study used ready-made computer program to found out the relation of factors in natural logarithm regression equation form.

The result of study found that average saving in agricultural household 1,122 Bath for one month and average saving in Non-Agricultural household 2,875 Bath for one month. There were three influence agricultural household saving factors in confidence level 95% as total income, consumption expenditure, and saving to financial institution. The two of five factors had positive influencing as total income and saving to financial institution. One factors had negative influencing as consumption expenditure. There were six influence non-agricultural household saving factors in confidence level 95% as total income, consumption expenditure, saving to financial institution, repayment debt, number of household members who depend on for a living, and the education of head of the household in the step of higher education. Three factors had positive influencing as total income, saving to financial institute, and the education of head of the household in the step of higher education. Three factors had positive influencing as consumption expenditure, repayment debt, and number of household members who depend on for a living.

As the elasticity of saving to income the household agricultural and non - agricultural would change 1.399 percentages whereas other factor constant. As the elasticity of saving to income the household agricultural change 1.545 percentages whereas other factor constant. As the elasticity of saving to income the household non - agricultural would change 1.424 percentages whereas other factor constant

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการสอบได้
พิจารณาสารนิพนธ์เรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบภาวะการอมของครว้เรือนในภาคเกษตรและนอกภาคเกษตร
ของ นันทกา นันทวิสัย ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การจัดการ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

.....

(อาจารย์ ดร.รัชพันธุ์ เขยจิตร)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

.....

(รองศาสตราจารย์ ดร.อรรถิพย์ ราชภูริณยม)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน

(อาจารย์ ดร.รัชพันธุ์ เขยจิตร)

..... กรรมการสอบสารนิพนธ์

(รองศาสตราจารย์ ดร.ชมพูนุท โกสลากร เพิ่มพูนวิวัฒน์)

..... กรรมการสอบสารนิพนธ์

(รองศาสตราจารย์ ดร.เรณู สุขารมณ)

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาเศรษฐศาสตร-
มหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การจัดการ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีสำนักวิชาเศรษฐศาสตร์และนโยบายสาธารณะ

(รองศาสตราจารย์ ดร.เรณู สุขารมณ)

วันที่ เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2552

ประกาศคุณูปการ

การศึกษา วิจัยครั้งนี้สำเร็จได้ ด้วยความเมตตา กรุณา จาก คณาจารย์ทุกท่าน ข้าพเจ้า ขอขอบคุณ อาจารย์ ดร.รัชพันธุ์ เชนจิตร อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ และขอขอบคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.เรณู สุขารมณ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.ชมพูนุท โกสลากร เพิ่มพูนวิวัฒน์ กรรมการสอบสารนิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำในการศึกษาค้นคว้าและแนวทางแก้ไขปรับปรุงงานวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณบิดา มารดา และเพื่อนร่วมงานที่ได้ให้ทุกๆ สิ่งทุกอย่าง โดยเฉ พาะอย่างยิ่ง ความรักและกำลังใจที่ทำให้ข้าพเจ้าประสบความสำเร็จในการศึกษาลุล่วงไปด้วยดี รวม ทั้งขอขอบคุณ พี่น้อง และเพื่อน ๆ เศรษฐศาสตร์การจัดการ รุ่น 4 ทุกคน ที่ช่วยเหลือและมีความปรารถนาดีแก่ข้าพเจ้าเสมอมา

สำหรับคุณประโยชน์ของสารนิพนธ์ฉบับนี้ ข้าพเจ้า ขอมอบ เป็นเครื่องบูชาพระคุณแก่บิดา มารดา ครูบาอาจารย์และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุก ท่านที่ได้เอ่ยนามและมีได้เอ่ยนาม ณ ที่นี้ ถ้าสารนิพนธ์ฉบับนี้มีข้อผิดพลาดประการใด ข้าพเจ้าขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

นนทกา นันทวิสัย

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย	5
ความสำคัญของการวิจัย	5
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
กรอบแนวคิดในการวิจัย	9
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
สมมติฐานทางทฤษฎี	10
ทฤษฎีการบริโภค	11
แนวคิดทฤษฎีการออม	12
เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	13
สรุปผลงานวิจัย	18
3 วิธีการดำเนินงานวิจัย	20
แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย	20
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	21
การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล	21
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	22
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	27
ข้อมูลทั่วไปของภาคครัวเรือนในภาคเกษตรและครัวเรือนนอกภาคเกษตร	27
เปรียบเทียบภาวะออมของภาคครัวเรือน	30
ปัจจัยกำหนดการออมของภาคครัวเรือน	42
ความยืดหยุ่นการออมต่อรายได้	63
สรุปผลการการศึกษา	64

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	70
สังเขปความมุ่งหมาย ความสำคัญ และวิธีดำเนินการวิจัย	70
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล	73
อภิปรายผลการวิจัย	74
ข้อเสนอแนะของการศึกษา	76
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป	78
บรรณานุกรม	
ภาคผนวก	
ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์	

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 การออมของประเทศไทยเทียบผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ	1
2 จำนวนประชากร จำแนกตามสถานภาพแรงงาน และกำลังแรงงาน	2
3 จำนวนผู้มีงานทำจำแนกตามสาขา	3
4 รายได้ ค่าใช้จ่าย และหนี้สินเฉลี่ยต่อครัวเรือน จำแนกตามสถานะทางเศรษฐกิจสังคม ..	4
5 ค่าเฉลี่ยการออม รายได้รวม ค่าใช้จ่ายในการบริโภค จำนวนหนี้สินที่ต้องชำระ และ การออมทรัพย์กับสถาบันการเงินของภาคครัวเรือนทั้งในภาคเกษตรและนอกภาค เกษตร	27
6 จำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยพึ่งพิงภาคครัวเรือนในภาคเกษตรและนอกภาคเกษตร	28
7 การศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนภาคครัวเรือนในภาคเกษตรและนอกภาคเกษตร	28
8 สถานภาพการครอบครองที่อยู่อาศัยและที่ดินการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนภาค ครัวเรือนในภาคเกษตรและนอกภาคเกษตร	29
9 ภาวะการออมของภาคครัวเรือนในภาคเกษตรและครัวเรือนนอกภาคเกษตร จำแนก ตามรายได้รวม	30
10 ภาวะการออมของภาคครัวเรือนในภาคเกษตรและครัวเรือนนอกภาคเกษตร จำแนก ตามค่าใช้จ่ายในการบริโภค	33
11 ภาวะการออมของภาคครัวเรือนในภาคเกษตรและครัวเรือนนอกภาคเกษตร จำแนก ตามจำนวนหนี้สินที่ต้องชำระคืน	36
12 ภาวะการออมของภาคครัวเรือนในภาคเกษตรและครัวเรือนนอกภาคเกษตร จำแนก ตามการออมทรัพย์กับสถาบันการเงิน	39
13 การวิเคราะห์การถดถอยเชิงซ้อนของปัจจัยกำหนดการออมภาคครัวเรือน	43
14 การวิเคราะห์การถดถอยเชิงซ้อนของปัจจัยกำหนดการออมภาคครัวเรือนที่มีระดับ นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95	46
15 การวิเคราะห์การถดถอยเชิงซ้อนของปัจจัยกำหนดการออมภาคครัวเรือนในภาค เกษตร	51
16 การวิเคราะห์การถดถอยเชิงซ้อนของปัจจัยกำหนดการออมภาคครัวเรือนในภาค เกษตรที่มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95	54

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
17 การวิเคราะห์การถดถอยเชิงซ้อนของปัจจัยกำหนดการออมภาคครัวเรือนนอกภาค เกษตร	57
18 การวิเคราะห์การถดถอยเชิงซ้อนของปัจจัยกำหนดการออมภาคครัวเรือนนอกภาค เกษตรที่มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95.....	60

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	9
2 กราฟแสดงการวัดค่าสถิติ Durbin - Watson	26

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ประเทศไทยเป็นประเทศกำลังพัฒนา ทำให้โครงสร้างของประเทศยังคงต้องมีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงและปรับตัวอย่างต่อเนื่องทั้งในด้านเกษตรกรรม ด้านอุตสาหกรรม ด้านคมนาคม การขนส่ง ด้านพลังงาน ด้านการศึกษา ด้านอสังหาริมทรัพย์ ด้านการอนามัย ด้านเทคโนโลยี ด้านวิทยาศาสตร์ และด้านศาสนา เป็นต้น ทำให้ในระยะยาวระบบเศรษฐกิจจำเป็นต้องอาศัยเงินทุนเป็นจำนวนมาก ซึ่งแหล่งเงินทุนที่สำคัญของประเทศมีอยู่ 2 แหล่งด้วยกัน คือ แหล่งเงินทุนภายในประเทศ (Domestic Saving) และแหล่งเงินทุนจากต่างประเทศ (Foreign Saving) การพึ่งพาแหล่งเงินทุนจากต่างประเทศจะได้มาจากการออมจากต่างประเทศซึ่งถูกนำเข้ามาในรูปของการกู้ยืม ซึ่งจะทำให้เศรษฐกิจของประเทศขาดเสถียรภาพได้ ดังนั้น การพึ่งพาแหล่งเงินทุนภายในประเทศนั้นจะสามารถทำให้ภาครัฐมีเงินลงทุนในการพัฒนาประเทศได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืนแม้เศรษฐกิจจะถดถอยก็ตาม แหล่งเงินทุนภายในประเทศได้มาจากการออมของคนในประเทศ ได้แก่ การออมของครัวเรือน การออมของธุรกิจ การออมของรัฐบาล และการออมของรัฐวิสาหกิจ

ตาราง 1 การออมของประเทศไทยเทียบกับผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ

หน่วย : %							
ปี พ.ศ.	ปี 30 - 39	2540	2541	2543	2545	2547	2549
การออมภาคครัวเรือน/จีดีพี	10	6	10	7	4	5	6
การออมเบื้องต้น/จีดีพี	33	33	33	30	28	29	30
การลงทุนเบื้องต้น/จีดีพี	38	34	20	23	24	27	29
ดุลเงินออม/จีดีพี	-5	-1	13	7	4	2	1

ที่มา : สำนักคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

การออมของภาคครัวเรือนมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาประเทศในระยะยาวเป็นอย่างมาก อดีตในปี 30 - 39 เคยมีสัดส่วนต่อปีสูงถึง 10% ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (ซึ่งเป็นภาคเศรษฐกิจที่มีสัดส่วนการออมสูงสุดเมื่อเทียบกับการออมภาคธุรกิจและภาครัฐ) แต่หลังวิกฤต 2540 กลับมีสัดส่วนลดลงมากเหลือเพียง 6% ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศในปี 2549 (ตามตารางที่ 1)

ซึ่งย่อมมีผลกระทบให้การออมของประเทศลดลงตามไปด้วย จากเคยมีสัดส่วนเฉลี่ยต่อปีอยู่ที่ระดับ 33% ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ มาอยู่ที่ 30% ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศในช่วงเวลาเดียวกัน (ที่มา : สำนักคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ) ดังนั้น จึงต้องมีการศึกษาปัจจัยที่กำหนดการออมของครัวเรือนว่าปัจจัยใดที่ทำให้การออมของภาคครัวเรือนเพิ่มสูงขึ้นเพียงพอกับการพัฒนาประเทศที่กำลังเจริญเติบโตให้ทันต่อโลกโลกาภิวัตน์ในปัจจุบัน

ตาราง 2 จำนวนประชากร จำแนกตามสถานภาพแรงงาน และกำลังแรงงาน

หน่วย : จำนวนราย

สถานภาพแรงงาน	2549				2550		
	ม.ค.	ก.พ.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.		
					รวม	ชาย	หญิง
ประชากรรวม	65.1	65.1	65.5	65.5	65.5	32.2	33.4
1. ประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป	50.2	50.3	50.7	50.7	50.8	24.6	26.2
1.1 ผู้อยู่ในกำลังแรงงาน	35.5	35.7	37.4	37	36.3	19.8	16.5
1.1.1 ผู้มีงานทำ	34.5	34.8	36.8	36.6	35.5	19.4	16.1
1.1.2 ผู้ว่างงาน	0.77	0.56	0.46	0.36	0.59	0.36	0.23
1.1.3 ผู้ที่รอฤดูกาล	0.24	0.33	0.13	0.05	0.27	0.08	0.19
1.2 ผู้ไม่อยู่ในกำลังแรงงาน	14.7	14.5	13.3	13.7	14.4	4.78	9.66
2. ประชากรอายุต่ำกว่า 15 ปี	14.9	14.8	14.8	14.8	14.8	7.53	7.22
อัตราการว่างงาน*	2.2	1.6	1.2	1	1.6	1.8	1.4

ที่มา : สำนักคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ตาราง 3 จำนวนผู้ปฏิบัติงานทำจำแนกตามสาขา

สถานภาพแรงงาน	หน่วย : จำนวนราย						
	2549				2550		
	ม.ค.	ก.พ.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.		
					รวม	ชาย	หญิง
ยอดรวม	34.5	34.8	36.8	36.6	35.5	19.4	16.1
1. สาขาเกษตรกรรม	12.6	12.1	15.4	15.8	12.7	7.16	5.5
1) การเกษตร การล่าสัตว์ และการป่าไม้	12.2	11.6	15	15.4	12.3	6.87	5.41
2) การประมง	0.37	0.47	0.49	0.42	0.38	0.29	0.09
2. สาขานอกเกษตรกรรม	21.9	22.7	21.3	20.8	22.8	12.2	10.6
1) การผลิต	6.13	5.97	5.53	5.1	6.47	3.1	3.37
2) การก่อสร้าง	1.98	2.55	1.84	1.64	2.37	2.01	0.36
3) การขายส่ง ขายปลีก ซ่อมแซมยานยนต์ฯ และของใช้ส่วนบุคคลและครัวเรือน	5.58	5.64	5.36	5.44	5.71	3.03	2.68
4) โรงแรมและภัตตาคาร	2.25	2.29	2.49	2.37	2.28	0.79	1.49
5) การขนส่ง คมนาคมและคลังสินค้า	1.12	1.13	1.04	1.16	1.17	1.01	0.16
6) กิจกรรมด้านอสังหาริมทรัพย์ ธุรกิจให้เช่าและธุรกิจอื่น ๆ	0.62	0.69	0.75	0.67	0.64	0.38	0.26
7) การบริหารราชการแผ่นดิน รวมประกันสังคมภาคบังคับ	1.06	1.15	1.18	1.19	1.14	0.73	0.41
8) การศึกษา	1.08	1.01	0.98	1.08	1	0.42	0.58
9) อื่นๆ*	2.1	2.29	2.15	2.1	2.03	0.77	1.26

หมายเหตุ : * หมายถึง รวมการทำเหมืองแร่และเหมืองหิน การไฟฟ้า ก๊าซ และการประปา การเป็นตัวกลางทางการเงิน การบริการสุขภาพและสังคมสงเคราะห์ การบริการชุมชน สังคมและส่วนบุคคล ลูกจ้างในครัวเรือนส่วนบุคคล องค์การระหว่างประเทศ

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

ตาราง 4 รายได้ ค่าใช้จ่าย และหนี้สินเฉลี่ยต่อครัวเรือน จำแนกตามสถานะทางเศรษฐกิจสังคม

บาท : ครัวเรือน

ปี พ.ศ.	2542	2543	2544	2545	2547
ครัวเรือนในภาคเกษตร (1)					
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	20,099	19,488	19,333	24,265	26,953
รายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือน	18,577	17,460	18,473	20,496	23,467
ครัวเรือนนอกภาคเกษตร (2)					
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	93,082	88,675	88,268	94,831	101,448
รายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือน	72,365	70,217	70,449	74,479	82,358
ครัวเรือนทั้งหมด (3) = (1) + (2)					
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	113,181	108,163	107,601	119,096	128,401
รายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือน	90,942	87,677	88,922	94,975	105,825

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

ประเทศไทยประกอบไปด้วยประชากรที่ประกอบอาชีพทั้งในภาคเกษตรและนอกภาคเกษตร จากประชากรทั้งหมดของประเทศไทยในปี 2550 มีจำนวนทั้งสิ้น 65.53 ล้านคน เป็นประชากรที่อยู่ในกำลังแรงงานจำนวนทั้งสิ้น 36.33 ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ 55.44 ของจำนวนประชากรทั้งหมด ในจำนวนนี้เป็นผู้ที่มีการทำงานในปี 2550 จำนวนทั้งสิ้น 35.47 ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ 97.63 ของประชากรที่อยู่ในกำลังแรงงานทั้งหมด (ตามตารางที่ 2) ทั้งครัวเรือนในภาคเกษตรและครัวเรือนนอกภาคเกษตรต่างก็มีสภาพความเป็นอยู่ วิธีการดำเนินชีวิต รวมไปถึงรายได้จากการประกอบอาชีพที่แตกต่างกัน แต่ต่างก็มีบทบาทในการพัฒนาเศรษฐกิจให้เจริญเติบโตได้อย่างต่อเนื่อง ในภาคเกษตรเป็นผู้มีงานทำจำนวน 12.66 ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ 35.69 ของประชากรผู้อยู่ในกำลังแรงงานที่มีงานทำทั้งหมด (ตามตารางที่ 3) และในช่วงปี พ.ศ.2542 ถึง ปี พ.ศ.2547 รายได้เฉลี่ยของครัวเรือนต่อเดือนของภาคเกษตรมีจำนวนเพิ่มขึ้นจาก 20,099 บาทในปี พ.ศ.2542 มาเป็น 26,953 บาทในปี พ.ศ.2547 (ตามตารางที่ 5) และมีความสำคัญเป็นรากฐานของประเทศในการผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญ เป็นผู้ส่งออกรายใหญ่อันดับต้นๆ ที่สามารถผลิตอาหารเพื่อเลี้ยงคนในประเทศและนอกประเทศอีกไม่น้อยกว่า 200 ล้านคนทั่วโลก นอกภาคเกษตร เป็นผู้มีงานทำเป็นจำนวน 22.81 ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ 64.31 ของประชากรผู้อยู่ในกำลังแรงงานที่มีงานทำทั้งหมด (ตามตารางที่ 3) และมี

รายได้เฉลี่ยของครัวเรือนต่อเดือนของนอกภาคเกษตรมีจำนวนเพิ่มขึ้นจาก 93,082 บาทในปี พ.ศ.2542 มาเป็น 101,448 บาทในปี พ.ศ.2547 (ตามตารางที่ 5) เป็นแหล่งการจ้างงานที่สำคัญทำให้เกิดการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างเต็มที่และช่วยผลิตสินค้าที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตหรือปัจจัย 4 และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ

ตามที่กล่าวมาข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยศึกษาเปรียบเทียบภาวะการออมของครัวเรือนในภาคเกษตรและนอกภาคเกษตร โดยใช้ข้อมูลการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน พ.ศ.2547 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ โดยภาครัฐสามารถวางแผนยุทธศาสตร์และนโยบายต่างๆ เพื่อส่งเสริมและกระตุ้นการออมของครัวเรือนในภาคเกษตรและนอกภาคเกษตรให้เพิ่มสูงขึ้นให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศสามารถนำเงินออมไปพัฒนาประเทศในด้านต่างๆ ได้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบภาวะการออมของครัวเรือนในภาคการเกษตรและนอกภาคการเกษตร
2. เพื่อศึกษาปัจจัยกำหนดการออมของครัวเรือนในภาคการเกษตรและนอกภาคการเกษตร
3. เพื่อศึกษาความยืดหยุ่นที่มีต่อรายได้ภาคครัวเรือนในภาคการเกษตรและนอกภาคการเกษตร

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ทำให้ทราบภาวะการออมของครัวเรือนในภาคการเกษตรและนอกภาคการเกษตร
2. ทำให้ทราบปัจจัยที่กำหนดการออมภาคครัวเรือนในภาคการเกษตรและนอกภาคการเกษตร
3. ทำให้ทราบถึงสัดส่วนของการออมต่อรายได้
4. ภาคครัวเรือนทั้งในภาคเกษตรและนอกภาคเกษตรทราบว่าปัจจัยทางเศรษฐกิจและปัจจัยทางสังคมตัวใดที่ส่งผลกระทบต่อเงินออมของครัวเรือนในเชิงบวกและเชิงลบ
5. เป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานภาครัฐสามารถนำผลการวิจัยครั้งนี้ไปเป็นแนวทางในการวางแผนส่งเสริมการออมของครัวเรือนทั้งในและนอกภาคเกษตรให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ขอบเขตการศึกษาครั้งนี้ว่า

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้มุ่งศึกษาเปรียบเทียบภาวะการออมของครัวเรือนในภาคเกษตรและนอกภาคเกษตร โดยแบ่งเป็นปัจจัยทางเศรษฐกิจและปัจจัยทางสังคมที่เป็นตัวกำหนดการออมในการศึกษาครั้งนี้ ซึ่งสามารถแบ่งได้ดังนี้

ปัจจัยทางเศรษฐกิจ

1. รายได้รวม (รายได้ที่เป็นตัวเงินและรายได้ที่ไม่เป็นตัวเงิน)
2. ค่าใช้จ่ายในการบริโภค
3. การออมทรัพย์กับสถาบันการเงิน
4. จำนวนหนี้สินที่ต้องชำระคืน

ปัจจัยทางสังคม

5. จำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยพึ่งพิง
6. ระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือน
7. สถานภาพการครองครองที่อยู่อาศัยและที่ดิน

นิยามคำศัพท์เฉพาะ

ครัวเรือน หมายถึง บุคคลตั้งแต่ 1 คนขึ้นไป อยู่ร่วมกันและบริโภคปัจจัยร่วมกัน โดยบุคคลเหล่านี้ อาจจะเป็นสามี ภรรยา หรือบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับทางสายโลหิตหรืออาศัยอยู่ร่วมกัน และมีการยกย่องให้บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นหัวหน้าครัวเรือน

หัวหน้าครัวเรือน หมายถึง ผู้ซึ่งเป็นที่ยอมรับนับถือของสมาชิกในครัวเรือน โดยยกย่องให้เป็นหัวหน้าครัวเรือน อาจจะเป็นผู้รับผิดชอบทางการเงินและสวัสดิการของครอบครัวหรือไม่ก็ตาม

ครัวเรือนในภาคเกษตร หมายถึง ครัวเรือนที่มีสมาชิกคนใดคนหนึ่งหรือหลายคนประกอบอาชีพทางการเกษตร อาทิเช่น ทำนา ทำไร่ ทำสวน ทำปศุสัตว์ และประมง โดยบุคคลเหล่านี้ อาจจะเป็นสามีภรรยาหรือบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับทางสายโลหิตหรืออาศัยอยู่ร่วมกัน และมีบุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นหัวหน้าครัวเรือน

ครัวเรือนนอกภาคเกษตร หมายถึง ครัวเรือนที่มีสมาชิกคนใดคนหนึ่งหรือหลายคนประกอบอาชีพนอกภาคเกษตร อาทิเช่น ภาคอุตสาหกรรม ภาคการค้าและบริการ ภาคการท่องเที่ยว ภาคพาณิชย์ ภาคคมนาคม ภาคอเนกมัย และภาคการศึกษา ได้แก่ ทำธุรกิจส่วนตัว ค้าขาย กรรมกรหรือรับจ้างทั่วไป พนักงานราชการ พนักงานโรงงานอุตสาหกรรม เสมียนหรือพนักงานบริษัทเอกชนและบริการ และผู้

ประกอบอาชีพอื่นๆ โดยบุคคลเหล่านี้ อาจจะเป็นสามี ภรรยา หรือบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับทางสายโลหิตหรืออาศัยอยู่ร่วมกัน และมีบุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นหัวหน้าครัวเรือน

รายได้ของครัวเรือน หมายถึง รายได้รวมของสมาชิกทุกคนที่มีเงินได้ในครัวเรือนและเป็นเงินได้ที่อยู่ในรูปตัวเงิน (Money Income) อาทิเช่น เงินเดือน ค่าจ้าง กำไร เงินโอน ดอกเบี้ย เงินปันผล ค่านายหน้า โบนัส และค่าล่วงเวลา เป็นต้น รวมทั้งเป็นเงินได้ที่อยู่ในรูปของทรัพย์สิน อาทิเช่น ค่าเช่าที่ดิน ค่าลิขสิทธิ์ ดอกเบี้ย และเงินปันผล เป็นต้น ระหว่างปีที่ทำการสำรวจ

รายได้ของครัวเรือนในภาคเกษตร หมายถึง ผลรวมของรายได้จากการประกอบอาชีพทางการเกษตรของครัวเรือนเกษตร ได้แก่ รายได้จากการขายผลผลิตจากพืช สัตว์หรือผลพลอยได้จากสัตว์ ค่าจ้าง ค่านายหน้า ข่ายพันธุ์ ข่ายทรัพย์สิน ให้เช่า เป็นต้น ระหว่างปีที่ทำการสำรวจ

รายได้ของครัวเรือนนอกภาคเกษตร หมายถึง ผลรวมของรายได้จากการประกอบอาชีพนอกภาคเกษตรของครัวเรือน ได้แก่ รายได้จากการประกอบอาชีพภาคอุตสาหกรรม รายได้จากการประกอบอาชีพภาคการค้าและบริการ รายได้จากการประกอบอาชีพภาคการท่องเที่ยว รายได้จากการประกอบอาชีพภาคพาณิชย์ เป็นต้น ระหว่างปีที่ทำการสำรวจ

รายได้ที่เป็นตัวเงิน หมายถึง รายได้สุทธิโดยเฉลี่ยต่อเดือน จากการทำธุรกิจหรือจากการทำการเกษตรของผู้ที่มีสถานภาพการทำงานเป็นนายจ้าง ผู้ประกอบธุรกิจส่วนตัว หรือผู้ที่รวมกลุ่มทำงาน หรือหมายถึง รายได้ที่เป็นเงินเดือนหรือค่าจ้างของผู้ที่มีสถานภาพการทำงานเป็นลูกจ้าง รวมทั้งผลประโยชน์ตอบแทนอื่นๆ ที่เป็นตัวเงินโดยเฉลี่ยต่อเดือน

รายได้ที่ไม่เป็นตัวเงิน หมายถึง ผลตอบแทนที่ได้รับเป็นผลประโยชน์ในรูปอื่นๆ แทนที่จะเป็นเงิน แต่สามารถประเมินค่าเป็นเงินได้ เช่น การให้บริการประกันสุขภาพแก่ลูกจ้าง พืชผลทางการเกษตรที่ได้รับเป็นส่วนหนึ่งของค่าเช่า เป็นต้น

รายจ่ายของครัวเรือน หมายถึง รายจ่ายรวมของสมาชิกทุกคนในครัวเรือนและเป็นรายจ่ายที่อยู่ในรูปตัวเงิน (Current Expenditure) อาทิเช่น รายจ่ายในการอุปโภคและบริโภคสินค้าและบริการต่างๆ รวมทั้งรายจ่ายในลักษณะการออมทรัพย์ เช่น การถือสินทรัพย์ทางการเงินในรูปแบบต่างๆ การส่งแชร์ เป็นต้น

รายจ่ายของครัวเรือนในภาคเกษตร หมายถึง ผลรวมของรายจ่ายของสมาชิกทุกคนในครัวเรือนภาคเกษตรและเป็นรายจ่ายที่อยู่ในรูปตัวเงิน (Current Expenditure) อาทิเช่น รายจ่ายในการอุปโภคและบริโภคสินค้าและบริการต่างๆ รวมทั้งรายจ่ายในลักษณะการออมทรัพย์ เช่น การถือสินทรัพย์ทางการเงินในรูปแบบต่างๆ การส่งแชร์ เป็นต้น

รายจ่ายของครัวเรือนนอกภาคเกษตร หมายถึง ผลรวมของรายจ่ายของสมาชิกทุกคนในครัวเรือนนอกภาคเกษตรและเป็นรายจ่ายที่อยู่ในรูปตัวเงิน (Current Expenditure) อาทิเช่น รายจ่ายใน

การอุปโภคและบริโภคสินค้าและบริการต่างๆ รวมทั้งรายจ่ายในลักษณะการออมทรัพย์ เช่น การถือสินทรัพย์ทางการเงินในรูปแบบต่างๆ การส่งแชร์ เป็นต้น

ค่าใช้จ่ายในการบริโภค หมายถึง ค่าใช้จ่ายในการซื้อสินค้าและบริการต่างๆ ของภาคครัวเรือน จำแนกได้ 2 ประเภท คือ สินค้าคงทน ได้แก่ โทรทัศน์ ตู้เย็น หม้อหุงข้าว เป็นต้น และสินค้าไม่คงทนใช้แล้วหมดไป ได้แก่ ข้าวสาร อาหารแห้ง น้ำดื่ม ยาสีฟัน สบู่ เป็นต้น

หนี้สินของครัวเรือน หมายถึง เงินกู้ยืมที่ค้างชำระทั้งจากสถาบันการเงินและบุคคลอื่นที่ค้างชำระจากการซื้อสินค้าเงินผ่อน การจำนำ การจำนอง และการส่งแชร์ตาย เป็นต้น

สินทรัพย์ของครัวเรือน ประกอบไปด้วยสินทรัพย์ทางการเงินและสินทรัพย์อื่นๆ

(1) สินทรัพย์ทางการเงิน หมายถึง เงินฝาก หุ้น หุ้นกู้ ตั๋วสัญญาใช้เงิน พันธบัตรรัฐบาล พันธบัตรรัฐวิสาหกิจ หน่วยลงทุนของกองทุนรวม ใบสำคัญแสดงสิทธิในการซื้อหุ้น เงินให้กู้ยืมและเงินส่งแชร์ เป็นต้น

(2) สินทรัพย์อื่นๆ ประกอบด้วยสิ่งของเครื่องใช้ทั้งที่เคลื่อนที่ได้และเคลื่อนที่ไม่ได้ที่มีอายุการใช้งานเกินกว่า 1 ปีขึ้นไป เช่น บ้าน ที่ดิน ตึกแถว เครื่องใช้ไฟฟ้า รถยนต์ และรถจักรยานยนต์ เป็นต้น

การออมของครัวเรือน หมายถึง ผลต่างระหว่างรายได้และรายจ่ายที่ใช้ในการอุปโภคและบริโภค ซึ่งรายจ่ายในที่นี้นับรวมค่าใช้จ่ายที่มีลักษณะเป็นการออมทรัพย์ไว้ด้วย

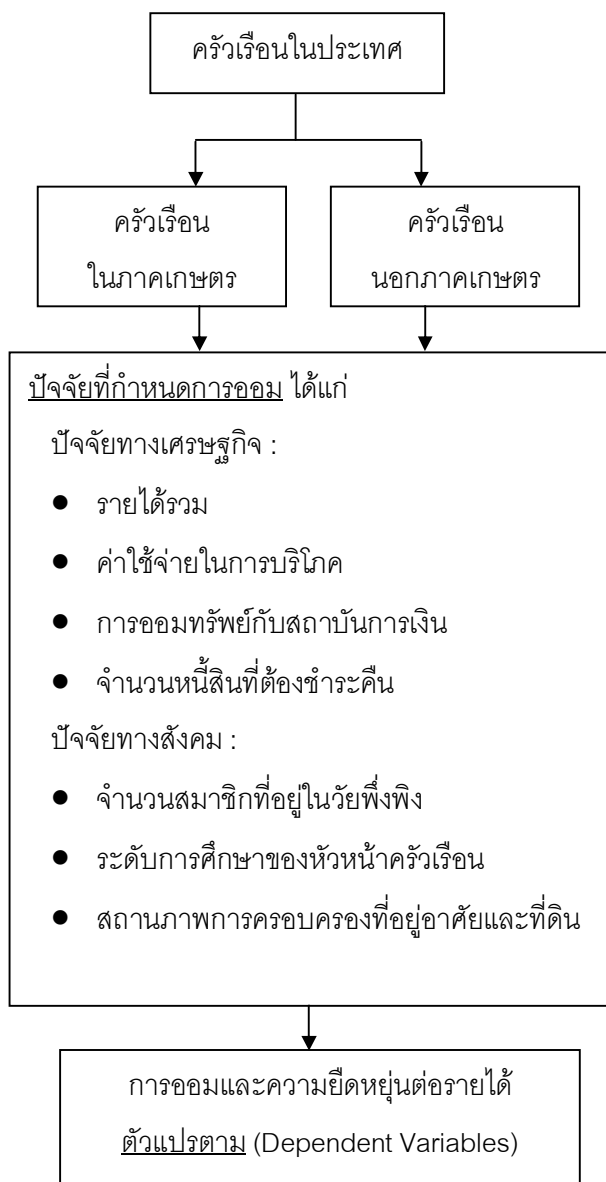
ความยืดหยุ่น หมายถึง ความยืดหยุ่นของการออมของภาคครัวเรือน คือ การวัดอัตราการเปลี่ยนแปลงปริมาณเงินออมเมื่อรายได้เปลี่ยนแปลงของครัวเรือนในภาคเกษตร และการวัดอัตราการเปลี่ยนแปลงปริมาณเงินออมเมื่อรายได้เปลี่ยนแปลงของครัวเรือนนอกภาคเกษตร

สมาชิกที่อยู่ในวัยพึ่งพิง หมายถึง สมาชิกที่อยู่ในการดูแลของสมาชิกในครัวเรือนที่สามารถดูแลตนเองได้ โดยช่วยเหลือเกื้อกูลเลี้ยงดูในด้านปัจจัยสี่ ด้านการเงิน รวมถึงด้านจิตใจ

การครอบครองที่อยู่อาศัยและที่ดิน หมายถึง การที่คนในครัวเรือนอาศัยอยู่ในที่อยู่อาศัยและที่ดินผืนนั้น โดยเป็นเจ้าของ เช่าซื้อ เช่า หรืออยู่อาศัยโดยไม่เสียค่าเช่า เพราะเป็นส่วนหนึ่งของค่าจ้างแรงงาน หรือเจ้าของให้อยู่เปล่า

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการศึกษาเปรียบเทียบภาวะการออมของครัวเรือนในภาคการเกษตรและนอกภาคการเกษตร สามารถแสดงกรอบแนวคิดแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามได้ดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 2

แนวความคิดทางทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ศึกษาเปรียบเทียบภาวะการออมของครัวเรือนในภาคเกษตรและนอกภาคเกษตร ผู้ศึกษาได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. สมมติฐานทางทฤษฎีรายได้
2. ทฤษฎีการบริโภค
3. แนวคิดทฤษฎีการออม
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
5. สรุปผลงานวิจัยและความแตกต่างของงานวิจัยฉบับนี้กับเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สมมติฐานทางทฤษฎีรายได้

การออมเป็นส่วนต่างระหว่างรายได้และค่าใช้จ่ายในการบริโภค ดังนั้น ในการศึกษาทฤษฎีเกี่ยวกับการออมจึงได้อาศัยแนวคิดทฤษฎีการบริโภคเป็นหลักในการอธิบาย ทฤษฎีดังกล่าว ได้แก่ สมมติฐานรายได้สมบูรณ์ของ Keynes (Absolute Income Hypothesis) สมมติฐานรายได้เปรียบเทียบของ Duesenberry (Relative Income Hypothesis) และสมมติฐานรายได้ถาวรของ Friedman (Permanent Income Hypothesis) ซึ่งสามารถสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

1. สมมติฐานรายได้สมบูรณ์ (Absolute Income Hypothesis) เป็นทฤษฎีการบริโภคตามแนวคิดของ John Maynard Keynes การอธิบายตั้งอยู่บนสมมติฐานที่ว่า “ค่าใช้จ่ายในการบริโภคของผู้บริโภคของปีใดก็ขึ้นอยู่กับรายได้ของผู้บริโภคในปีนั้นโดยสมบูรณ์” จึงเรียกว่าเป็น “สมมติฐานรายได้สมบูรณ์” คือ อธิบายความสัมพันธ์เบื้องต้นระหว่างรายได้หลังหักภาษีกับการบริโภค โดยความสัมพันธ์ดังกล่าวเป็นความสัมพันธ์ในเชิงบวก กล่าวคือ เมื่อรายได้เพิ่มขึ้นการบริโภคจะเพิ่มขึ้นด้วย แต่การบริโภคจะเพิ่มขึ้นไม่เท่ากับการเพิ่มขึ้นของรายได้ ดังนั้นจึงมีผลทำให้ส่วนต่างระหว่างรายได้กับการบริโภคจะยิ่งมากขึ้น หรือการออมและความโน้มเอียงในการออมเฉลี่ย (S/Y) เพิ่มขึ้นนั่นเอง

2. สมมติฐานรายได้เปรียบเทียบ (Relative Income Hypothesis) เป็นทฤษฎีตามแนวคิดของ James Duesenberry ทฤษฎีของเขาตั้งอยู่บนสมมติฐานรายได้โดยเปรียบเทียบ กล่าวว่า รายจ่ายในการบริโภคของคนในสังคมนั้นมิใช่ขึ้นอยู่กับรายได้สมบูรณ์ แต่ขึ้นอยู่กับรายได้โดยเปรียบเทียบ โดยมีพื้นฐานอยู่บนสมมติฐาน 2 ประการ คือ *ประการแรก* ผู้บริโภคจะไม่ผูกพันมากนักกับระดับการบริโภคสมบูรณ์ แต่จะผูกพันอยู่กับการบริโภคเมื่อเปรียบเทียบกับบริโภคของบุคคล

อื่นๆ กล่าวคือ บุคคลใดที่มีรายได้ต่ำกว่าเกณฑ์เฉลี่ยของสังคมบุคคลนั้นจะมี C/Y สูง และ S/Y ต่ำ เพราะว่าบุคคลพยายามที่จะรักษาการบริโภคเท่ากับมาตรฐานการบริโภคโดยเฉลี่ยของกลุ่มสังคมในทางตรงกันข้าม บุคคลใดที่มีรายได้สูงกว่าเกณฑ์เฉลี่ยของสังคมบุคคลนั้นจะมี C/Y ต่ำ และ S/Y สูง เพราะว่าบุคคลเหล่านั้นมีระดับการบริโภคเป็นไปมาตรฐานการบริโภคของกลุ่มสังคมเช่นเดียวกัน

ประการสอง การบริโภคปัจจุบันมิได้ขึ้นอยู่กับระดับรายได้สมบูรณ์และรายได้เปรียบเทียบเท่านั้น หากแต่ขึ้นอยู่กับระดับการบริโภคที่ได้รับมาในระยะก่อนด้วย กล่าวคือ ผู้บริโภคจะมีระดับการบริโภคปัจจุบันตามแนวโน้มการบริโภคในอดีต จากสมมติฐานนี้สรุปได้ว่า บุคคลที่มีรายได้ในปัจจุบันสูงขึ้นเมื่อเทียบกับรายได้ในอดีต บุคคลเหล่านี้จะมี C/Y ต่ำ และ S/Y สูง ในขณะที่บุคคลที่มีรายได้ในปัจจุบันต่ำลงเมื่อเทียบกับรายได้ในอดีต บุคคลเหล่านี้จะมี C/Y สูง และ S/Y ต่ำ

3. สมมติฐานรายได้ถาวร (Relative Income Hypothesis) เป็นทฤษฎีตามแนวคิดของ Milton Friedman การอธิบายตั้งอยู่บนสมมติฐาน “การบริโภคเป็นสัดส่วนกับรายได้ถาวร” โดยรายได้ถาวร คือ รายได้เฉลี่ยที่คาดว่าจะได้รับในระยะยาวจากการขายแรงงานทุนมนุษย์และจากทรัพย์สินอื่นๆ ที่ไม่ใช่ทุนมนุษย์ เป็นที่ยอมรับในปัจจุบันว่าทรัพยากรมนุษย์สำคัญที่สุด การให้การศึกษา การฝึกอบรม และสุขภาพอนามัยแก่ประชาชนอย่างดีเป็นการเพิ่มทุนมนุษย์ (Human Capital) ซึ่งจะเป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดรายได้ถาวรหรือรายได้ประจำในปัจจุบันและอนาคต

ทฤษฎีการบริโภคแนวคิดของ Keynes

รายจ่ายในการบริโภคของครัวเรือนขึ้นอยู่กับรายได้หรือแทนด้วยสัญลักษณ์ $C = f(YD)$ เมื่อรายได้ที่ใช้จ่ายได้จริง (disposal personal income : YD) หาได้จากรายได้ที่เป็นตัวเงิน (Y) ลบด้วยภาษี (Taxes : T) กรณีแบบจำลองอย่างง่ายไม่มีภาครัฐบาล รายได้ที่ใช้จ่ายได้จริงเท่ากับรายได้ที่เป็นตัวเงินลบด้วยภาษีหรือ $YD = Y - T$ เมื่อกำหนดให้ ภาษี (T) มีค่าเท่ากับศูนย์ จะได้ $YD = Y$

แนวคิดของ Keynes แบ่งรายจ่ายในการบริโภคได้ดังนี้

(1) รายจ่ายในการบริโภคที่เป็นอิสระจากรายได้ (C_0) คือ รายจ่ายในการบริโภคที่ไม่ขึ้นอยู่กับระดับรายได้ และจัดเป็นรายจ่ายที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต

(2) รายจ่ายในการบริโภคที่เปลี่ยนแปลงไปตามระดับรายได้ (C_Y) คือ รายจ่ายในการบริโภคที่เปลี่ยนแปลงไปตามระดับรายได้ และมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน

รูปแบบฟังก์ชันการบริโภคในแนวคิดของ Keynes คือ $C = C_0 + C_Y Y$ หรือแทนด้วยสัญลักษณ์ คือ $C = C_0 + C_Y YD$

แนวคิดทฤษฎีการออม

1. แนวคิดของการออม (Saving)

ความหมายการออม :

การออม คือ การเก็บสะสมเงินที่ละเล็กทีละน้อยให้พอกพูนขึ้นเมื่อเวลาผ่านไป ซึ่งการออมส่วนใหญ่มักจะอยู่ในรูปของเงินฝากกับธนาคารหรือบริษัทเงินทุน โดยได้รับดอกเบี้ยเป็นผลตอบแทน

เมื่อเรามีเงินเหลือใช้เป็นประจำทุกเดือน สิ่งที่เราควรคำนึงถึง คือ เราจะจัดการกับเงินเหลือนั้นอย่างเหมาะสมได้อย่างไร เพื่อให้เงินงอกเงยเพิ่มมากขึ้น โดยทั่วไปเรามักจะเก็บในรูปเงินสดหรือฝากธนาคาร บริษัทเงินทุน ซึ่งเราจะเรียกรูปแบบนี้ว่า "การออม" หรือถ้าใช้วิธีการซื้อทองรูปพรรณ ทองแท่ง หรือที่ดินเก็บไว้ ซื้อพันธบัตรรัฐบาล หุ้นกู้ หุ้น หรือหลักทรัพย์อื่น ๆ ก็จะเป็นลักษณะที่เรียกว่า "การลงทุน" เครื่องมือสำหรับการออมที่รู้จักกันดี ได้แก่ บัญชีเงินฝากออมทรัพย์ บัญชีเงินฝากประจำและบัญชีเงินฝากธนาคารที่ถูกมองว่ามีความสะดวก ปลอดภัยและมั่นคง แต่ในอีกทางหนึ่งผลตอบแทน (ดอกเบี้ย) จากการฝากเงินก็อาจไม่สูงนัก ทั้งนี้ ด้วยความที่ระบบเงินฝากมีความเสี่ยงต่ำ ผลตอบแทนที่เป็นตัวเงินจากการฝากเงินจึงอยู่ในระดับที่ไม่สูงนัก แต่เป็นการตอบแทนความมั่นคงของการเก็บเงินนั้นไว้แทน ดังนั้น คนส่วนใหญ่จึงคุ้นเคยกับการจัดสรรเงินไว้ในระบบเงินฝาก เพื่อสามารถเบิกถอนออกมาใช้ได้สะดวกในยามที่ต้องการนั่นเอง

การออมกับกระแสรายได้และรายจ่าย :

การออมทรัพย์ของครัวเรือนจะมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับรายได้ที่สามารถจับจ่ายใช้สอยได้จริงและการบริโภคของครัวเรือน อย่างมาก ด้วยเหตุที่ว่าหลังจากที่ครัวเรือนได้รับรายได้มาแล้ว เมื่อนำไปหักภาษีออกรายได้ดังกล่าวถือเป็นรายได้ที่ครัวเรือนสามารถนำไปจับจ่ายใช้สอยได้จริง ครัวเรือนจะจัดสรรรายได้ส่วนนี้ไปใช้เพื่อการบริโภค ส่วนที่เหลือจึงค่อยเก็บออมไว้เป็นเงินสะสม เรียกการออมเงินส่วนที่เหลือนี้ว่า "การออมทรัพย์" หากพิจารณาจะพบว่า การออมเปรียบเป็นส่วนรั่วของวงจรการหมุนเวียนของกระแสรายได้ ซึ่งเป็นผลให้กระแสรายได้ในช่วงระยะเวลาใดเวลาหนึ่งมีค่าไม่เท่ากับกระแสรายจ่ายในช่วงเวลานั้น สามารถเขียนสมการแสดงความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ที่สามารถจับจ่ายใช้สอยได้จริง ค่าใช้จ่าย และปริมาณการออมได้ ดังนี้

$$Y = S + C$$

โดยกำหนด Y คือ รายได้ที่สามารถจับจ่ายใช้สอยได้จริง

C คือ ค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภค

S คือ ปริมาณการออม

ตัววัดค่าพฤติกรรมการออม :

สำหรับตัววัดค่าการออมที่นิยมใช้กัน คือ ความโน้มเอียงเฉลี่ยในการออม (average propensity to save : APS) เป็นค่าที่แสดงให้เห็นว่ารายได้ 1 หน่วย ครวเรือนจะทำการออมเก็บไว้เท่าไร ทำให้ทราบถึงพฤติกรรมในการจัดสรรรายได้ไปในการออมของครัวเรือน และความโน้มเอียงหน่วยสุดท้ายในการออม (marginal propensity to save : MPS) เป็นค่าที่แสดงให้เห็นว่า เมื่อรายได้เปลี่ยนแปลงไป 1 หน่วย ปริมาณการออมจะเปลี่ยนแปลงไปเท่าไร ทำให้ทราบถึงผลของการเปลี่ยนแปลงระดับรายได้ที่กระทบต่อการออมว่ามีมากน้อยเพียงใด

2. การออมกับทฤษฎีการบริโภค

การบริโภคและการออมเป็นของคู่กัน ดังนั้น การออมจึงมีความเกี่ยวข้องกับทฤษฎีการบริโภคอย่างใกล้ชิด ดังตัวอย่างแนวคิดต่อไปนี้

2.1 ตามแนวคิดของ James S. Duesenberry เชื่อว่าครัวเรือนที่มีระดับค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคและระดับรายได้อยู่ในระดับหนึ่งแล้วจะเป็นการยากที่จะทำให้เขาลดระดับค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคให้ต่ำกว่าเดิมเมื่อระดับรายได้เปรียบเทียบกับระดับรายได้ที่เคยได้รับสูงสุด (previous peak income) ลด

2.2 ตามแนวคิดของ Milton Friedman เชื่อว่าครัวเรือนจะมีพฤติกรรมในจัดสรรรายได้เพื่อการบริโภคโดยอิงกับรายได้ในระยะยาว (long term income) ที่คาดว่าจะได้รับ พร้อมทั้งได้กำหนดให้รายได้ประกอบไปด้วย 2 ส่วน คือ รายได้ถาวร (permanent income) และรายได้ชั่วคราว (transitory income) ซึ่งตามทฤษฎีนี้ปริมาณการใช้จ่ายเพื่อการบริโภคของครัวเรือนจะขึ้นอยู่กับรายได้ถาวร โดยครัวเรือนจะไม่ทำการบริโภคในส่วนของรายได้ชั่วคราว ดังนั้นจากการที่การออมเป็นเงินส่วนเหลือที่ไม่ได้ทำการบริโภคแล้ว จึงสามารถเกิดได้ทั้งจากส่วนของรายได้ถาวรและรายได้ชั่วคราว

เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ชัยยศ สรรพทรัพย์ (2549) ศึกษาเรื่อง “ ปัจจัยที่มีผลต่อการออมของครัวเรือนเกษตรอำเภอลำปาง จังหวัดน่าน ” โดยประชากรครอบคลุมพื้นที่ทั้งหมด 10 ตำบลในจังหวัดน่าน มีจำนวนทั้งสิ้น 15,455 ครัวเรือน แต่ขนาดตัวอย่างที่ใช้ทดสอบมี 400 ครัวเรือนเป็นกลุ่มตัวอย่างน้อยที่สุดที่ยอมรับได้ว่ามากพอที่จะเป็นตัวแทนของประชากรได้ เครื่องมือใช้เป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คือการวิเคราะห์ถดถอยเชิงซ้อน T - test และ F - test พบว่า ครัวเรือนเกษตรมีการออมในรูปการเงินเฉลี่ย 21,380 บาท โดยการออมอยู่ในช่วง 10,000 - 20,000 บาทมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 35 ต่ำสุดอยู่ในช่วง มากกว่า 60,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 0.5 มีการออมในรูปสินทรัพย์เฉลี่ย 48,993 บาท อยู่ในช่วง 10,000 - 20,000 บาทมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 34 ต่ำสุด

อยู่ในช่วง 60,001 - 70,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 2 และมีการออมรวมเฉลี่ย 70,400 บาท อยู่ในช่วง 30,000 - 40,000 บาทมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 22 ต่ำสุดอยู่ในช่วงน้อยกว่า 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 3 ปัจจัยที่มีผลต่อการออมรวมของครัวเรือนเกษตรกรในเชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ ระดับการศึกษา รายได้สุทธิในภาคการเกษตร รายได้สุทธินอกภาคการเกษตร สินทรัพย์ และสัดส่วนจำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยพึ่งพิง ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อการออมรวมของครัวเรือนเกษตรกรในเชิงลบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ หนี้สิน ปัจจัยที่มีผลต่อการออมในรูปแบบการเงินของครัวเรือนเกษตรกรในเชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ รายได้สุทธิในภาคการเกษตรและสินทรัพย์ ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อการออมในรูปแบบการเงินของครัวเรือนเกษตรกรในเชิงลบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ หนี้สิน นอกจากนี้ปัจจัยที่มีผลต่อการออมในรูปแบบสินทรัพย์ของครัวเรือนเกษตรกรในเชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ ระดับการศึกษา รายได้สุทธิในภาคการเกษตร รายได้สุทธินอกภาคการเกษตร สินทรัพย์ และสัดส่วนจำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยพึ่งพิง ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อการออมในรูปแบบสินทรัพย์ของครัวเรือนเกษตรกรในเชิงลบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ หนี้สิน

นยนา พัฒนะณรงค์เลิศ (2548) ศึกษาเรื่อง “พฤติกรรมการออมของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่” โดยวิจัยเชิงสำรวจการออกแบบสอบถามจำนวน 200 ชุด เพื่อทำการสัมภาษณ์ นักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยสุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของนักศึกษาในแต่ละคณะ โดยใช้เครื่องมือโปรแกรมสำเร็จรูป ซึ่งวิเคราะห์โดยใช้สมการถดถอยเชิงซ้อนรูปแบบการเส้นตรง ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 จากการศึกษาพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ร้อยละ 46.5 มีรายได้ในระดับ 5,001 - 10,000 บาทต่อเดือน และนักศึกษาร้อยละ 53.5 มีระดับรายจ่ายระหว่าง 3,000 - 5,000 บาทต่อเดือน โดยค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่เป็นการนำไปบริโภคสินค้าที่ไม่จำเป็น สำหรับวัตถุประสงค์การออมของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ร้อยละ 31.99 มีพฤติกรรมการออมเพื่อเก็บไว้ใช้ในยามจำเป็น รองลงมาคือ การออมเพื่อซื้อสินค้าที่ต้องการร้อยละ 31.63 ส่วนรูปแบบการออมนั้นจะอยู่ในรูปของเงินสดมากที่สุดร้อยละ 87.8 เนื่องจากเงินสดมีสภาพคล่องสูงสุดและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ทันที

จิตสุตา ทองปาน (2546) ศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่กำหนดการออมภาคครัวเรือนในประเทศไทย” ซึ่งการศึกษานี้ได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลitudinal ซึ่งเป็นข้อมูลรายปี ระหว่างปี 2533 - 2544 โดยวิธีทางเศรษฐมิติ โดยการศึกษาในรูปแบบของการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงซ้อนในรูปแบบการเส้นตรง ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ผลการศึกษาพฤติกรรมการออมภาคครัวเรือนในอดีตที่ผ่านมา พบว่า อัตราการเจริญเติบโตของการออมภาคครัวเรือนมีแนวโน้มลดลง อัตราส่วนของเงินออมต่อรายได้ก็

ลดลงเช่นกัน อันเป็นผลเนื่องจากการที่รายได้ของครัวเรือนเพิ่มขึ้นในอัตราส่วนที่ลดลง และอัตราของรายจ่ายต่อรายได้สูงขึ้น เพื่อสนับสนุนการระดมเงินออมประสบความสำเร็จ รัฐบาลได้มีนโยบายในการสร้างจิตสำนึกในการออม และส่งเสริมการออมในรูปแบบต่างๆ โดยเฉพาะการออมแบบผูกพันอย่างต่อเนื่อง ส่วนรายได้ที่ใช้จ่ายได้จริงต่อหัวและพฤติกรรมของการออมหลังวิกฤตเศรษฐกิจ มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการออมครัวเรือน ในขณะที่ทรัพย์สิน อัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 1 ปี และค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคในปีที่ผ่านมา มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับปริมาณการออมภาคครัวเรือน

กรรณิการ์ ภัทรยาพร (2545) ศึกษาเรื่อง “การศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมของการออมของประเทศไทยและประเทศสิงคโปร์” ข้อมูลที่ใช้เป็นข้อมูลทุติยภูมิรายปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2523 - 2544 วิธีการศึกษาเชิงปริมาณใช้การประมาณค่าสมการถดถอยเชิงซ้อนด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด ผลการศึกษาพบว่า ผลที่ได้แตกต่างกัน โดยตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อสัดส่วนการออมต่อรายได้ฟุ้งใช้จ่ายในทิศทางเดียวกัน คือ รายได้ฟุ้งใช้จ่ายของครัวเรือนไทยมีค่าสัมประสิทธิ์สูงกว่าสิงคโปร์ คือ 333.99 ต่อ 94.24 แต่อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงของไทยมีค่าสัมประสิทธิ์ต่ำกว่าสิงคโปร์ คือ -0.18 ต่อ 5.25 และอัตราเงินเฟ้อของไทยมีค่าสัมประสิทธิ์สูงกว่าสิงคโปร์ คือ 0.52 ต่อ -3.34 สำหรับผลการศึกษาพยากรณ์แนวโน้มสัดส่วนการออมภาคครัวเรือนต่อรายได้ฟุ้งใช้จ่ายในอนาคตของประเทศไทยและประเทศสิงคโปร์ พบว่า ทั้งสองประเทศมีอัตราการขยายตัวแตกต่างกันตามระยะเวลา คือ แนวโน้มสัดส่วนการออมภาคครัวเรือนต่อรายได้ฟุ้งใช้จ่ายในอนาคตของประเทศไทยมีอัตราลดลงร้อยละ 0.0004 แต่ประเทศสิงคโปร์มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.016

อุสาห์ แซ่มสุวรรณ (2544) ศึกษาเรื่อง “ปัจจัยกำหนดการออมของครัวเรือนในประเทศไทย พ.ศ. 2527 - 2541” ซึ่งการศึกษานี้ใช้ข้อมูลทุติยภูมิที่รวบรวมจากหน่วยราชการต่างๆ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2527 - 2541 นำมาวิเคราะห์ปัจจัยกำหนดการออมของครัวเรือนในประเทศไทยโดยใช้วิธีสมการถดถอย และศึกษาการเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกำหนดการออมของครัวเรือนกับการออมของครัวเรือนในประเทศไทยโดยในวิธีสหสัมพันธ์อย่างง่าย ผลการศึกษาพบว่า รายได้เฉลี่ยต่อคน ค่าใช้จ่ายในการบริโภคในปีที่ผ่านมา และอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำที่แท้จริงเป็นปัจจัยที่กำหนดการออมภาคครัวเรือน โดยรายได้เฉลี่ยต่อคนมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับการออมของครัวเรือน สำหรับค่าใช้จ่ายในการบริโภคในปีที่ผ่านมาและอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำที่แท้จริงมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับการออมภาคครัวเรือน และเมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกำหนดการออมของครัวเรือนกับการออมของประเทศไทยในแต่ละช่วงเวลา พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยดังกล่าวกับการออมของครัวเรือนมีค่าเปลี่ยนแปลงไปในแต่ละช่วงเวลา

สมปอง แจ่งสุบิน (2544) ศึกษาเรื่อง “เปรียบเทียบพฤติกรรมการออมของครัวเรือนก่อนและระหว่างเกิดวิกฤตเศรษฐกิจในประเทศไทย” ได้ใช้เทปข้อมูลจากโครงการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน พ.ศ.2539 ที่วราชอาณาจักร และเทปข้อมูลจากโครงการสำรวจพฤติกรรมการออมของครัวเรือน พ.ศ.2541 ของธนาคารแห่งประเทศไทย ร่วมกับโครงการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน พ.ศ.2541 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี ซึ่งข้อมูลเป็นลักษณะภาคตัดขวาง วิธีการศึกษามี 2 วิธี คือ ใช้การพรรณนา โดยใช้ตารางแสดงความสัมพันธ์ของปัจจัยต่างๆ ที่กำหนดการบริโภคและการออมในรูปของค่าสถิติเบื้องต้น และใช้สมการถดถอยเชิงพหุ เพื่อประมาณค่าสัมประสิทธิ์ของปัจจัยต่างๆ ด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด และใช้วิธี Chow Test ในการทดสอบความแตกต่างของพฤติกรรมการออมโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ผลการศึกษาพบว่า ก่อนถึงช่วงวิกฤตเศรษฐกิจ ครัวเรือนที่อยู่ในชั้นรายได้ต่ำและปานกลาง ครัวเรือนที่มีหัวหน้าครัวเรือนอายุเริ่มต้นชีวิตการทำงาน และครัวเรือนที่มีอาชีพรายได้ไม่แน่นอน จะมีรายได้เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ลดลงและมีรายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคเพิ่มขึ้น ส่งผลทำให้ระดับการออมลดลง ตรงกันข้ามกับครัวเรือนที่อยู่ในชั้นรายได้สูง ครัวเรือนที่มีหัวหน้าครัวเรือนอายุวัยกลางคนและสูงอายุ และครัวเรือนที่มีอาชีพรายได้แน่นอน จะมีรายได้เปลี่ยนแปลงไปในทางที่เพิ่มขึ้นมากกว่ารายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคที่เพิ่มขึ้น ส่งผลทำให้ระดับการออมเพิ่มขึ้น ส่วนปัจจัยด้านรายได้เป็นปัจจัยที่สำคัญที่มีอิทธิพลต่อการออมทั้งก่อนและเกิดวิกฤต โดยที่รายได้เฉลี่ยของครัวเรือนเพิ่มขึ้นในอัตราที่เท่ากัน จะส่งผลให้สัดส่วนเงินออมต่อรายได้ของครัวเรือนก่อนวิกฤตมีค่าต่ำกว่าช่วงวิกฤต ส่วนครัวเรือนที่ประกอบอาชีพอุตสาหกรรมหรือธุรกิจส่วนตัวที่มีหัวหน้าครัวเรือนช่วงอายุ 50 - 59 ปี และเท่ากับหรือมากกว่า 60 ปี หรือจบการศึกษาระดับอุดมศึกษาหรือสูงกว่า จะมีสัดส่วนเงินออมต่อรายได้ของครัวเรือนก่อนวิกฤตมีค่าต่ำกว่าช่วงวิกฤต ตรงกันข้ามครัวเรือนที่ประกอบอาชีพเกษตร ที่มีหัวหน้าครัวเรือนจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาหรืออาชีวศึกษา จะมีสัดส่วนเงินออมต่อรายได้ของครัวเรือนก่อนวิกฤตมีค่าสูงกว่าช่วงวิกฤต ส่วนครัวเรือนที่ประกอบอาชีพอุตสาหกรรมหรือธุรกิจส่วนตัวและที่ประกอบอาชีพเกษตร ที่อาศัยอยู่ในเมือง จะมีสัดส่วนเงินออมต่อรายได้ของครัวเรือนก่อนวิกฤตมีค่าสูงกว่าช่วงวิกฤต ส่วนอัตราพึงพิงเป็นปัจจัยที่กำหนดความแตกต่างพฤติกรรมการออมของครัวเรือนที่มีรายได้แน่นอนทุกอาชีพ โดยที่อัตราพึงพิงเพิ่มขึ้นในอัตราที่เท่ากัน จะส่งผลให้สัดส่วนเงินออมต่อรายได้ของครัวเรือนก่อนวิกฤตมีค่าต่ำกว่าช่วงวิกฤต

จินดาพร บุตรอารีย์ (2543) ศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการออมของครัวเรือนเกษตรกรในอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ปีการเพาะปลูก 2541/2542” เป็นการศึกษาข้อมูลทุติยภูมิ โดยศึกษาในรูปแบบของการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงซ้อนรูปสมการเส้นตรง ณ ระดับสำคัญทางสถิติ 0.05 พบว่า ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการออมของครัวเรือนเกษตรกรในอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมาพบว่า รายได้สุทธิทางการเกษตร รายได้สุทธินอกภาคการเกษตร หนี้สิน ระยะเวลาในการเป็นครัวเรือน มีความสัมพันธ์กับการออมของครัวเรือนเกษตรกรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในส่วนของจำนวนสมาชิกในครอบครัวมีความสัมพันธ์กับการออมของครัวเรือนเกษตรกรอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้ผลการศึกษา ปัญหา อุปสรรค เกี่ยวกับการออมของครัวเรือนเกษตรกรพบว่า ส่วนใหญ่ครัวเรือนเกษตรกรมีปัญหา อุปสรรค เกี่ยวกับการออมที่คล้ายกัน คือ ความไม่แน่นอนของราคาสินค้าเกษตร ปัญหาการขาดแคลนเงินทุนที่จะทำการเกษตร ปัญหาด้านระดับการศึกษาของเกษตรกร ปัญหาที่ดินทำกินของเกษตรกรไม่เพียงพอ ปัญหาการขาดแคลนปัจจัยการผลิตทางการเกษตร ปัญหาด้านการขาดคำแนะนำ และส่งเสริมอาชีพนอกภาคเกษตรของครัวเรือนเกษตรกร ปัญหาเกษตรกรมีข้อผูกพันที่ต้องขายผลผลิตในราคาต่ำกว่าความเป็นจริงให้กับพ่อค้าในท้องถิ่น ปัญหาเกษตรกรนำเงินกู้ไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ และปัญหาเกษตรกรขาดความรู้เรื่องข่าวสารด้านการตลาด

ชาวินี ฉัตรไชยสิทธิกุล (2543) ศึกษาเรื่อง “การวิเคราะห์การออมของครัวเรือนในจังหวัดเชียงใหม่” ใช้แบบสอบถามถามครัวเรือน 434 ตัวอย่างและใช้ข้อมูลทางสถิติของสำนักงานสถิติเชียงใหม่ โดยวิเคราะห์เชิงพรรณนาและเชิงปริมาณ อาศัยเครื่องมือโปรแกรมสำเร็จรูปโดยการสร้างสมการถดถอยเชิงซ้อน การศึกษาพบว่า ปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดการออมของครัวเรือนจังหวัดเชียงใหม่คือ รายได้ครัวเรือน ขนาดของครัวเรือน และจำนวนผู้พึ่งพิง โดยที่รายได้ของครัวเรือนมีทิศทางเดียวกับการออม ส่วนขนาดของครัวเรือนและจำนวนผู้พึ่งพิงมีทิศทางตรงกันข้ามกับการออม แต่เมื่อพิจารณาแยกเป็นเขตเมืองและเขตชนบท พบว่า ในเขตเมืองรายได้ครัวเรือน ขนาดของครัวเรือน จำนวนผู้พึ่งพิง และการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนเป็นตัวกำหนดการออม โดยที่รายได้ครัวเรือนและขนาดของครัวเรือนมีทิศทางเดียวกับการออม ส่วนจำนวนผู้พึ่งพิงและการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนมีทิศทางตรงกันข้ามกับการออม ส่วนในเขตชนบทรายได้ครัวเรือน จำนวนผู้พึ่งพิง และการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนเป็นตัวกำหนดการออม โดยที่รายได้ครัวเรือนและการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนมีทิศทางเดียวกับการออม ส่วนจำนวนผู้พึ่งพิงมีทิศทางตรงกันข้ามกับการออม

เสาวลักษณ์ ธรรมทีปกุล (2539) ศึกษาเรื่อง “พฤติกรรมการออมของครัวเรือนเกษตรกรรมลูกค้า ธ.ก.ส. ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยใช้ข้อมูลภาคตัดขวางปี 37/38” ซึ่งได้จากแบบสอบถาม และเลือกจังหวัดที่ศึกษาเพียง 2 จังหวัด คือ จังหวัดบุรีรัมย์และจังหวัดร้อยเอ็ด และเลือกศึกษาในเขตพื้นที่ซึ่งมีครัวเรือนเกษตรประกอบอาชีพทำนาและทำไร่ ทั้งนี้เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการออมของครัวเรือนเกษตรซึ่งมีรายได้หลักจากแหล่งที่แตกต่างกัน โดยเครื่องมือที่ใช้ทดสอบ คือ วิเคราะห์สมการถดถอยเชิงซ้อนรูปสมการเส้นตรง ณ ระดับสำคัญทางสถิติ 0.05 การจากการศึกษาพบว่า รายได้และการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนเป็นปัจจัยกำหนดการออมของครัวเรือนเกษตรกรรมลูกค้า ธ.ก.ส. ทุกกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในเชิงบวก ส่วนจำนวนผู้พึ่งพิงในครัวเรือนและทรัพย์สินสุทธิเป็นปัจจัยที่กำหนดการออมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในเชิงลบ สำหรับอายุของหัวหน้าครัวเรือนนั้นไม่มีผลในการกำหนดการออมของครัวเรือนเกษตรดังกล่าว รวมทั้งจุดมุ่งหมายในการออมเพื่อเก็บไว้ใช้ในยามเจ็บป่วย ชรา หรือยามฉุกเฉิน เพื่อการศึกษาของสมาชิกในครัวเรือน และเพื่อการลงทุนในอาชีพ ไม่ได้เป็นแรงจูงใจสำคัญที่จะทำให้การออมของครัวเรือนเกษตรกรรมลูกค้า ธ.ก.ส. เพิ่มขึ้น

โสภณ โรจน์ธำรงค์. (2537) ศึกษาเรื่อง “พฤติกรรมการออมของครัวเรือนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ” วิเคราะห์โดยใช้สมการถดถอยเชิงซ้อนรูปสมการเส้นตรง ณ ระดับสำคัญทางสถิติ 0.05 จากโปรแกรมสำเร็จรูป พบว่า รายได้เป็นปัจจัยที่กำหนดพฤติกรรมการออมของกลุ่มครัวเรือนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในทางบวก นอกจากนี้ ความยืดหยุ่นของเงินออมต่อรายได้ของกลุ่มครัวเรือนต่างๆ มักมีค่ามากกว่าหนึ่ง แสดงว่า เงินออมของครัวเรือนจะมีความเหลื่อมล้ำกันมากกว่ารายได้ที่แตกต่างกัน เนื่องจากครัวเรือนต่างๆ พยายามรักษามาตรฐานการบริโภคให้ใกล้เคียงกัน กรณีกลุ่มเขตเทศบาลจำนวนผู้พึ่งพิงเป็นปัจจัยที่มีนัยสำคัญทางสถิติกับการออมในทางลบ ส่วนกลุ่มบริเวณนอกเขตเทศบาลจำนวนผู้พึ่งพิงไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาในกลุ่มย่อยของแต่ละเขตปรากฏว่า จำนวนผู้พึ่งพิงมีนัยสำคัญทางสถิติกับการออมเป็นเพียงบางกลุ่มเท่านั้น ทรัพย์สินสุทธิเป็นปัจจัยที่กำหนดการออมอย่าง มีนัยสำคัญในทางบวก ทั้งในสมการกลุ่มครัวเรือนทั้งหมดของภาคในและนอกเขตเทศบาลและกลุ่มย่อยแต่ไม่มีความสอดคล้องกับสมมติฐานของ Klein – Morgan ที่ว่า รายได้มีผลในการกำหนดทิศทางการตอบสนองของการออมต่อทรัพย์สินสุทธิ ยกเว้นบางกลุ่มเท่านั้น พฤติกรรมการออมของครัวเรือนมีความสอดคล้องกับสมมติฐานวัฏจักรชีวิตและมีความสอดคล้องกับสมมติฐานของคาลดอร์ คือ กลุ่มครัวเรือนเกษตรมีค่านิยมเสียในการออมเฉลี่ยและความนิยมเสียในการออมหน่วยสุดท้ายสูงที่สุด ทั้งๆ ที่กลุ่มครัวเรือนนี้มีรายได้ต่อครัวเรือนต่ำที่สุด เนื่องจากการครองชีพของครัวเรือนกลุ่มนี้เป็นไปอย่างง่าย ๆ อีกทั้งรายได้ที่มีได้อยู่ในรูปของตัวเงินก็ได้ถูกนับด้วยโดยเฉพาะอาหารที่ตนเองสามารถเพาะปลูกได้และหามาได้จากธรรมชาติ

สรุปผลงานวิจัย

เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยมีการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่กำหนดการออมของครัวเรือนและพฤติกรรมการออมของครัวเรือนในหลายรูปแบบ อาทิเช่น ศึกษาระหว่างปี, ศึกษาระหว่างกรุงเทพมหานครและปริมณฑลกับต่างจังหวัด, ศึกษาระหว่างเขตในป่าสงวนและนอกเขตป่าสงวน, ศึกษาระหว่างในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาล, ศึกษาในอำเภอหนึ่ง, ศึกษาในจังหวัดหนึ่ง, ศึกษาในภาคหนึ่ง, ศึกษาในแต่ละกลุ่มอาชีพ, ศึกษาในแต่ละปีการเพาะปลูกนั้น เป็นต้น สำหรับผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยหรือพฤติกรรมที่กำหนดการออมของครัวเรือนที่สำคัญที่สุด ได้แก่ รายได้ที่ใช้จ่ายได้จริงของครัวเรือน โดยมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับการออมของครัวเรือน ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีการออมทางเศรษฐศาสตร์ กล่าวไว้ว่า การออมมีความสัมพันธ์กับระดับรายได้สุทธิส่วนบุคคลในทิศทางเดียวกัน นั่นคือ เมื่อรายได้สุทธิส่วนบุคคลเพิ่มขึ้นจะทำให้การออมเพิ่มขึ้น และเมื่อรายได้สุทธิส่วนบุคคลลดลงจะทำให้การออมลดลง

ความแตกต่างของงานวิจัยฉบับนี้กับเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ตอนที่ผู้วิจัยทำการศึกษายังไม่มีงานวิจัยเล่มใดศึกษาเปรียบเทียบภาวะการออมของครัวเรือนระหว่างครัวเรือนในภาคเกษตรและครัวเรือนนอกภาคเกษตร เหตุที่ผู้วิจัยศึกษาระหว่างครัวเรือนในภาคเกษตรและครัวเรือนนอกภาคเกษตร เพราะว่าครัวเรือนทั้ง 2 ต่างก็มีสภาพความเป็นอยู่วิถีการดำเนินชีวิต รวมไปถึงรายได้จากการประกอบอาชีพที่แตกต่างกันโดยสิ้นเชิง แต่ต่างก็มีบทบาทในการพัฒนาเศรษฐกิจให้เจริญเติบโตได้อย่างต่อเนื่อง ในภาคเกษตร เป็นผู้มีงานทำจำนวน 12.66 ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ 35.69 ของประชากรผู้อยู่ในกำลังแรงงานที่มีงานทำทั้งหมด และในช่วงปีพ.ศ.2542 ถึง ปีพ.ศ.2547 รายได้เฉลี่ยของครัวเรือนต่อเดือนของภาคเกษตรมีจำนวนเพิ่มขึ้นจาก 20,099 บาทในปีพ.ศ.2542 มาเป็น 26,953 บาท ในปีพ.ศ.2547 และมีความสำคัญเป็นรากฐานของประเทศในการผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญ เป็นผู้ส่งออกรายใหญ่อันดับต้นๆ ที่สามารถผลิตอาหารเพื่อเลี้ยงคนในประเทศและนอกประเทศอีกไม่น้อยกว่า 200 ล้านคนทั่วโลก นอกภาคเกษตร เป็นผู้มีงานทำเป็นจำนวน 22.81 ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ 64.31 ของประชากรผู้อยู่ในกำลังแรงงานที่มีงานทำทั้งหมด และมีรายได้เฉลี่ยของครัวเรือนต่อเดือนของนอกภาคเกษตรมีจำนวนเพิ่มขึ้นจาก 93,082 บาทในปีพ.ศ.2542 มาเป็น 101,448 บาท ในปีพ.ศ.2547 เป็นแหล่งการจ้างงานที่สำคัญทำให้เกิดการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างเต็มที่และช่วยผลิตสินค้าที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตหรือปัจจัย 4 และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาเปรียบเทียบภาวะการออมของครัวเรือนในภาคเกษตรและนอกภาคเกษตร เพื่อให้ภาคครัวเรือนทั้งในภาคเกษตรและนอกภาคเกษตรทราบว่า

ปัจจัยทางเศรษฐกิจและปัจจัยทางสังคมตัวใดที่ส่งผลกระทบต่อเงินออมของครัวเรือนในเชิงบวกและเชิงลบ รวมทั้งเพื่อให้ภาครัฐสามารถกำหนดแนวนโยบายในการวางแผนส่งเสริมกระตุ้นการออมให้มามากเพียงพอต่อการลงทุนในการนำไปพัฒนาประเทศให้เจริญเติบโตต่อไปได้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. การกำหนดข้อมูลและแหล่งข้อมูล
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล
4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดข้อมูลและแหล่งข้อมูล

ข้อมูล

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบภาวะการออมของครัวเรือนในภาคเกษตรและนอกภาคเกษตร โดยใช้ข้อมูลการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือนพ.ศ.2547 (The Household Socio Economic Survey 2004) ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ เป็นการสำรวจทั่วประเทศมีตัวอย่างครัวเรือน 46,620 ครัวเรือน

แหล่งข้อมูล

ข้อมูลที่น่ามาใช้ในการศึกษาเป็นข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ซึ่งผู้วิจัยใช้ข้อมูลการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือนพ.ศ.2547 (The Household Socio Economic Survey 2004) ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ เป็นข้อมูลรายครัวเรือน (Household data) โดยมีรายละเอียดดังนี้

- (1) ข้อมูลลักษณะของครัวเรือน (Household characteristics, Household economic status, Welfare & Benefits, Record control)
- (2) สมาชิกของครัวเรือน (Household member characteristics and getting – welfare & benefits)
- (3) รายได้ที่ไม่ได้มาจากการทำงาน (Average monthly income from other sources)
- (4) การเปลี่ยนแปลงทรัพย์สินและหนี้สิน (Change of assets / liabilities and household debt)
- (5) ลักษณะของที่อยู่อาศัย (Housing characteristics, Using the IT's equipment)
- (6) รายจ่ายเกี่ยวกับสินค้าและบริการ (Consumption on goods and services)
- (7) รายจ่ายเกี่ยวกับอาหารในรอบ 7 วัน (7 – day food consumption)

- (8) รายได้ของครัวเรือน (Household income)
- (9) สรุปค่าใช้จ่ายของครัวเรือน (Summary Household Expenditures)
- (10) การติดตามประเมินผลครัวเรือนเกี่ยวกับการกู้ยืมเงินจากกองทุนหมู่บ้าน/ชุมชนเมือง (Monitoring and Evaluating Village Fund Scheme)

โดยสามารถจำแนกตัวแปรอิสระแต่ละหัวข้อได้ดังนี้

รายได้รวม (Y) ==> (8)

รายจ่ายในการบริโภค (C) ==> (9)

การออมทรัพย์กับสถาบันการเงิน (B) ==> (4)

จำนวนหนี้สินที่ต้องชำระคืน (D) ==> (4)

จำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยพึ่งพิง (N) ==> (1)

ระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือน (E) ==> (2)

โดยกำหนดให้ E1 = อนุบาลและประถมศึกษา

E2 = มัธยมศึกษา

E3 = อุดมศึกษา

E4 = ไม่ได้ศึกษา

สถานภาพการครอบครองที่อยู่อาศัยและที่ดิน (L) ==> (5)

โดยกำหนดให้ L1 = เจ้าของที่อยู่อาศัยและที่ดิน

L2 = เช่า/เช่าซื้อที่อยู่อาศัยและที่ดิน

L3 = อยู่ที่อยู่อาศัยและที่ดินฟรี

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Analysis) เพื่อทำการศึกษาเปรียบเทียบภาวะการออมของครัวเรือนในภาคเกษตรและนอกภาคเกษตร ในการคำนวณหาค่าทางสถิติของความสัมพันธ์ต่าง ๆ โดยใช้การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงซ้อน (Multiple Regression Analysis)

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การจัดกระทำข้อมูล

นำข้อมูลการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน พ.ศ.2547 (The Household Secio Economic Survey 2004) ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ที่ได้มาลงโปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อคำนวณค่าทางสถิติของความสัมพันธ์ต่างๆ ของตัวแปรที่กำหนดไว้

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ข้อมูลการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน พ.ศ.2547 (The Household Secio Economic Survey 2004) ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ เป็นการวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Analysis) โดยจะอาศัยโปรแกรมสำเร็จรูปในการคำนวณค่าทางสถิติของความสัมพันธ์ต่าง ๆ ในรูปของสมการถดถอยในรูปของลอการิทึมธรรมชาติ (Natural Logarithm)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงซ้อน (Multiple Regression Analysis)

เป็นการศึกษาวิเคราะห์เพื่อหาความสัมพันธ์ในเชิงสถิติของตัวแปรตาม เมื่อมีตัวแปรอิสระหลายตัวที่มีอิทธิพล คือแสดงความสัมพันธ์ระหว่าง Y และ X1, X2, X3....., Xk โดยใช้สมการถดถอยในรูปของลอการิทึมธรรมชาติ (Natural Logarithm) ดังนี้

$$\ln S = \alpha + \beta \ln Y + \beta \ln C + \beta \ln B + \beta \ln D + \beta N + \beta E1 + \beta E2 + \beta E3 + \beta E4 + \beta L1 + \beta L2 + \beta L3 + e$$

โดยที่ ln แทน ลอการิทึมธรรมชาติ (Natural Logarithm)

S แทน ปริมาณการขอมของครัวเรือน

Y แทน รายได้รวม

C แทน รายจ่ายในการบริโภค

B แทน การออมทรัพย์กับสถาบันการเงิน

D แทน จำนวนหนี้สินที่ต้องชำระคืน

N แทน จำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยพึ่งพิง

E แทน ระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือน

E1 แทน ระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนอยู่ชั้นอนุบาลและปฐม

E2 แทน ระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนอยู่ชั้นมัธยมศึกษา

E3 แทน	ระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนอยู่ชั้นอุดมศึกษา
E4 แทน	ระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนไม่ได้ศึกษา
L แทน	สถานภาพการครองครองที่อยู่อาศัยและที่ดิน
L1 แทน	เป็นเจ้าของที่อยู่อาศัยและที่ดิน
L2 แทน	เช่า/เช่าซื้อที่อยู่อาศัยและที่ดิน
L3 แทน	อยู่ที่อยู่อาศัยและที่ดินฟรี
α แทน	ค่าคงที่
β แทน	สัมประสิทธิ์การถดถอย
e แทน	ค่าความคลาดเคลื่อน

2. สัมประสิทธิ์แห่งการกำหนดพหุคูณ (Multiple Coefficient of Determination : R^2)

เป็นค่าดัชนีหรือค่าบอกให้รู้ว่าการเปลี่ยนแปลงในค่าของตัวแปรตามในสมการการถดถอยนั้นสามารถอธิบายได้ด้วยค่าที่เปลี่ยนแปลงของตัวแปรอิสระที่อยู่ในสมการนั้นมากน้อยเพียงใด ซึ่งในกรณีของการถดถอยพหุคูณนั้น เนื่องจากว่ามีตัวแปรอิสระตั้งแต่สองตัวขึ้นไป ดังนั้นตัวแปรอิสระทุกตัวจึงมีส่วนในการกำหนดค่าที่เปลี่ยนแปลงไปของตัวแปรตาม หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า สัมประสิทธิ์แห่งการกำหนดขึ้นอยู่กับอิทธิพลของตัวแปรอิสระทุกตัวที่อยู่ในสมการนั้น

$$R^2 = \frac{SSR}{SST}$$

โดยที่ R^2 แทน สัมประสิทธิ์การตัดสินใจพหุ

SSR แทน ค่าแปรปรวนของตัวแปรตาม เนื่องจากอิทธิพลของตัวแปรอิสระ

SST แทน ความผันแปรทั้งหมด

สูตรที่ใช้ในการคำนวณ SST ดังนี้

$$SST = SSR + SSE$$

โดยที่ SSE แทน ค่าแปรปรวนของตัวแปรตาม เนื่องจากอิทธิพลอื่น ๆ

ผลของการคำนวณอาจจะเป็น

1. ค่า R^2 ที่ใกล้ 1 จะหมายถึง ตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามมาก
2. ค่า R^2 ที่ใกล้ 0 จะหมายถึง ตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามน้อย

สมมุติฐานของการทดสอบ

$H_0 : \mu_1 = \mu_2$ จะหมายถึง การยอมโดยเฉลี่ยของครัวเรือนในภาคเกษตรมีค่าเท่ากับ ครัวเรือนนอกภาคเกษตร

$H_1 : \mu_1 \neq \mu_2$ จะหมายถึง การยอมโดยเฉลี่ยของครัวเรือนในภาคเกษตรมีค่าไม่เท่ากับ ครัวเรือนนอกภาคเกษตร

3. การตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ

องค์ประกอบการขยายความแปรปรวน (Variance inflation factor: VIF) (กัลยา วาณิชย ัญญา. 2538: 370) เป็นความสัมพันธ์ของตัวแปร X ตัวหนึ่งโดยการถดถอยบนตัวแปร X อื่นๆ มีสูตร การคำนวณ คือ

$$VIF = \frac{1}{1 - R^2}$$

เมื่อ R_i^2 = สัมประสิทธิ์ของการตัดสินใจ โดยการถดถอย X_i บนตัวแปรอิสระอื่นๆ ที่เหลือ ถ้าตัวแปรอิสระทั้งหมดไม่มีความสัมพันธ์กันแล้วค่า VIF จะมีค่าเป็น 1 ซึ่งค่า VIF โดยปกติจะพิสัย ตั้งแต่ 1 ถึงอนันต์ ยิ่ง VIF มีค่ามากตัวแปรอิสระทั้ง 2 ตัวจะเกิดปัญหา Multicollinearity สูง Rule of Thumb ระบุว่าถ้า VIF มากกว่า 10 ตัวแปรอิสระทั้ง 2 ตัวจะเกิดปัญหา Multicollinearity

4. การทดสอบความแปรปรวนของตัวคลาดเคลื่อน (Heteroskedasticity)

เป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับตัวคลาดเคลื่อน (Error/Residuals: $\hat{u}$) โดยความแปรปรวนของ ตัวคลาดเคลื่อนที่ได้จากการประมาณค่ามีค่าไม่คงที่ ($E(\hat{u}_i) \neq \hat{u}_i^2$) ซึ่งขัดข้อสมมติพื้นฐานของ วิธีการกำลังสองน้อยที่สุด [OLS] ที่ได้มีข้อสมมติพื้นฐานว่า ตัวคลาดเคลื่อนจะต้องมีค่าความ แปรปรวนคงที่ ($E(\hat{u}_i) \neq \hat{u}_i^2$) ปกติแล้วการใช้ข้อมูลภาคตัดขวาง (Cross sectional data) มักจะมี โอกาสที่ค่าความคลาดเคลื่อนจะมีความแปรปรวนไม่คงที่สูงกว่ากรณีที่ใช้ข้อมูลอนุกรมเวลา (Time series data) เนื่องจากค่าสังเกตของข้อมูลภาคตัดขวางจะมีความแตกต่างกันตามขนาดหรือลำดับ ในขณะที่ข้อมูลอนุกรมเวลาจะมีความแตกต่างในเรื่องดังกล่าวเพียงเล็กน้อย

การที่ตัวคลาดเคลื่อนมีความแปรปรวนไม่คงที่หรือเกิดปัญหา Heteroskedasticity จะทำ ให้ตัวประมาณค่าสัมประสิทธิ์ของการถดถอยยังคงมีคุณสมบัติ Unbiased และ Consistency แต่ จะสูญเสียคุณสมบัติ Efficiency นอกจากนี้การใช้วิธีการ OLS ในการประมาณค่าสัมประสิทธิ์ของ สมการถดถอยเมื่อมีปัญหา Heteroskedasticity ก็จะทำให้ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของตัว ประมาณค่าสัมประสิทธิ์ของการถดถอยมีค่าแตกต่างไปจากความเป็นจริง ส่งผลให้ค่า t-statistic ที่

คำนวณได้ ของค่าสัมประสิทธิ์แต่ละตัวไม่น่าเชื่อถือ ทำให้การทดสอบสมมติฐานของค่าสัมประสิทธิ์ในสมการถดถอยขาดความน่าเชื่อถือไปด้วย

การทดสอบความแปรปรวนของตัวรบกวน (Heteroskedasticity) จะพิจารณาจากค่า Probability ของ F-statistic และ Obs*R-square ในตารางตารางประกอบ ถ้าค่า Probability ของทั้งสองค่าน้อยกว่า 0.05 นั่นคือ สรุปได้ว่าต้องปฏิเสธสมมติฐานหลักและยอมรับสมมติฐานรอง นั่นคือ เกิดปัญหา heteroskedasticity

5. การตรวจสอบความเป็นอิสระกันของความคลาดเคลื่อน

การทดสอบความเป็นอิสระกันของค่าคลาดเคลื่อน โดยใช้การทดสอบของ Durbin-Watson เป็นการทดสอบความสัมพันธ์ของ e_t และ e_{t-1} โดยที่ t เป็นช่วงเวลา (กัลยา วานิชย์บัญชา.2546: 332) โดยสถิติทดสอบ Durbin-Watson คือ

$$d = \frac{\sum_{t=1}^n (e_t - e_{t-1})^2}{\sum_{t=1}^n e_t^2}$$

โดยที่ d = ค่าสถิติทดสอบ Durbin-Watson

$\times$ = ผลรวม

e_t = ค่าความคลาดเคลื่อนของปีที่ t

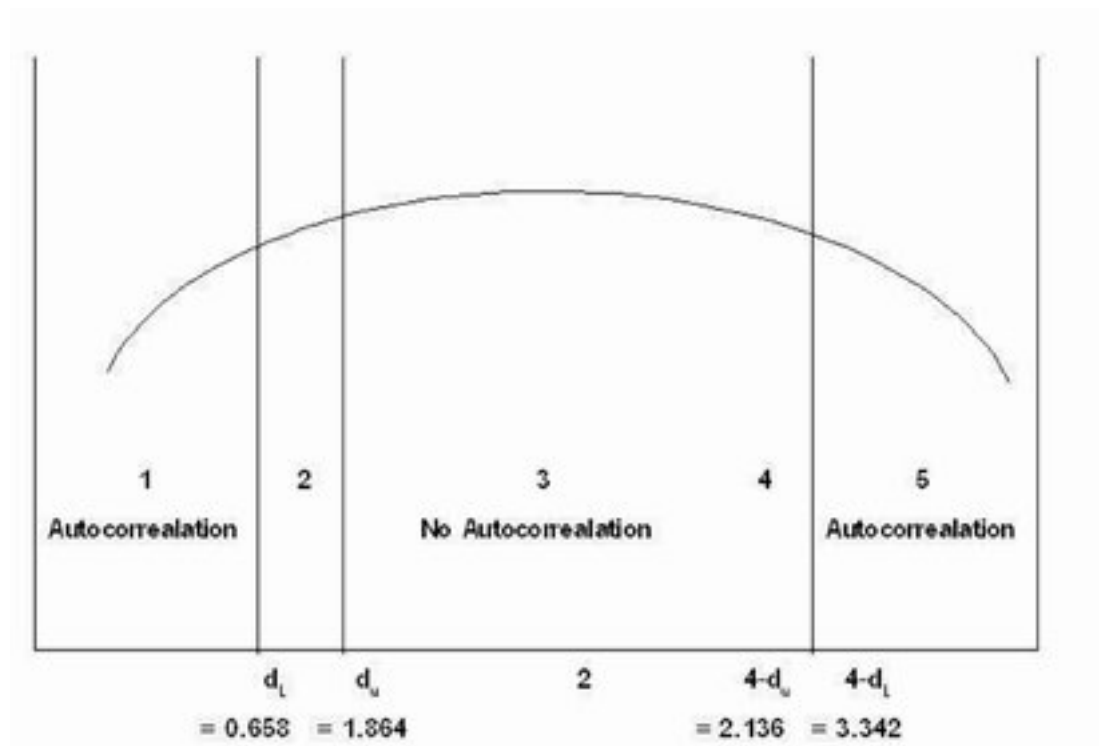
e_{t-1} = ค่าความคลาดเคลื่อนของปีที่ $t-1$

e_t^2 = ค่าความคลาดเคลื่อนของปีที่ t ยกกำลัง 2

$0 \leq d \leq 4$ มีคุณสมบัติดังนี้

1. ถ้าค่าความคลาดเคลื่อน (e_t) เป็นอิสระกัน ค่า d จะมีค่าเข้าใกล้ 2
2. ถ้า $d < 2$ จะแสดงถึงความสัมพันธ์ในทางบวกของค่าคลาดเคลื่อน และถ้า $d \approx 0$ ความสัมพันธ์จะมาก
3. ถ้า $d > 2$ จะแสดงถึงความสัมพันธ์ในทางลบของค่าคลาดเคลื่อน และถ้า $d \approx 4$ ความสัมพันธ์จะมาก

การสรุปถึงความเป็นอิสระกันของค่าความคลาดเคลื่อน จะทำโดยนำสถิติทดสอบ Durbin-Watson เทียบกับค่าที่ได้จากตารางโดยค่าที่ได้คือ d_u และ d_L ซึ่งขึ้นอยู่กับขนาดตัวอย่างจำนวนตัวแปรอิสระ และระดับนัยสำคัญ โดยการแจกแจงแบ่งออกเป็น 5 ช่วง ดังภาพประกอบ

ภาพประกอบ 2 กราฟแสดงการวัดค่าสถิติ Durbin - Watson

จากภาพประกอบสามารถอธิบายได้ว่า

1. ถ้าค่าสถิติทดสอบ d อยู่ในช่วงที่ 1 หรือ 5 แสดงว่าตัวแปรอิสระที่นำมาใช้ในการวิจัยมีความสัมพันธ์กันและเกิดปัญหา Autocorrelation
2. ถ้าสถิติทดสอบ d อยู่ในช่วงที่ 3 แสดงว่าตัวแปรอิสระที่นำมาใช้ในการวิจัยไม่มีความสัมพันธ์กัน
3. ถ้าค่าสถิติทดสอบ d อยู่ในช่วงที่ 2 และ 4 แสดงว่ายังไม่สามารถสรุปได้ว่าตัวแปรอิสระที่นำมาใช้ในการวิจัยมีความสัมพันธ์กันหรือไม่

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาเรื่อง “การศึกษาเปรียบเทียบภาวะการออมของครัวเรือนเกษตรกรในภาคเกษตรและนอกภาคเกษตร” ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลผลความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูลของตัวแปรที่ศึกษาต่อไปนี้

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำเสนอผลตามความมุ่งหมายของการวิจัย โดยแบ่งการนำเสนอออกเป็น 4 ตอนตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของภาคครัวเรือนในภาคเกษตรและนอกภาคเกษตร

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบภาวะการออมของครัวเรือนในภาคเกษตรและนอกภาคเกษตร

ตอนที่ 3 ปัจจัยกำหนดการออมภาคครัวเรือนของภาคครัวเรือน

ตอนที่ 4 ความยืดหยุ่นของการออมที่มีต่อรายได้ของภาคครัวเรือน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของภาคครัวเรือนในภาคเกษตรและนอกภาคเกษตร

ข้อมูลทั่วไปของภาคครัวเรือนในภาคเกษตรและนอกภาคเกษตร

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยการออม รายได้รวม ค่าใช้จ่ายในการบริโภค จำนวนหนี้สินที่ต้องชำระ และการออมทรัพย์สินกับสถาบันการเงินของภาคครัวเรือนทั้งในภาคเกษตรและนอกภาคเกษตร

ราย : บาท (เฉลี่ย)						
ครัวเรือน	จำนวน	การออม	รายได้รวม	ค่าใช้จ่ายในการบริโภค	จำนวนหนี้สินที่ต้องชำระคืน	การออมทรัพย์สินกับสถาบันการเงิน
ในภาคเกษตร	9,557	1,122	5,056	3,727	5,957	2,381
นอกภาคเกษตร	25,286	2,875	12,680	5,468	8,628	6,543
รวม	34,843	1,328	5,686	4,717	7,896	5,402

ครัวเรือนในภาคเกษตรและนอกภาคเกษตร มีจำนวนทั้งสิ้น 34,843 ครัวเรือน มีการออมเฉลี่ย 1,328 บาท มีรายได้รวมเฉลี่ยอยู่ที่ 5,686 บาท มีค่าใช้จ่ายในการบริโภคเฉลี่ยอยู่ที่ 4,717 บาท มีจำนวนหนี้สินที่ต้องชำระคืนเฉลี่ยอยู่ที่ 7,896 บาท มีการออมทรัพย์สินกับสถาบันการเงินเฉลี่ยอยู่ที่ 5,402 บาท โดยแบ่งออกเป็นภาคครัวเรือนในภาคเกษตร มีจำนวนทั้งสิ้น 9,557 ครัวเรือน มีการออมเฉลี่ย 1,122 บาท มีรายได้รวมเฉลี่ยอยู่ที่ 5,056 บาท มีค่าใช้จ่ายในการบริโภคเฉลี่ยอยู่ที่ 3,727 บาท มีจำนวนหนี้สินที่ต้องชำระคืนเฉลี่ยอยู่ที่ 5,957 บาท มีการออมทรัพย์สินกับสถาบันการเงินเฉลี่ยอยู่ที่ 2,381 บาท และครัวเรือนนอกภาคเกษตร มีจำนวนทั้งสิ้น 25,286 ครัวเรือน มีการออมเฉลี่ย 2,875 บาท มีรายได้รวมเฉลี่ยอยู่ที่ 12,680 บาท มีค่าใช้จ่ายในการบริโภคเฉลี่ยอยู่ที่ 5,468 บาท มีจำนวนหนี้สินที่ต้องชำระคืนเฉลี่ยอยู่ที่ 8,628 บาท มีการออมทรัพย์สินกับสถาบันการเงินเฉลี่ยอยู่ที่ 6,543 บาท

ตาราง 6 จำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยพึ่งพิงของภาคครัวเรือนทั้งในภาคเกษตรและนอกภาคเกษตร

ราย : % (ร้อยละ)

ครัวเรือน	จำนวน	เด็ก	คนแก่
ในภาคเกษตร	9,557	56.08	43.92
นอกภาคเกษตร	25,286	58.99	41.01
รวม	34,843	58.20	41.80

ครัวเรือนในภาคเกษตรและนอกภาคเกษตร มีจำนวนทั้งสิ้น 34,843 ครัวเรือน มีจำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยพึ่งพิงในวัยเด็กจำนวน 20,277 คน คิดเป็นร้อยละ 58.20 มีจำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยพึ่งพิงในวัยแก่จำนวน 14,566 คน คิดเป็นร้อยละ 41.80 โดยแบ่งออกเป็นภาคครัวเรือนในภาคเกษตร มีจำนวนทั้งสิ้น 9,554 ครัวเรือน มีจำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยพึ่งพิงในวัยเด็กจำนวน 5,358 คน คิดเป็นร้อยละ 56.08 มีจำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยพึ่งพิงในวัยแก่จำนวน 4,196 คน คิดเป็นร้อยละ 43.92 และภาคครัวเรือนนอกภาคเกษตร มีจำนวนทั้งสิ้น 25,286 ครัวเรือน มีจำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยพึ่งพิงในวัยเด็กจำนวน 14,919 คน คิดเป็นร้อยละ 58.99 มีจำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยพึ่งพิงในวัยแก่จำนวน 10,370 คน คิดเป็นร้อยละ 41.01

ตาราง 7 การศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนของภาคครัวเรือนทั้งในภาคเกษตรและนอกภาคเกษตร

ราย : % (ร้อยละ)

ครัวเรือน	อนุบาลและปฐม	มัธยมศึกษา	อุดมศึกษา	ไม่ได้เรียน
ในภาคเกษตร	82.50	7.80	0.80	8.90
นอกภาคเกษตร	52.00	18.40	13.90	15.70
รวม	60.40	15.50	10.30	13.80

ครัวเรือนในภาคเกษตรและนอกภาคเกษตร มีจำนวนทั้งสิ้น 34,843 ครัวเรือน การศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนอยู่ในชั้นอนุบาลและปฐมศึกษามีจำนวน 21,031 คน คิดเป็นร้อยละ 60.40 อยู่ในชั้นมัศึกษามีจำนวน 5,393 คน คิดเป็นร้อยละ 15.50 อยู่ในชั้นอุดมศึกษามีจำนวน 3,597 คน คิดเป็นร้อยละ 10.30 และไม่ได้ศึกษามีจำนวน 4,822 คน คิดเป็นร้อยละ 13.80 โดยแบ่งออกเป็นภาคครัวเรือนในภาคเกษตรมีจำนวนทั้งสิ้น 9,554 ครัวเรือน อยู่ในชั้นอนุบาลและปฐมศึกษามีจำนวน 7,880 คน คิดเป็นร้อยละ 82.50 อยู่ในชั้นมัศึกษามีจำนวน 742 คน คิดเป็นร้อยละ 7.80 อยู่ในชั้นอุดมศึกษามีจำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 0.80 และไม่ได้ศึกษามีจำนวน 855 คน คิดเป็นร้อยละ 8.90 และภาคครัวเรือนนอกภาคเกษตรมีจำนวนทั้งสิ้น 25,289 ครัวเรือน อยู่ในชั้นอนุบาลและปฐมศึกษามีจำนวน 13,151 คน คิดเป็นร้อยละ 52.00 อยู่ในชั้นมัศึกษามีจำนวน 4,651 คน คิดเป็นร้อยละ 18.40 อยู่ในชั้นอุดมศึกษามีจำนวน 3,517 คน คิดเป็นร้อยละ 13.90 และไม่ได้ศึกษามีจำนวน 3,967 คน คิดเป็นร้อยละ 15.70

ตาราง 8 สถานภาพการครอบครองที่อยู่อาศัยและที่ดินของภาคครัวเรือนทั้งในภาคเกษตรและนอกภาคเกษตร

ราย : % (ร้อยละ)

ครัวเรือน	เจ้าของ	เช่า/เช่าซื้อ	อยู่ฟรี
ในภาคเกษตร	95.10	1.30	3.60
นอกภาคเกษตร	67.30	20.00	12.60
รวม	74.90	14.90	10.20

สถานภาพการครอบครองที่อยู่อาศัยและที่ดินของครัวเรือนในภาคเกษตรและนอกภาคเกษตร มีจำนวนทั้งสิ้น 34,843 ครัวเรือน สถานภาพการครอบครองเป็นเจ้าของที่อยู่อาศัยและที่ดินมีจำนวน 26,110 คน คิดเป็นร้อยละ 60.40 สถานภาพการครอบครองเช่า/เช่าซื้อที่อยู่อาศัยและที่ดินมีจำนวน 5,190 คน คิดเป็นร้อยละ 15.50 สถานภาพการครอบครองอยู่ฟรีบนที่อยู่อาศัยและที่ดินมี

จำนวน 3,543 คน คิดเป็นร้อยละ 10.30 โดยแบ่งออกเป็นภาคครัวเรือนในภาคเกษตรมีจำนวนทั้งสิ้น 9,554 ครัวเรือน สถานภาพการครอบครองเป็นเจ้าของที่อยู่อาศัยและที่ดินมีจำนวน 9,081 คน คิดเป็นร้อยละ 60.40 สถานภาพการครอบครองเช่า/เช่าซื้อที่อยู่อาศัยและที่ดินมีจำนวน 129 คน คิดเป็นร้อยละ 15.50 สถานภาพการครอบครองอยู่ฟรีบนที่อยู่อาศัยและที่ดินมีจำนวน 347 คน คิดเป็นร้อยละ 10.30 และภาคครัวเรือนนอกภาคเกษตรมีจำนวนทั้งสิ้น 25,289 ครัวเรือน สถานภาพการครอบครองเป็นเจ้าของที่อยู่อาศัยและที่ดินมีจำนวน 17,029 คน คิดเป็นร้อยละ 60.40 สถานภาพการครอบครองเช่า/เช่าซื้อที่อยู่อาศัยและที่ดินมีจำนวน 5,061 คน คิดเป็นร้อยละ 15.50 สถานภาพการครอบครองอยู่ฟรีบนที่อยู่อาศัยและที่ดินมีจำนวน 3,196 คน คิดเป็นร้อยละ 10.30

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบภาวะการถนัดของครัวเรือนในภาคเกษตรและนอกภาคเกษตร

ตาราง 9 ภาวะการถนัดของภาคครัวเรือนในภาคเกษตรและครัวเรือนนอกภาคเกษตร จำแนกตามรายได้รวม

ช่วง รายได้รวม	ครัวเรือนในภาคเกษตร						ครัวเรือนนอกภาคเกษตร					
	การออม	รายได้รวม	ค่าใช้จ่ายในการบริโภค	จำนวนหนี้สินที่ต้องชำระคืน	การออมทรัพย์สินทางการเงิน	จำนวนสมาชิกในวัยฟุ้งเฟ้อ	การออม	รายได้รวม	ค่าใช้จ่ายในการบริโภค	จำนวนหนี้สินที่ต้องชำระคืน	การออมทรัพย์สินทางการเงิน	จำนวนสมาชิกในวัยฟุ้งเฟ้อ
0 - 1,500	325	2,106	2,231	4,878	1,454	2	558	2,749	2,860	4,363	1,613	3
1,501 - 3,000	1,499	6,630	5,131	10,932	6,477	2	916	7,009	6,093	10,151	6,355	2
3,001 - 4,500	4,577	11,899	7,322	21,264	8,715	2	2,727	12,126	9,399	14,702	12,879	2
4,501 - 6,000	7,130	17,156	10,026	25,818	20,842	2	4,497	17,186	12,689	23,579	24,783	2
6,000 ขึ้นไป	22,496	36,702	14,207	20,494	29,452	2	13,320	33,849	20,529	28,825	40,933	2

2 คน รายได้รวมของครัวเรือน **ณ ระดับช่วงรายได้รวม 4,501 - 6,000 บาท** พบว่า ครัวเรือนมีการออมเฉลี่ย 4,497 บาท มีรายได้รวมเฉลี่ยอยู่ที่ 17,186 บาท มีค่าใช้จ่ายในการบริโภคเฉลี่ยอยู่ที่ 12,689 บาท มีจำนวนหนี้สินที่ต้องชำระคืนเฉลี่ยอยู่ที่ 23,579 บาท มีการออมทรัพย์กับสถาบันการเงินเฉลี่ยอยู่ที่ 24,783 บาท มีจำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยพึ่งพิงเฉลี่ยอยู่ที่ 2 คน รายได้รวมของครัวเรือน **ณ ระดับช่วงรายได้รวม 6,000 บาทขึ้นไป** พบว่า ครัวเรือนมีการออมเฉลี่ย 13,320 บาท มีรายได้รวมเฉลี่ยอยู่ที่ 33,849 บาท มีค่าใช้จ่ายในการบริโภคเฉลี่ยอยู่ที่ 20,529 บาท มีจำนวนหนี้สินที่ต้องชำระคืนเฉลี่ยอยู่ที่ 28,825 บาท มีการออมทรัพย์กับสถาบันการเงินเฉลี่ยอยู่ที่ 40,933 บาท มีจำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยพึ่งพิงเฉลี่ยอยู่ที่ 2 คน รายได้รวมของครัวเรือน

ตาราง 10 ภาวะการออมของภาคครัวเรือนในภาคเกษตรและครัวเรือนนอกภาคเกษตร จำแนกตามค่าใช้จ่ายในการบริโภค

ช่วง ค่าใช้จ่าย ในการบริโภค	ครัวเรือนในภาคเกษตร						ครัวเรือนนอกภาคเกษตร					
	การออม	รายได้ รวม	ค่าใช้จ่าย ในการ บริโภค	จำนวน หนี้สินที่ ต้องชำระ คืน	การออม ทรัพย์สิน สถาบัน การเงิน	จำนวน สมาชิกในวัย ฟุ้งเฟ้อ	การออม	รายได้ รวม	ค่าใช้จ่าย ในการ บริโภค	จำนวน หนี้สินที่ ต้องชำระ คืน	การออม ทรัพย์สิน สถาบัน การเงิน	จำนวน สมาชิกในวัย ฟุ้งเฟ้อ
0 - 1,500	355	2,490	2,134	4,696	1,730	2	700	3,481	2,781	4,754	2,959	2
1,501 - 3,000	354	6,921	6,567	16,226	6,362	2	2,217	9,067	6,850	11,561	8,860	2
3,001 - 4,500	981	13,255	12,273	22,563	23,823	2	3,284	15,376	12,092	18,070	19,521	2
4,501 - 6,000	1,091	18,015	16,923	20,971	13,030	2	3,365	20,520	17,156	26,028	24,817	2
6,000 ขึ้นไป	2,532	20,489	29,496	55,272	8,905	2	2,059	30,474	32,533	38,943	26,579	2

บาท มีจำนวนหนี้สินที่ต้องชำระคืนเฉลี่ยอยู่ที่ 18,070 บาท มีการออมทรัพย์กับสถาบันการเงินเฉลี่ยอยู่ที่ 19,521 บาท มีจำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยพึ่งพิงเฉลี่ยอยู่ที่ 2 คน ค่าใช้จ่ายในการบริโภค **ณ ระดับช่วงค่าใช้จ่ายในการบริโภค 4,501 - 6,000 บาท** พบว่าครัวเรือนมีการออมเฉลี่ย 3,365 บาท มีรายได้รวมเฉลี่ยอยู่ที่ 20,520 บาท มีค่าใช้จ่ายในการบริโภคเฉลี่ยอยู่ที่ 17,156 บาท มีจำนวนหนี้สินที่ต้องชำระคืนเฉลี่ยอยู่ที่ 26,028 บาท มีการออมทรัพย์กับสถาบันการเงินเฉลี่ยอยู่ที่ 24,817 บาท มีจำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยพึ่งพิงเฉลี่ยอยู่ที่ 2 คน ค่าใช้จ่ายในการบริโภค **ณ ระดับช่วงค่าใช้จ่ายในการบริโภค 6,000 บาทขึ้นไป** พบว่าครัวเรือนมีการออมเฉลี่ย 2,059 บาท มีรายได้รวมเฉลี่ยอยู่ที่ 30,474 บาท มีค่าใช้จ่ายในการบริโภคเฉลี่ยอยู่ที่ 32,533 บาท มีจำนวนหนี้สินที่ต้องชำระคืนเฉลี่ยอยู่ที่ 38,943 บาท มีการออมทรัพย์กับสถาบันการเงินเฉลี่ยอยู่ที่ 26,579 บาท มีจำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยพึ่งพิงเฉลี่ยอยู่ที่ 2 คน รายได้รวมของครัวเรือน

ตาราง 11 ภาวะการออมของภาคครัวเรือนในภาคเกษตรและครัวเรือนนอกภาคเกษตร จำแนกตามจำนวนหนี้สินที่ต้องชำระคืน

ช่วง จำนวนหนี้สินที่ ต้องชำระคืน	ครัวเรือนในภาคเกษตร						ครัวเรือนนอกภาคเกษตร					
	การออม	รายได้ รวม	ค่าใช้จ่าย ในการ บริโภค	จำนวน หนี้สินที่ ต้องชำระ คืน	การออม ทรัพย์สิน สถาบัน การเงิน	จำนวน สมาชิกในวัย ฟุ้งเฟ้อ	การออม	รายได้ รวม	ค่าใช้จ่าย ในการ บริโภค	จำนวน หนี้สินที่ ต้องชำระ คืน	การออม ทรัพย์สิน สถาบัน การเงิน	จำนวน สมาชิกในวัย ฟุ้งเฟ้อ
0 - 1,000	243	2,566	2,324	1,796	1,106	2	835	5,010	4,175	1,942	1,821	2
1,001 - 2,000	502	3,855	3,353	7,486	2,977	2	1,388	7,382	5,994	7,686	6,276	2
2,001 - 3,000	1,071	5,072	4,001	12,796	5,761	2	1,680	8,975	7,295	12,664	10,445	2
3,001 - 4,000	606	5,348	4,742	18,289	6,706	2	1,932	10,716	8,784	17,965	19,487	2
4,000 ขึ้นไป	580	6,546	5,967	59,767	17,223	2	3,148	14,792	11,645	55,245	34,780	2

จำนวนหนี้สินที่ต้องชำระคืนของครัวเรือนนอกภาคเกษตร ณ ระดับช่วงจำนวนหนี้สินที่ต้องชำระคืน 0 - 1,000 บาท พบว่า ครัวเรือนมีการออมเฉลี่ย 835 บาท มีรายได้รวมเฉลี่ยอยู่ที่ 5,010 บาท มีค่าใช้จ่ายในการบริโภคเฉลี่ยอยู่ที่ 4,175 บาท มีจำนวนหนี้สินที่ต้องชำระคืนเฉลี่ยอยู่ที่ 1,942 บาท มีการออมทรัพย์สินกับสถาบันการเงินเฉลี่ยอยู่ที่ 1,821 บาท มีจำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยพึ่งพิงเฉลี่ยอยู่ที่ 2 คน จำนวนหนี้สินที่ต้องชำระคืน ณ ระดับช่วงจำนวนหนี้สินที่ต้องชำระคืน 1,001 - 2,000 บาท พบว่า ครัวเรือนมีการออมเฉลี่ย 1,388 บาท มีรายได้รวมเฉลี่ยอยู่ที่ 7,382 บาท มีค่าใช้จ่ายในการบริโภคเฉลี่ยอยู่ที่ 5,994 บาท มีจำนวนหนี้สินที่ต้องชำระคืนเฉลี่ยอยู่ที่ 7,686 บาท มีการออมทรัพย์สินกับสถาบันการเงินเฉลี่ยอยู่ที่ 6,276 บาท มีจำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยพึ่งพิงเฉลี่ยอยู่ที่ 2 คน จำนวนหนี้สินที่ต้องชำระคืน ณ ระดับช่วงจำนวนหนี้สินที่ต้องชำระคืน 2,001 - 3,000 บาท พบว่า ครัวเรือนมีการออมเฉลี่ย 1,680 บาท มีรายได้รวมเฉลี่ยอยู่ที่ 8,975 บาท มีค่าใช้จ่ายในการ

บริโภคเฉลี่ยอยู่ที่ 7,295 บาท มีจำนวนหนี้สินที่ต้องชำระคืนเฉลี่ยอยู่ที่ 12,664 บาท มีการออมทรัพย์กับสถาบันการเงินเฉลี่ยอยู่ที่ 10,445 บาท มีจำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยพึ่งพิงเฉลี่ยอยู่ที่ 2 คน จำนวนหนี้สินที่ต้องชำระคืน **ณ ระดับช่วงจำนวนหนี้สินที่ต้องชำระคืน 3,001 - 4,000 บาท** พบว่าครัวเรือนมีการออมเฉลี่ย 1,932 บาท มีรายได้รวมเฉลี่ยอยู่ที่ 10,716 บาท มีค่าใช้จ่ายในการบริโภคเฉลี่ยอยู่ที่ 8,784 บาท มีจำนวนหนี้สินที่ต้องชำระคืนเฉลี่ยอยู่ที่ 17,965 บาท มีการออมทรัพย์กับสถาบันการเงินเฉลี่ยอยู่ที่ 19,487 บาท มีจำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยพึ่งพิงเฉลี่ยอยู่ที่ 2 คน จำนวนหนี้สินที่ต้องชำระคืน **ณ ระดับช่วงจำนวนหนี้สินที่ต้องชำระคืน 4,000 บาทขึ้นไป** พบว่า ครัวเรือนมีการออมเฉลี่ย 3,148 บาท มีรายได้รวมเฉลี่ยอยู่ที่ 14,792 บาท มีค่าใช้จ่ายในการบริโภคเฉลี่ยอยู่ที่ 11,645 บาท มีจำนวนหนี้สินที่ต้องชำระคืนเฉลี่ยอยู่ที่ 55,245 บาท มีการออมทรัพย์กับสถาบันการเงินเฉลี่ยอยู่ที่ 34,780 บาท มีจำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยพึ่งพิงเฉลี่ยอยู่ที่ 2 คน รายได้รวมของครัวเรือน

ตาราง 12 ภาวะการออมของภาคครัวเรือนในภาคเกษตรและครัวเรือนนอกภาคเกษตร จำแนกตามการออมทรัพย์กับสถาบันการเงิน

ช่วง การออมทรัพย์กับ สถาบันการเงิน	ครัวเรือนในภาคเกษตร						ครัวเรือนนอกภาคเกษตร					
	การออม	รายได้ รวม	ค่าใช้จ่าย ในการ บริโภค	จำนวน หนี้สินที่ ต้องชำระ คืน	การออม ทรัพย์กับ สถาบัน การเงิน	จำนวน สมาชิกในวัย ฟุ้งเฟ้อ	การออม	รายได้ รวม	ค่าใช้จ่าย ในการ บริโภค	จำนวน หนี้สินที่ ต้องชำระ คืน	การออม ทรัพย์กับ สถาบัน การเงิน	จำนวน สมาชิกในวัย ฟุ้งเฟ้อ
0 - 1,000	948	3,235	2,287	4,856	2,073	2	1,351	5,575	4,224	6,776	4,686	2
1,001 - 2,000	6,868	11,852	4,984	17,623	8,359	2	6,959	15,685	8,726	16,080	21,246	2
2,001 - 3,000	11,955	19,962	8,007	30,408	27,611	2	12,045	23,621	11,576	23,683	31,466	2
3,001 - 4,000	17,650	22,581	4,931	23,133	13,537	2	17,040	31,643	14,604	22,575	29,331	2
4,000 ขึ้นไป	40,540	52,905	12,365	22,452	53,615	2	38,923	57,768	18,845	44,526	107,720	2

การออมทรัพย์กับสถาบันการเงินของครัวเรือนนอกภาคเกษตร **ณ ระดับช่วงการออมทรัพย์กับสถาบันการเงิน 0 - 1,000 บาท** พบว่า ครัวเรือนมีการออมเฉลี่ย 1,351 บาท มีรายได้รวมเฉลี่ยอยู่ที่ 5,575 บาท มีค่าใช้จ่ายในการบริโภคเฉลี่ยอยู่ที่ 4,224 บาท มีจำนวนหนี้สินที่ต้องชำระคืนเฉลี่ยอยู่ที่ 6,776 บาท มีการออมทรัพย์กับสถาบันการเงินเฉลี่ยอยู่ที่ 4,686 บาท มีจำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยพึ่งพิงเฉลี่ยอยู่ที่ 2 คน การออมทรัพย์กับสถาบันการเงิน **ณ ระดับช่วงการออมทรัพย์กับสถาบันการเงิน 1,001 - 2,000 บาท** พบว่า ครัวเรือนมีการออมเฉลี่ย 6,959 บาท มีรายได้รวมเฉลี่ยอยู่ที่ 15,685 บาท มีค่าใช้จ่ายในการบริโภคเฉลี่ยอยู่ที่ 8,726 บาท มีจำนวนหนี้สินที่ต้องชำระคืนเฉลี่ยอยู่ที่ 16,080 บาท มีการออมทรัพย์กับสถาบันการเงินเฉลี่ยอยู่ที่ 21,246 บาท มีจำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยพึ่งพิงเฉลี่ยอยู่ที่ 2 คน การออมทรัพย์กับสถาบันการเงิน **ณ ระดับช่วงการออมทรัพย์กับสถาบัน**

การเงิน 2,001 - 3,000 บาท พบว่า ครั้วเรื่อนมีการออมเฉลี่ย 12,045 บาท มีรายได้รวมเฉลี่ยอยู่ที่ 23,621 บาท มีค่าใช้จ่ายในการบริโภคเฉลี่ยอยู่ที่ 11,576 บาท มีจำนวนหนี้สินที่ต้องชำระคืนเฉลี่ยอยู่ที่ 23,683 บาท มีการออมทรัพย์กับสถาบันการเงินเฉลี่ยอยู่ที่ 31,466 บาท มีจำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยพึ่งพิงเฉลี่ยอยู่ที่ 2 คน การออมทรัพย์กับสถาบันการเงิน **ณ ระดับช่วงการออมทรัพย์กับสถาบัน**

การเงิน 3,001 - 4,000 บาท พบว่า ครั้วเรื่อนมีการออมเฉลี่ย 17,040 บาท มีรายได้รวมเฉลี่ยอยู่ที่ 31,643 บาท มีค่าใช้จ่ายในการบริโภคเฉลี่ยอยู่ที่ 14,604 บาท มีจำนวนหนี้สินที่ต้องชำระคืนเฉลี่ยอยู่ที่ 22,575 บาท มีการออมทรัพย์กับสถาบันการเงินเฉลี่ยอยู่ที่ 29,331 บาท มีจำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยพึ่งพิงเฉลี่ยอยู่ที่ 2 คน การออมทรัพย์กับสถาบันการเงิน **ณ ระดับช่วงการออมทรัพย์กับสถาบัน**

การเงิน 4,000 บาทขึ้นไป พบว่า ครั้วเรื่อนมีการออมเฉลี่ย 38,923 บาท มีรายได้รวมเฉลี่ยอยู่ที่ 57,768 บาท มีค่าใช้จ่ายในการบริโภคเฉลี่ยอยู่ที่ 18,845 บาท มีจำนวนหนี้สินที่ต้องชำระคืนเฉลี่ยอยู่ที่ 44,526 บาท มีการออมทรัพย์กับสถาบันการเงินเฉลี่ยอยู่ที่ 107,720 บาท มีจำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยพึ่งพิงเฉลี่ยอยู่ที่ 2 คน รายได้รวมของครั้วเรื่อน

ตอนที่ 3 เพื่อศึกษาปัจจัยกำหนดการออมของครัวเรือนในภาคการเกษตรและนอกภาคการเกษตร

การวิเคราะห์ปัจจัยกำหนดการออมภาคครัวเรือนในภาคการเกษตรและนอกภาคการเกษตร โดยอาศัยวิธีการทางสถิติสมการถดถอยเชิงซ้อนในรูปแบบของลอการิทึมธรรมชาติ (Natural Logarithm) ได้กำหนดแบบจำลองสมการดังต่อไปนี้

$$\ln S = \alpha + \beta \ln Y + \beta \ln C + \beta \ln B + \beta \ln D + \beta N + \beta E1 + \beta E2 + \beta E3 + \beta E4 + \beta L1 + \beta L2 + \beta L3 + e$$

โดยที่ $\ln$ แทน ลอการิทึมธรรมชาติ (Natural Logarithm)

S แทน ปริมาณการออมของครัวเรือน

Y แทน รายได้รวม

C แทน รายจ่ายในการบริโภค

B แทน การออมทรัพย์กับสถาบันการเงิน

D แทน จำนวนหนี้สินที่ต้องชำระคืน

N แทน จำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยพึ่งพิง

E แทน ระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือน

E1 แทน ระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนอยู่ชั้นอนุบาลและปฐม

E2 แทน ระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนอยู่ชั้นมัธยมศึกษา

E3 แทน ระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนอยู่ชั้นอุดมศึกษา

E4 แทน ระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนไม่ได้ศึกษา

L แทน สถานภาพการครอบครองที่อยู่อาศัยและที่ดิน

L1 แทน เป็นเจ้าของที่อยู่อาศัยและที่ดิน

L2 แทน เช่า/เช่าซื้อที่อยู่อาศัยและที่ดิน

L3 แทน อยู่ที่อยู่อาศัยและที่ดินฟรี

α แทน ค่าคงที่

β แทน สัมประสิทธิ์การถดถอย

e แทน ค่าความคลาดเคลื่อน

ตาราง 13 การวิเคราะห์การถดถอยเชิงซ้อนของปัจจัยกำหนดการออมภาคครัวเรือน

ตัวแปรอิสระ	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย ของปัจจัย (B)	ค่าความคลาดเคลื่อน มาตรฐาน (SE)	ค่าสัมประสิทธิ์การ ถดถอยมาตรฐาน (Beta)	ค่าสถิติ T - test	ระดับนัยสำคัญของ P - value	(VIF)
(Constant)	-1.777	0.097		-18.226	0.000	
รายได้รวม (Y)	2.981	0.019	1.706	155.744	0.000**	6.306
รายจ่ายในการบริโภค (C)	-2.029	0.021	-1.054	-97.611	0.000**	6.121
การออมทรัพย์กับสถาบันการเงิน (B)	0.025	0.005	0.029	5.211	0.000**	1.666
จำนวนหนี้สินที่ต้องชำระคืน (D)	-0.030	0.006	-0.027	-5.074	0.000**	1.524
จำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยพึ่งพิง (N)	-0.016	0.006	-0.012	-2.544	0.011**	1.158
ระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนอนุบาลและปฐม (E1)	-0.042	0.019	-0.015	-2.233	0.026**	2.388
ระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนมัธยม (E2)	-0.047	0.021	-0.013	-2.260	0.024**	1.810
ระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนอุดม (E3)	0.070	0.020	0.022	3.444	0.001**	2.066
สถานภาพการครอบครองที่อยู่อาศัยและที่ดินเจ้าของ (L1)	0.011	0.018	0.004	0.619	0.536 ^{ns}	1.932
สถานภาพการครอบครองที่อยู่อาศัยและที่ดินเช่า/เช่าซื้อ (L2)	0.004	0.022	0.001	0.191	0.849 ^{ns}	1.805
R	0.898	Heteroskedsticity	F-statistic	0.124		
R Square	0.807		Obs*R-squared	0.085		
Adjusted R Square	0.807					
Sig. F Change	0.000					
Durbin-Watson	1.744					

หมายเหตุ : ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

ns ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยกำหนดการออมภาคครัวเรือน มีดังนี้

$$S = -1.78 + 2.98 Y - 2.03 C + 0.03 B - 0.03 D - 0.02 N - 0.04 E1 - 0.05 E2 + 0.07 E3 + 0.01 L1 + 0.004 L2$$

ปัจจัยที่นำเข้าสมการในการกำหนดการออมภาคครัวเรือนมี 10 ปัจจัย ได้แก่ รายได้รวม ค่าใช้จ่ายในการบริโภค การออมทรัพย์กับสถาบันการเงิน จำนวนหนี้สินที่ต้องชำระคืน จำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยพึ่งพิง การศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนอนุบาลและปฐม การศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนมัธยมศึกษา การศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนอุดมศึกษา สถานภาพการเป็นเจ้าของที่อยู่อาศัยและที่ดิน และสถานภาพการเช่าหรือเช่าซื้อที่อยู่อาศัยและที่ดิน โดยปัจจัยที่ไม่มีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มี 2 ปัจจัย ได้แก่ สถานภาพการเป็นเจ้าของที่อยู่อาศัยและที่ดิน และสถานภาพการเช่าหรือเช่าซื้อที่อยู่อาศัยและที่ดิน ส่วนปัจจัยที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มี 8 ปัจจัย ได้แก่ รายได้รวม ค่าใช้จ่ายในการบริโภค การออมทรัพย์กับสถาบันการเงิน จำนวนหนี้สินที่ต้องชำระคืน จำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยพึ่งพิง การศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนอนุบาลและปฐม การศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนมัธยมศึกษา การศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนอุดมศึกษา โดยสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงการออมของภาคครัวเรือนได้ถึงร้อยละ 80.7 ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 19.3 เป็นผลกระทบจากปัจจัยอื่นๆ ที่ไม่ได้นำมาเข้ามาในสมการ

การทดสอบการเกิด Multicollinearity ของการออมของภาคครัวเรือนด้วย Variance Inflation Factors (VIF) ที่สามารถใช้วัดขนาดของความรุนแรงของปัญหา Multicollinearity ได้ โดยถ้าค่า VIF มีค่ามากกว่า 5 ขึ้นไป (Studenmund 2006: 259) หรือมีนักเศรษฐมิติจำนวนมากใช้เกณฑ์มากกว่า 10 ขึ้นไป (ไพฑูรย์ ไกรพรศักดิ์, 2546) ถือได้ว่าเกิดปัญหา Multicollinearity ที่รุนแรงและต้องนำออกจากสมการ แต่ถ้าค่า VIF มีค่าน้อยกว่า 10 ขึ้นไป ถือได้ว่าตัวแปรอิสระไม่มีความสัมพันธ์กันและไม่เกิดปัญหา Multicollinearity จากการทดสอบพบว่า ค่า VIF ของรายได้รวมมีค่าเท่ากับ 6.32 ค่าใช้จ่ายในการบริโภคมีค่าเท่ากับ 6.12 การออมทรัพย์กับสถาบันการเงินมีค่าเท่ากับ 1.67 จำนวนหนี้สินที่ต้องชำระคืนมีค่าเท่ากับ 1.52 จำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยพึ่งพิงอายุมีค่าเท่ากับ 1.16 การศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนอนุบาลและปฐมมีค่าเท่ากับ 2.39 การศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนมัศึกษามีค่าเท่ากับ 1.81 การศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนอุดมศึกษามีค่าเท่ากับ 2.07 สถานภาพการครอบครองที่อยู่อาศัยและที่ดินเช่าหรือเช่าซื้อ มีค่าเท่ากับ 1.93 และสถานภาพการครอบครองที่อยู่อาศัยและที่ดินเจ้าของที่อยู่อาศัยและที่ดินมีค่าเท่ากับ 1.81

การทดสอบ Heteroskedasticity ของการถดถอยของภาคครัวเรือน เป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับ ตัวคลาดเคลื่อน (Error/Residuals: $\hat{u}_i$) โดยความแปรปรวนของตัวคลาดเคลื่อนที่ได้จากการถดถอย ประมาณค่าไม่คงที่ ($E(\hat{u}_i^2) \neq \sigma^2$) ซึ่งผิดข้อสมมติพื้นฐานของวิธีการกำลังสองน้อยที่สุด (OLS) ที่ได้มีข้อสมมติพื้นฐานว่า ตัวคลาดเคลื่อนจะต้องมีค่าความแปรปรวนคงที่ ($E(\hat{u}_i^2) = \sigma^2$) การที่ตัวคลาดเคลื่อนมีความแปรปรวนไม่คงที่ หรือเกิดปัญหา Heteroskedasticity จะทำให้ตัวประมาณค่าสัมประสิทธิ์ของสมการถดถอยมีค่าแตกต่างไปจากความเป็นจริง ส่งผลให้ค่า t-statistic ที่คำนวณได้ของค่าสัมประสิทธิ์แต่ละตัวไม่น่าเชื่อถือ จากการทดสอบการความแปรปรวนของตัวรบกวน จะพิจารณาจากค่า Probability ของ F-statistic และ Obs*R-square ถ้าค่า Probability ของทั้งสองค่า < 0.05 สรุปได้ว่าเกิดปัญหา heteroskedasticity จากการทดสอบพบว่า

- Probability ของ F - statistic มีค่าเท่ากับ 0.12 ซึ่ง > 0.05 จึงได้สรุปว่าไม่เกิดปัญหา heteroskedasticity

- Probability ของ Obs*R-squared มีค่าเท่ากับ 0.09 ซึ่ง > 0.05 จึงได้สรุปว่าไม่เกิดปัญหา heteroskedasticity

การทดสอบการเกิดทดสอบสหสัมพันธ์ของตัวคลาดเคลื่อน (Autocorrelation) ของปัจจัยกำหนดการถดถอยของภาคครัวเรือน การทดสอบการเกิด Autocorrelation โดยใช้ Durbin-Watson ถ้าค่า Durbin-Watson อยู่ระหว่าง 1.8 - 2.2 แสดงว่า ไม่เกิดปัญหา Autocorrelation จากการทดสอบพบว่า ค่า Durbin-Watson เท่ากับ 1.744 สรุปได้ว่าเกิดปัญหา Autocorrelation

ตาราง 14 การวิเคราะห์การถดถอยเชิงซ้อนของปัจจัยกำหนดการออมภาคครัวเรือนที่มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

ตัวแปรอิสระ	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย ของปัจจัย (B)	ค่าความคลาดเคลื่อน มาตรฐาน (SE)	ค่าสัมประสิทธิ์การ ถดถอยมาตรฐาน (Beta)	ค่าสถิติ T - test	ระดับนัยสำคัญของ P - value	(VIF)
(Constant)	-1.769	0.096		-18.355	0.000	
รายได้รวม (Y)	2.983	0.019	1.707	156.602	0.000**	6.244
รายจ่ายในการบริโภค (C)	-2.031	0.021	-1.055	-98.484	0.000**	6.024
การออมทรัพย์กับสถาบันการเงิน (B)	0.025	0.005	0.029	5.225	0.000**	1.657
จำนวนหนี้สินที่ต้องชำระคืน (D)	-0.030	0.006	-0.027	-5.045	0.000**	1.518
จำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยพึ่งพิง (N)	-0.015	0.006	-0.011	-2.470	0.014**	1.106
ระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนอนุบาลและปฐม (E1)	-0.040	0.018	-0.014	-2.162	0.031**	2.338
ระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนมัธยม (E2)	-0.047	0.021	-0.013	-2.255	0.024**	1.798
ระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนอุดม (E3)	0.070	0.020	0.022	3.441	0.001**	2.058
R	0.898	Heteroskedsticity	F-statistic	0.089		
R Square	0.807		Obs*R-squared	0.057		
Adjusted R Square	0.807					
Sig. F Change	0.000					
Durbin-Watson	2.000					

หมายเหตุ : ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

ns ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อทำการตัดตัวแปรที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 แล้วทำการประมาณค่าสมการใหม่ ผลการวิเคราะห์ได้ผลดังนี้

$$S = -1.77 + 2.98 Y - 2.03 C + 0.03 B - 0.03 D - 0.02 N - 0.04 E1 - 0.05 E2 + 0.07 E3$$

ปัจจัยที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และนำเข้าสู่สมการในการกำหนดการออมภาคครัวเรือนมี 8 ปัจจัย ได้แก่ รายได้รวม ค่าใช้จ่ายในการบริโภค การออมทรัพย์กับสถาบันการเงิน จำนวนหนี้สินที่ต้องชำระคืน จำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยพึ่งพิง การศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนอนุบาลและปฐม การศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนมัธยมศึกษา การศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนอุดมศึกษา โดยสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงการออมของภาคครัวเรือนได้ถึงร้อยละ 80.7 ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 19.3 เป็นผลกระทบจากปัจจัยอื่นๆ ที่ไม่ได้นำเข้ามาในสมการ

ตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กับการออมของครัวเรือน 8 ตัว ได้ผลการวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

รายได้รวมมีเครื่องหมายบวก แสดงว่ารายได้รวมมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการออมของภาคครัวเรือน ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 2.98 คือ เมื่อรายได้รวมเพิ่มขึ้นทุก ๆ 1 หน่วย จะทำให้การออมของภาคครัวเรือนเพิ่มขึ้นเท่ากับ 2.98 หน่วย ในทางตรงกันข้ามเมื่อรายได้รวมลดลงทุก ๆ 1 หน่วย จะทำให้การออมของภาคครัวเรือนลดลงเท่ากับ 2.98 หน่วย เมื่อให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่ และค่า Prob. เท่ากับ 0.00 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

ค่าใช้จ่ายในการบริโภคมีเครื่องหมายลบ แสดงว่าค่าใช้จ่ายในการบริโภคมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับการออมของภาคครัวเรือน ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 2.03 คือ เมื่อค่าใช้จ่ายในการบริโภคเพิ่มขึ้นทุก ๆ 1 หน่วย จะทำให้การออมของภาคครัวเรือนลดลงเท่ากับ 2.03 หน่วย ในทางตรงกันข้ามเมื่อค่าใช้จ่ายในการบริโภคลดลงทุก ๆ 1 หน่วย จะทำให้การออมของภาคครัวเรือนเพิ่มขึ้นเท่ากับ 2.03 หน่วย เมื่อให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่ และค่า Prob. เท่ากับ 0.00 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

การออมทรัพย์กับสถาบันการเงินมีเครื่องหมายบวก แสดงว่าการออมทรัพย์กับสถาบันการเงินมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการออมของภาคครัวเรือน ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.03 คือ เมื่อการออมทรัพย์กับสถาบันการเงินเพิ่มขึ้นทุก ๆ 1 หน่วย จะทำให้การออมของภาคครัวเรือนเพิ่มขึ้นเท่ากับ 0.03 หน่วย ในทางตรงกันข้ามเมื่อการออมทรัพย์กับสถาบันการเงินลดลงทุก ๆ 1 หน่วย จะทำให้การออมของภาคครัวเรือนลดลงเท่ากับ 0.03 หน่วย เมื่อให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่ และค่า Prob. เท่ากับ 0.00 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

การศึกษาของหัวหน้าครวเรือนอุดมศึกษามีเครื่องหมายบอก แสดงว่าการศึกษาของหัวหน้าครวเรือนอุดมศึกษามีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการหอมของภาคครวเรือน ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.07 คือ เมื่อการศึกษาของหัวหน้าครวเรือนอุดมศึกษาเพิ่มขึ้นทุก ๆ 1 หน่วย จะทำให้การหอมของภาคครวเรือนเพิ่มขึ้นเท่ากับ 0.07 หน่วย ในทางตรงกันข้ามเมื่อการศึกษาของหัวหน้า

ครัวเรือนอุดมศึกษาลดลงทุก ๆ 1 หน่วย จะทำให้การออมของภาคครัวเรือนลดลงเท่ากับ 0.07 หน่วย เมื่อให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่ และค่า Prob. เท่ากับ 0.00 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

การทดสอบการเกิด Multicollinearity ของการออมของภาคครัวเรือนด้วย Variance Inflation Factors (VIF) ที่สามารถชี้วัดขนาดของความรุนแรงของปัญหา Multicollinearity ได้ โดยถ้าค่า VIF มีค่ามากกว่า 5 ขึ้นไป ถือได้ว่าเกิดปัญหา Multicollinearity ที่รุนแรง (Studenmund 2006: 259) แต่มีนักเศรษฐมิติจำนวนมากใช้เกณฑ์มากกว่า 10 ขึ้นไป (ไพฑูรย์ ไกรพรศักดิ์, 2546) จากการทดสอบพบว่า ค่า VIF ของรายได้รวมมีค่าเท่ากับ 6.24 ค่าใช้จ่ายในการบริโภคมีค่าเท่ากับ 6.02 การออมทรัพย์สินกับสถาบันการเงินมีค่าเท่ากับ 1.66 จำนวนหนี้สินที่ต้องชำระคืนมีค่าเท่ากับ 1.52 จำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยพึ่งพิงมีค่าเท่ากับ 1.11 การศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนอนุบาลและปฐมศึกษามีค่าเท่ากับ 2.34 การศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนมัธยมศึกษา มีค่าเท่ากับ 1.80 การศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนอุดมศึกษามีค่าเท่ากับ 2.06 หมายความว่า ตัวแปรอิสระไม่มีความสัมพันธ์กันและไม่เกิดปัญหา Multicollinearity เนื่องจากค่า VIF มีค่าน้อยกว่า 10

การทดสอบ Heteroskedasticity ของการออมของภาคครัวเรือน เป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับตัวคลาดเคลื่อน (Error/Residuals: U_i) โดยความแปรปรวนของตัวคลาดเคลื่อนที่ได้จากสมการประมาณค่ามีค่าไม่คงที่ ($E(U_i) \neq 0$) ซึ่งผิดข้อสมมติพื้นฐานของวิธีการกำลังสองน้อยที่สุด (OLS) ที่ได้มีข้อสมมติพื้นฐานว่า ตัวคลาดเคลื่อนจะต้องมีค่าความแปรปรวนคงที่ ($E(U_i) = 0$) การที่ตัวคลาดเคลื่อนมีความแปรปรวนไม่คงที่ หรือเกิดปัญหา Heteroskedasticity จะทำให้ตัวประมาณค่าสัมประสิทธิ์ของสมการถดถอยยังคงมีคุณสมบัติ Unbiased และ Consistency แต่จะสูญเสียคุณสมบัติ Efficiency นอกจากนี้การใช้วิธีการ OLS ในการประมาณค่าสัมประสิทธิ์ของสมการถดถอยเมื่อมีปัญหา Heteroskedasticity ก็จะทำให้ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของตัวประมาณค่าสัมประสิทธิ์ของสมการถดถอยมีค่าแตกต่างไปจากความเป็นจริง ส่งผลให้ค่า t-statistic ที่คำนวณได้ของค่าสัมประสิทธิ์แต่ละตัวไม่น่าเชื่อถือ ทำให้การทดสอบสมมติฐานของค่าสัมประสิทธิ์ในสมการถดถอยขาดความน่าเชื่อถือไปด้วย จากการทดสอบการความแปรปรวนของตัวแปรตาม จะพิจารณาจากค่า Probability ของ F-statistic และ Obs*R-square ถ้าค่า Probability ของทั้งสองค่า < 0.05 สรุปได้ว่าเกิดปัญหา heteroskedasticity จากการทดสอบพบว่า

- Probability ของ F - statistic มีค่าเท่ากับ 0.09 ซึ่ง > 0.05 จึงได้สรุปว่าไม่เกิดปัญหา heteroskedasticity

- Probability ของ Obs*R-squared มีค่าเท่ากับ 0.06 ซึ่ง > 0.05 จึงได้สรุปว่าไม่เกิดปัญหา heteroskedasticity

การทดสอบการเกิดทดสอบสหสัมพันธ์ของตัวคลาดเคลื่อน (Autocorrelation) ของปัจจัยกำหนดการออมของภาคครัวเรือน การทดสอบการเกิด Autocorrelation โดยใช้ Durbin-Watson ถ้าค่า Durbin-Watson อยู่ระหว่าง 1.8 - 2.2 แสดงว่า ไม่เกิดปัญหา Autocorrelation จากการทดสอบพบว่า ค่า Durbin-Watson เท่ากับ 2.00 สรุปได้ว่าไม่เกิดปัญหา Autocorrelation เนื่องจากค่าความคลาดเคลื่อนเป็นอิสระกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

ตาราง 15 การวิเคราะห์การถดถอยเชิงซ้อนของปัจจัยกำหนดการออมภาคครัวเรือนในภาคเกษตร

ตัวแปรอิสระ	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย ของปัจจัย (B)	ค่าความคลาดเคลื่อน มาตรฐาน (SE)	ค่าสัมประสิทธิ์การ ถดถอยมาตรฐาน (Beta)	ค่าสถิติ T - test	ระดับนัยสำคัญของ P - value	(VIF)
(Constant)	-2.280	0.287		-7.936	0.000	
รายได้รวม (Y)	2.894	0.047	1.462	61.043	0.000**	3.930
รายจ่ายในการบริโภค (C)	-1.916	0.057	-0.805	-33.838	0.000**	3.875
การออมทรัพย์กับสถาบันการเงิน (B)	0.023	0.009	0.035	2.615	0.009**	1.234
จำนวนหนี้สินที่ต้องชำระคืน (D)	-0.003	0.015	-0.003	-0.231	0.817 ^{ns}	1.263
จำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยพึ่งพิง (N)	0.012	0.017	0.009	0.740	0.459 ^{ns}	1.029
ระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนอนุบาลและปฐม (E1)	-0.020	0.066	-0.006	-0.301	0.763 ^{ns}	2.491
ระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนมัธยม (E2)	-0.075	0.082	-0.016	-0.906	0.365 ^{ns}	2.180
ระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนอุดม (E3)	-0.012	0.119	-0.001	-0.099	0.921 ^{ns}	1.530
สถานภาพการครอบครองที่อยู่อาศัยและที่ดินเจ้าของ (L1)	0.025	0.105	0.003	0.237	0.812 ^{ns}	1.429
สถานภาพการครอบครองที่อยู่อาศัยและที่ดินเช่า/เช่าซื้อ (L2)	0.059	0.194	0.004	0.305	0.761 ^{ns}	1.387
R	0.895	Heteroskedsticity	F-statistic	0.133		
R Square	0.801		Obs*R-squared	0.102		
Adjusted R Square	0.801					
Sig. F Change	0.000					
Durbin-Watson	1.892					

หมายเหตุ : ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

ns ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยกำหนดการออมภาคครัวเรือน มีดังนี้

$$S = -2.28 + 2.89 Y - 1.92 C + 0.02 B - 0.003 D + 0.01 N - 0.02 E1 - 0.08 E2 - 0.01 E3 + 0.03 L1 + 0.06 L2$$

ปัจจัยที่นำเข้าสมการในการกำหนดการออมภาคครัวเรือนมี 10 ปัจจัย ได้แก่ รายได้รวม ค่าใช้จ่ายในการบริโภค การออมทรัพย์กับสถาบันการเงิน จำนวนหนี้สินที่ต้องชำระคืน จำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยพึ่งพิง การศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนอนุบาลและปฐม การศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนมัธยมศึกษา การศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนอุดมศึกษา สถานภาพการเป็นเจ้าของที่อยู่อาศัยและที่ดิน และสถานภาพการเช่าหรือเช่าซื้อที่อยู่อาศัยและที่ดิน โดยปัจจัยที่ไม่มีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มี 7 ปัจจัย ได้แก่ จำนวนหนี้สินที่ต้องชำระคืน จำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยพึ่งพิง การศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนอนุบาลและปฐม การศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนมัธยมศึกษา การศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนอุดมศึกษา สถานภาพการเป็นเจ้าของที่อยู่อาศัยและที่ดิน และสถานภาพการเช่าหรือเช่าซื้อที่อยู่อาศัยและที่ดิน ส่วนปัจจัยที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มี 3 ปัจจัย ได้แก่ รายได้รวม ค่าใช้จ่ายในการบริโภค การออมทรัพย์กับสถาบันการเงิน โดยสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงการออมของภาคครัวเรือนได้ถึงร้อยละ 80.1 ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 19.9 เป็นผลกระทบจากปัจจัยอื่นๆ ที่ไม่ได้นำมาเข้ามาในสมการ

การทดสอบการเกิด Multicollinearity ของการออมของภาคครัวเรือนด้วย Variance Inflation Factors (VIF) ที่สามารถใช้วัดขนาดของความรุนแรงของปัญหา Multicollinearity ได้ โดยถ้าค่า VIF มีค่ามากกว่า 5 ขึ้นไป (Studenmund 2006: 259) หรือมีนักเศรษฐมิติจำนวนมากใช้เกณฑ์มากกว่า 10 ขึ้นไป (ไพฑูรย์ ไกรพรศักดิ์, 2546) ถือได้ว่าเกิดปัญหา Multicollinearity ที่รุนแรงและต้องนำออกจากสมการ แต่ถ้าค่า VIF มีค่าน้อยกว่า 10 ขึ้นไป ถือได้ว่าตัวแปรอิสระไม่มีความสัมพันธ์กันและไม่เกิดปัญหา Multicollinearity จากการทดสอบพบว่า ค่า VIF ของรายได้รวมมีค่าเท่ากับ 3.93 ค่าใช้จ่ายในการบริโภคมีค่าเท่ากับ 3.88 การออมทรัพย์กับสถาบันการเงินมีค่าเท่ากับ 1.23 จำนวนหนี้สินที่ต้องชำระคืนมีค่าเท่ากับ 1.26 จำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยพึ่งพิงอายุมีค่าเท่ากับ 1.03 การศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนอนุบาลและปฐมมีค่าเท่ากับ 2.49 การศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนมัศึกษามีค่าเท่ากับ 2.19 การศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนอุดมศึกษามีค่าเท่ากับ 1.53 สถานภาพการครอบครองที่อยู่อาศัยและที่ดินเช่าหรือเช่าซื้อ มีค่าเท่ากับ 1.43 และสถานภาพการครอบครองที่อยู่อาศัยและที่ดินเจ้าของที่อยู่อาศัยและที่ดินมีค่าเท่ากับ 1.39

การทดสอบ Heteroskedasticity ของการออมของภาคครัวเรือน เป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับตัวคลาดเคลื่อน (Error/Residuals: $\hat{u}$) โดยความแปรปรวนของตัวคลาดเคลื่อนที่ได้จากสมการประมาณค่ามีค่าไม่คงที่ ($E(\hat{u}) \neq \hat{u}^2$) ซึ่งผิดข้อสมมติพื้นฐานของวิธีการกำลังสองน้อยที่สุด (OLS) ที่

ได้มีข้อสมมติพื้นฐานว่า ตัวคลาดเคลื่อนจะต้องมีค่าความแปรปรวนคงที่ ($E(u_i) = 0$) การที่ตัวคลาดเคลื่อนมีความแปรปรวนไม่คงที่ หรือเกิดปัญหา Heteroskedasticity จะทำให้ตัวประมาณค่าสัมประสิทธิ์ของสมการถดถอยมีค่าแตกต่างไปจากความเป็นจริง ส่งผลให้ค่า t-statistic ที่คำนวณได้ของค่าสัมประสิทธิ์แต่ละตัวไม่น่าเชื่อถือ จากการทดสอบการความแปรปรวนของตัวรบกวน จะพิจารณาจากค่า Probability ของ F-statistic และ Obs*R-square ถ้าค่า Probability ของทั้งสองค่า < 0.05 สรุปได้ว่าเกิดปัญหา heteroskedasticity จากการทดสอบพบว่า

- Probability ของ F - statistic มีค่าเท่ากับ 0.13 ซึ่ง > 0.05 จึงได้สรุปว่าไม่เกิดปัญหา heteroskedasticity

- Probability ของ Obs*R-squared มีค่าเท่ากับ 0.10 ซึ่ง > 0.05 จึงได้สรุปว่าไม่เกิดปัญหา heteroskedasticity

การทดสอบการเกิดทดสอบสหสัมพันธ์ของตัวคลาดเคลื่อน (Autocorrelation) ของปัจจัยกำหนดการออมของภาคครัวเรือน การทดสอบการเกิด Autocorrelation โดยใช้ Durbin-Watson ถ้าค่า Durbin-Watson อยู่ระหว่าง 1.8 - 2.2 แสดงว่า ไม่เกิดปัญหา Autocorrelation จากการทดสอบพบว่า ค่า Durbin-Watson เท่ากับ 1.892 สรุปได้ว่าไม่เกิดปัญหา Autocorrelation เนื่องจากค่าความคลาดเคลื่อนเป็นอิสระกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

ตาราง 16 การวิเคราะห์การถดถอยเชิงซ้อนของปัจจัยกำหนดการออมภาคครัวเรือนในภาคเกษตรที่มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

ตัวแปรอิสระ	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย ของปัจจัย (B)	ค่าความคลาดเคลื่อน มาตรฐาน (SE)	ค่าสัมประสิทธิ์การ ถดถอยมาตรฐาน (Beta)	ค่าสถิติ T - test	ระดับนัยสำคัญของ P - value	(VIF)
(Constant)	-2.207	0.226		-9.747	0.000	
รายได้รวม (Y)	2.895	0.047	1.464	61.499	0.000**	3.919
รายจ่ายในการบริโภค (C)	-1.926	0.055	-0.810	-35.216	0.000**	3.664
การออมทรัพย์กับสถาบันการเงิน (B)	0.022	0.008	0.035	2.661	0.008**	1.177
R	0.895	Heteroskedsticity	F-statistic	0.087		
R Square	0.801		Obs*R-squared	0.092		
Adjusted R Square	0.801					
Sig. F Change	0.000					
Durbin-Watson	1.889					

หมายเหตุ : ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

ns ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อทำการตัดตัวแปรที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 แล้วทำการประมาณค่าสมการใหม่ ผลการวิเคราะห์ได้ผลดังนี้

$$S = -2.21 + 2.90 Y - 1.93 C + 0.02 B$$

ปัจจัยที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และนำเข้าสู่สมการในการกำหนดการออมภาคครัวเรือนมี 3 ปัจจัย ได้แก่ รายได้รวม ค่าใช้จ่ายในการบริโภค การออมทรัพย์กับสถาบันการเงิน โดยสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงการออมของภาคครัวเรือนได้ถึงร้อยละ 80.1 ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 10.9 เป็นผลกระทบจากปัจจัยอื่นๆ ที่ไม่ได้นำเข้ามาในสมการ

ตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กับการออมของครัวเรือน 3 ตัว ได้ผลการวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

รายได้รวมมีเครื่องหมายบวก แสดงว่ารายได้รวมมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการออมของภาคครัวเรือน ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 2.90 คือ เมื่อรายได้รวมเพิ่มขึ้นทุก ๆ 1 หน่วย จะทำให้การออมของภาคครัวเรือนเพิ่มขึ้นเท่ากับ 2.90 หน่วย ในทางตรงกันข้ามเมื่อรายได้รวมลดลงทุก ๆ 1 หน่วย จะทำให้การออมของภาคครัวเรือนลดลงเท่ากับ 2.90 หน่วย เมื่อให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่ และค่า Prob. เท่ากับ 0.00 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

ค่าใช้จ่ายในการบริโภคมีเครื่องหมายลบ แสดงว่าค่าใช้จ่ายในการบริโภคมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับการออมของภาคครัวเรือน ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 1.93 คือ เมื่อค่าใช้จ่ายในการบริโภคเพิ่มขึ้นทุก ๆ 1 หน่วย จะทำให้การออมของภาคครัวเรือนลดลงเท่ากับ 1.93 หน่วย ในทางตรงกันข้ามเมื่อค่าใช้จ่ายในการบริโภคลดลงทุก ๆ 1 หน่วย จะทำให้การออมของภาคครัวเรือนเพิ่มขึ้นเท่ากับ 1.93 หน่วย เมื่อให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่ และค่า Prob. เท่ากับ 0.00 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

การออมทรัพย์กับสถาบันการเงินมีเครื่องหมายบวก แสดงว่าการออมทรัพย์กับสถาบันการเงินมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการออมของภาคครัวเรือน ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.02 คือ เมื่อการออมทรัพย์กับสถาบันการเงินเพิ่มขึ้นทุก ๆ 1 หน่วย จะทำให้การออมของภาคครัวเรือนเพิ่มขึ้นเท่ากับ 0.02 หน่วย ในทางตรงกันข้ามเมื่อการออมทรัพย์กับสถาบันการเงินลดลงทุก ๆ 1 หน่วย จะทำให้การออมของภาคครัวเรือนลดลงเท่ากับ 0.02 หน่วย เมื่อให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่ และค่า Prob. เท่ากับ 0.01 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

การทดสอบการเกิด Multicollinearity ของการออมของภาคครัวเรือนด้วย Variance Inflation Factors (VIF) ที่สามารถใช้วัดขนาดของความรุนแรงของปัญหา Multicollinearity ได้ โดยถ้าค่า VIF มีค่ามากกว่า 5 ขึ้นไป ถือได้ว่าเกิดปัญหา Multicollinearity ที่รุนแรง (Studenmund 2006: 259) แต่มีนักเศรษฐมิติจำนวนมากใช้เกณฑ์มากกว่า 10 ขึ้นไป (ไพฑูรย์ ไกรพรศักดิ์, 2546) จากการทดสอบพบว่า ค่า VIF ของรายได้รวมมีค่าเท่ากับ 3.92 ค่าใช้จ่ายในการบริโภคมีค่าเท่ากับ 3.66 การ

ออมทรัพย์กับสถาบันการเงินมีค่าเท่ากับ 1.18 หมายความว่า ตัวแปรอิสระไม่มีความสัมพันธ์กันและไม่เกิดปัญหา Multicollinearity เนื่องจากค่า VIF มีค่าน้อยกว่า 10

การทดสอบ Heteroskedasticity ของการออมของภาคครัวเรือน เป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับตัวคลาดเคลื่อน (Error/Residuals: U_i) โดยความแปรปรวนของตัวคลาดเคลื่อนที่ได้จากสมการประมาณค่ามีค่าไม่คงที่ ($E(U_i) \neq 0$) ซึ่งขัดข้อสมมติพื้นฐานของวิธีการกำลังสองน้อยที่สุด (OLS) ที่ได้มีข้อสมมติพื้นฐานว่า ตัวคลาดเคลื่อนจะต้องมีค่าความแปรปรวนคงที่ ($E(U_i) = 0$) การที่ตัวคลาดเคลื่อนมีความแปรปรวนไม่คงที่ หรือเกิดปัญหา Heteroskedasticity จะทำให้ตัวประมาณค่าสัมประสิทธิ์ของสมการถดถอยยังคงมีคุณสมบัติ Unbiased และ Consistency แต่จะสูญเสียคุณสมบัติ Efficiency นอกจากนี้การใช้วิธีการ OLS ในการประมาณค่าสัมประสิทธิ์ของสมการถดถอยเมื่อมีปัญหา Heteroskedasticity ก็จะทำให้ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของตัวประมาณค่าสัมประสิทธิ์ของสมการถดถอยมีค่าแตกต่างไปจากความเป็นจริง ส่งผลให้ค่า t-statistic ที่คำนวณได้ของค่าสัมประสิทธิ์แต่ละตัวไม่น่าเชื่อถือ ทำให้การทดสอบสมมติฐานของค่าสัมประสิทธิ์ในสมการถดถอยขาดความน่าเชื่อถือไปด้วย จากการทดสอบการความแปรปรวนของตัวแปรถดถอย จะพิจารณาจากค่า Probability ของ F-statistic และ Obs*R-square ถ้าค่า Probability ของทั้งสองค่า < 0.05 สรุปได้ว่าเกิดปัญหา heteroskedasticity จากการทดสอบพบว่า

- Probability ของ F - statistic มีค่าเท่ากับ 0.09 ซึ่ง > 0.05 จึงได้สรุปว่าไม่เกิดปัญหา heteroskedasticity

- Probability ของ Obs*R-squared มีค่าเท่ากับ 0.09 ซึ่ง > 0.05 จึงได้สรุปว่าไม่เกิดปัญหา heteroskedasticity

การทดสอบการเกิดการทดสอบสหสัมพันธ์ของตัวคลาดเคลื่อน (Autocorrelation) ของปัจจัยกำหนดการออมของภาคครัวเรือน การทดสอบการเกิด Autocorrelation โดยใช้ Durbin-Watson ถ้าค่า Durbin-Watson อยู่ระหว่าง 1.8 - 2.2 แสดงว่าไม่เกิดปัญหา Autocorrelation จากการทดสอบพบว่า ค่า Durbin-Watson เท่ากับ 1.89 สรุปได้ว่าไม่เกิดปัญหา Autocorrelation เนื่องจากค่าความคลาดเคลื่อนเป็นอิสระกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

ตาราง 17 การวิเคราะห์การถดถอยเชิงซ้อนของปัจจัยกำหนดการออมภาคครัวเรือนนอกภาคเกษตร

ตัวแปรอิสระ	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย ของปัจจัย (B)	ค่าความคลาดเคลื่อน มาตรฐาน (SE)	ค่าสัมประสิทธิ์การ ถดถอยมาตรฐาน (Beta)	ค่าสถิติ T - test	ระดับนัยสำคัญของ P - value	(VIF)
(Constant)	-1.619	0.106		-15.268	0.000	
รายได้รวม (Y)	3.002	0.021	1.706	141.971	0.000**	6.440
รายจ่ายในการบริโภค (C)	-2.061	0.023	-1.062	-90.779	0.000**	6.145
การออมทรัพย์กับสถาบันการเงิน (B)	0.024	0.006	0.026	4.023	0.000**	1.833
จำนวนหนี้สินที่ต้องชำระคืน (D)	-0.034	0.007	-0.031	-5.172	0.000**	1.656
จำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยพึ่งพิง (N)	-0.023	0.007	-0.018	-3.398	0.001**	3.172
ระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนอนุบาลและปฐม (E1)	-0.039	0.020	-0.014	-1.969	0.049 ^{ns}	2.251
ระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนมัธยม (E2)	-0.045	0.021	-0.013	-2.134	0.045 ^{ns}	1.776
ระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนอุดม (E3)	0.073	0.021	0.024	3.538	0.000**	2.040
สถานภาพการครอบครองที่อยู่อาศัยและที่ดินเจ้าของ (L1)	0.019	0.018	0.007	1.048	0.295 ^{ns}	1.885
สถานภาพการครอบครองที่อยู่อาศัยและที่ดินเช่า/เช่าซื้อ (L2)	-0.002	0.022	0.000	-0.079	0.937 ^{ns}	1.784
R	0.896	Heteroskedsticity	F-statistic	0.146		
R Square	0.803		Obs*R-squared	0.062		
Adjusted R Square	0.803					
Sig. F Change	0.000					
Durbin-Watson	1.829					

หมายเหตุ : ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

ns ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยกำหนดการออมภาคครัวเรือน มีดังนี้

$$S = -1.62 + 3.00 Y - 2.06 C + 0.02 B - 0.03 D - 0.02 N - 0.04 E1 - 0.05 E2 + 0.07 E3 + 0.02 L1 - 0.002 L2$$

ปัจจัยที่นำเข้าสมการในการกำหนดการออมภาคครัวเรือนมี 10 ปัจจัย ได้แก่ รายได้รวม ค่าใช้จ่ายในการบริโภค การออมทรัพย์กับสถาบันการเงิน จำนวนหนี้สินที่ต้องชำระคืน จำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยพึ่งพิง การศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนอนุบาลและปฐม การศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนมัธยมศึกษา การศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนอุดมศึกษา สถานภาพการเป็นเจ้าของที่อยู่อาศัยและที่ดิน และสถานภาพการเช่าหรือเช่าซื้อที่อยู่อาศัยและที่ดิน โดยปัจจัยที่ไม่มีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มี 4 ปัจจัย ได้แก่ การศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนอนุบาลและปฐม การศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนมัธยมศึกษา สถานภาพการเป็นเจ้าของที่อยู่อาศัยและที่ดิน และสถานภาพการเช่าหรือเช่าซื้อที่อยู่อาศัยและที่ดิน ส่วนปัจจัยที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มี 6 ปัจจัย ได้แก่ รายได้รวม ค่าใช้จ่ายในการบริโภค การออมทรัพย์กับสถาบันการเงิน จำนวนหนี้สินที่ต้องชำระคืน จำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยพึ่งพิง การศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนอุดมศึกษา โดยสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงการออมของภาคครัวเรือนได้ถึงร้อยละ 80.3 ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 19.7 เป็นผลกระทบจากปัจจัยอื่นๆ ที่ไม่ได้นำมาเข้ามาในสมการ

การทดสอบการเกิด Multicollinearity ของการออมของภาคครัวเรือนด้วย Variance Inflation Factors (VIF) ที่สามารถใช้วัดขนาดของความรุนแรงของปัญหา Multicollinearity ได้ โดยถ้าค่า VIF มีค่ามากกว่า 5 ขึ้นไป (Studenmund 2006: 259) หรือมีนักเศรษฐมิติจำนวนมากใช้เกณฑ์มากกว่า 10 ขึ้นไป (ไพฑูรย์ ไกรพรศักดิ์, 2546) ถือได้ว่าเกิดปัญหา Multicollinearity ที่รุนแรงและต้องนำออกจากสมการ แต่ถ้าค่า VIF มีค่าน้อยกว่า 10 ขึ้นไป ถือได้ว่าตัวแปรอิสระไม่มีความสัมพันธ์กันและไม่เกิดปัญหา Multicollinearity จากการทดสอบพบว่า ค่า VIF ของรายได้รวมมีค่าเท่ากับ 6.44 ค่าใช้จ่ายในการบริโภคมีค่าเท่ากับ 6.15 การออมทรัพย์กับสถาบันการเงินมีค่าเท่ากับ 1.83 จำนวนหนี้สินที่ต้องชำระคืนมีค่าเท่ากับ 1.66 จำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยพึ่งพิงมีค่าเท่ากับ 3.17 การศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนอนุบาลและปฐมมีค่าเท่ากับ 2.25 การศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนมัศึกษามีค่าเท่ากับ 1.78 การศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนอุดมศึกษามีค่าเท่ากับ 2.04 สถานภาพการครอบครองที่อยู่อาศัยและที่ดินเช่าหรือเช่าซื้อ มีค่าเท่ากับ 1.89 และสถานภาพการครอบครองที่อยู่อาศัยและที่ดินเจ้าของที่อยู่อาศัยและที่ดินมีค่าเท่ากับ 1.78

การทดสอบ Heteroskedasticity ของการออมของภาคครัวเรือน เป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับตัวคลาดเคลื่อน (Error/Residuals: $\hat{u}_i$) โดยความแปรปรวนของตัวคลาดเคลื่อนที่ได้จากสมการประมาณค่ามีค่าไม่คงที่ ($E(\hat{u}_i | \hat{u}_i^2)$) ซึ่งผิดข้อสมมติพื้นฐานของวิธีการกำลังสองน้อยที่สุด (OLS) ที่

ได้มีข้อสมมติพื้นฐานว่า ตัวคลาดเคลื่อนจะต้องมีค่าความแปรปรวนคงที่ ($E(u_i) = 0$) การที่ตัวคลาดเคลื่อนมีความแปรปรวนไม่คงที่ หรือเกิดปัญหา Heteroskedasticity จะทำให้ตัวประมาณค่าสัมประสิทธิ์ของสมการถดถอยมีค่าแตกต่างไปจากความเป็นจริง ส่งผลให้ค่า t-statistic ที่คำนวณได้ของค่าสัมประสิทธิ์แต่ละตัวไม่น่าเชื่อถือ จากการทดสอบการความแปรปรวนของตัวรบกวน จะพิจารณาจากค่า Probability ของ F-statistic และ Obs*R-square ถ้าค่า Probability ของทั้งสองค่า < 0.05 สรุปได้ว่าเกิดปัญหา heteroskedasticity จากการทดสอบพบว่า

- Probability ของ F - statistic มีค่าเท่ากับ 0.146 ซึ่ง > 0.05 จึงได้สรุปว่าไม่เกิดปัญหา heteroskedasticity

- Probability ของ Obs*R-squared มีค่าเท่ากับ 0.06 ซึ่ง > 0.05 จึงได้สรุปว่าไม่เกิดปัญหา heteroskedasticity

การทดสอบการเกิดทดสอบสหสัมพันธ์ของตัวคลาดเคลื่อน (Autocorrelation) ของปัจจัยกำหนดการออมของภาคครัวเรือน การทดสอบการเกิด Autocorrelation โดยใช้ Durbin-Watson ถ้าค่า Durbin-Watson อยู่ระหว่าง 1.8 - 2.2 แสดงว่า ไม่เกิดปัญหา Autocorrelation จากการทดสอบพบว่า ค่า Durbin-Watson เท่ากับ 1.829 สรุปได้ว่าไม่เกิดปัญหา Autocorrelation เนื่องจากค่าความคลาดเคลื่อนเป็นอิสระกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

ตาราง 18 การวิเคราะห์การถดถอยเชิงซ้อนของปัจจัยกำหนดการออมภาคครัวเรือนนอกภาคเกษตรที่มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

ตัวแปรอิสระ	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย ของปัจจัย (B)	ค่าความคลาดเคลื่อน มาตรฐาน (SE)	ค่าสัมประสิทธิ์การ ถดถอยมาตรฐาน (Beta)	ค่าสถิติ T - test	ระดับนัยสำคัญของ P - value	(VIF)
(Constant)	-1.677	0.097		-17.211	0.000	
รายได้รวม (Y)	3.006	0.021	1.709	142.946	0.000**	6.352
รายจ่ายในการบริโภค (C)	-2.063	0.022	-1.063	-91.831	0.000**	5.953
การออมทรัพย์กับสถาบันการเงิน (B)	0.023	0.006	0.026	4.025	0.000**	1.820
จำนวนหนี้สินที่ต้องชำระคืน (D)	-0.033	0.007	-0.031	-5.077	0.000**	1.630
จำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยพึ่งพิง (N)	-0.020	0.007	-0.015	-3.045	0.002**	1.117
ระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนอุดม (E3)	0.101	0.016	0.033	6.162	0.000**	1.287
R	0.896	Heteroskedsticity	F-statistic	0.092		
R Square	0.802		Obs*R-squared	0.052		
Adjusted R Square	0.802					
Sig. F Change	0.000					
Durbin-Watson	1.829					

หมายเหตุ : ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

ns ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อทำการตัดตัวแปรที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 แล้วทำการประมาณค่าสมการใหม่ ผลการวิเคราะห์ได้ผลดังนี้

$$S = -1.68 + 3.01 Y - 2.06 C + 0.02 B - 0.03 D - 0.02 N + 0.10 E3$$

ปัจจัยที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และนำเข้าสู่สมการในการกำหนดการออมภาคครัวเรือนมี 6 ปัจจัย ได้แก่ รายได้รวม ค่าใช้จ่ายในการบริโภค การออมทรัพย์กับสถาบันการเงิน จำนวนหนี้สินที่ต้องชำระคืน จำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยพึ่งพิง การศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนอุดมศึกษา โดยสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงการออมของภาคครัวเรือนได้ถึงร้อยละ 80.2 ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 19.8 เป็นผลกระทบจากปัจจัยอื่นๆ ที่ไม่ได้นำเข้ามาในสมการ

ตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กับการออมของครัวเรือน 6 ตัว ได้ผลการวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

รายได้รวมมีเครื่องหมายบวก แสดงว่ารายได้รวมมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการออมของภาคครัวเรือน ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 3.01 คือ เมื่อรายได้รวมเพิ่มขึ้นทุก ๆ 1 หน่วย จะทำให้การออมของภาคครัวเรือนเพิ่มขึ้นเท่ากับ 3.01 หน่วย ในทางตรงกันข้ามเมื่อรายได้รวมลดลงทุก ๆ 1 หน่วย จะทำให้การออมของภาคครัวเรือนลดลงเท่ากับ 3.01 หน่วย เมื่อให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่ และค่า Prob. เท่ากับ 0.00 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

ค่าใช้จ่ายในการบริโภคมีเครื่องหมายลบ แสดงว่าค่าใช้จ่ายในการบริโภคมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับการออมของภาคครัวเรือน ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 2.06 คือ เมื่อค่าใช้จ่ายในการบริโภคเพิ่มขึ้นทุก ๆ 1 หน่วย จะทำให้การออมของภาคครัวเรือนลดลงเท่ากับ 2.06 หน่วย ในทางตรงกันข้ามเมื่อค่าใช้จ่ายในการบริโภคลดลงทุก ๆ 1 หน่วย จะทำให้การออมของภาคครัวเรือนเพิ่มขึ้นเท่ากับ 2.06 หน่วย เมื่อให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่ และค่า Prob. เท่ากับ 0.00 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

การออมทรัพย์กับสถาบันการเงินมีเครื่องหมายบวก แสดงว่าการออมทรัพย์กับสถาบันการเงินมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการออมของภาคครัวเรือน ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.02 คือ เมื่อการออมทรัพย์กับสถาบันการเงินเพิ่มขึ้นทุก ๆ 1 หน่วย จะทำให้การออมของภาคครัวเรือนเพิ่มขึ้นเท่ากับ 0.02 หน่วย ในทางตรงกันข้ามเมื่อการออมทรัพย์กับสถาบันการเงินลดลงทุก ๆ 1 หน่วย จะทำให้การออมของภาคครัวเรือนลดลงเท่ากับ 0.02 หน่วย เมื่อให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่ และค่า Prob. เท่ากับ 0.00 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

จำนวนหนี้สินที่ต้องชำระคืนมีเครื่องหมายลบ แสดงว่าจำนวนหนี้สินที่ต้องชำระคืนมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับการออมของภาคครัวเรือน ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.03 คือ เมื่อจำนวนหนี้สินที่ต้องชำระคืนเพิ่มขึ้นทุก ๆ 1 หน่วย จะทำให้การออมของภาคครัวเรือนลดลงเท่ากับ 0.03 หน่วย ในทางตรงกันข้ามเมื่อจำนวนหนี้สินที่ต้องชำระคืนลดลงทุก ๆ 1 หน่วย จะทำให้การออม

ของภาคครัวเรือนเพิ่มขึ้นเท่ากับ 0.03 หน่วย เมื่อให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่ และค่า Prob. เท่ากับ 0.00 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

จำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยพึ่งพิงมีเครื่องหมายลบ แสดงว่าจำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยพึ่งพิงมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับการออมของภาคครัวเรือน ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.02 คือเมื่อจำนวนหนี้สินที่ต้องชำระคืนเพิ่มขึ้นทุก ๆ 1 หน่วย จะทำให้การออมของภาคครัวเรือนลดลงเท่ากับ 0.02 หน่วย ในทางตรงกันข้ามเมื่อจำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยพึ่งพิงลดลงทุก ๆ 1 หน่วย จะทำให้การออมของภาคครัวเรือนเพิ่มขึ้นเท่ากับ 0.02 หน่วย เมื่อให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่ และค่า Prob. เท่ากับ 0.00 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

การศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนอุดมศึกษามีเครื่องหมายบวก แสดงว่าการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนอุดมศึกษามีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการออมของภาคครัวเรือน ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.10 คือ เมื่อการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนอุดมศึกษาเพิ่มขึ้นทุก ๆ 1 หน่วย จะทำให้การออมของภาคครัวเรือนเพิ่มขึ้นเท่ากับ 0.10 หน่วย ในทางตรงกันข้ามเมื่อการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนอุดมศึกษาลดลงทุก ๆ 1 หน่วย จะทำให้การออมของภาคครัวเรือนลดลงเท่ากับ 0.10 หน่วย เมื่อให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่ และค่า Prob. เท่ากับ 0.00 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

การทดสอบการเกิด Multicollinearity ของการออมของภาคครัวเรือนด้วย Variance Inflation Factors (VIF) ที่สามารถใช้วัดขนาดของความรุนแรงของปัญหา Multicollinearity ได้ โดยถ้าค่า VIF มีค่ามากกว่า 5 ขึ้นไป ถือได้ว่าเกิดปัญหา Multicollinearity ที่รุนแรง (Studenmund 2006: 259) แต่มีนักเศรษฐมิติจำนวนมากใช้เกณฑ์มากกว่า 10 ขึ้นไป (ไพฑูรย์ ไกรพรศักดิ์, 2546) จากการทดสอบพบว่า ค่า VIF ของรายได้รวมมีค่าเท่ากับ 6.35 ค่าใช้จ่ายในการบริโภคมีค่าเท่ากับ 5.95 การออมทรัพย์สินกับสถาบันการเงินมีค่าเท่ากับ 1.82 จำนวนหนี้สินที่ต้องชำระคืนมีค่าเท่ากับ 1.63 จำนวนสมาชิกที่อยู่ใน วัยพึ่งพิงมีค่าเท่ากับ 1.12 การศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนอุดมศึกษามีค่าเท่ากับ 0.29 หมายความว่า ตัวแปรอิสระไม่มีความสัมพันธ์กันและไม่เกิดปัญหา Multicollinearity เนื่องจากค่า VIF มีค่าน้อยกว่า 10

การทดสอบ Heteroskedasticity ของการออมของภาคครัวเรือน เป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับตัวคลาดเคลื่อน (Error/Residuals: $\hat{u}_i$) โดยความแปรปรวนของตัวคลาดเคลื่อนที่ได้จากสมการประมาณค่ามีค่าไม่คงที่ ($E(\hat{u}_i | \mathbf{X}_i) = 0$) ซึ่งขัดข้อสมมติพื้นฐานของวิธีการกำลังสองน้อยที่สุด (OLS) ที่ได้มีข้อสมมติพื้นฐานว่า ตัวคลาดเคลื่อนจะต้องมีค่าความแปรปรวนคงที่ ($E(\hat{u}_i | \mathbf{X}_i) = 0$) การที่ตัวคลาดเคลื่อนมีความแปรปรวนไม่คงที่ หรือเกิดปัญหา Heteroskedasticity จะทำให้ตัวประมาณค่าสัมประสิทธิ์ของสมการถดถอยยังคงมีคุณสมบัติ Unbiased และ Consistency แต่จะสูญเสีย

คุณสมบัติ Efficiency นอกจากนี้อีกการใช้วิธีการ OLS ในการประมาณค่าสัมประสิทธิ์ของสมการถดถอย เมื่อมีปัญหา Heteroskedasticity ก็จะทำให้ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของตัวประมาณค่าสัมประสิทธิ์ของสมการถดถอยมีค่าแตกต่างไปจากความเป็นจริง ส่งผลให้ค่า t-statistic ที่คำนวณได้ของค่าสัมประสิทธิ์แต่ละตัวไม่น่าเชื่อถือ ทำให้การทดสอบสมมติฐานของค่าสัมประสิทธิ์ในสมการถดถอยขาดความน่าเชื่อถือไปด้วย จากการทดสอบการความแปรปรวนของตัวบวกรวน จะพิจารณาจากค่า Probability ของ F-statistic และ Obs*R-square ถ้าค่า Probability ของทั้งสองค่า < 0.05 สรุปได้ว่าเกิดปัญหา heteroskedasticity จากการทดสอบพบว่า

- Probability ของ F - statistic มีค่าเท่ากับ 0.09 ซึ่ง > 0.05 จึงได้สรุปว่าไม่เกิดปัญหา heteroskedasticity

- Probability ของ Obs*R-squared มีค่าเท่ากับ 0.05 ซึ่ง > 0.05 จึงได้สรุปว่าไม่เกิดปัญหา heteroskedasticity

การทดสอบการเกิดทดสอบสหสัมพันธ์ของตัวคลาดเคลื่อน (Autocorrelation) ของปัจจัยกำหนดการออมของภาคครัวเรือน การทดสอบการเกิด Autocorrelation โดยใช้ Durbin-Watson ถ้าค่า Durbin-Watson อยู่ระหว่าง 1.8 - 2.2 แสดงว่า ไม่เกิดปัญหา Autocorrelation จากการทดสอบพบว่า ค่า Durbin-Watson เท่ากับ 1.83 สรุปได้ว่าไม่เกิดปัญหา Autocorrelation เนื่องจากค่าความคลาดเคลื่อนเป็นอิสระกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

ตอนที่ 4 ความยืดหยุ่นที่มีต่อรายได้ภาคครัวเรือนในภาคการเกษตรและนอกภาคการเกษตร

ความยืดหยุ่นของการออมที่มีต่อรายได้ของภาคครัวเรือน

$$\ln S = -4.997 + 1.399Y$$

เมื่อพิจารณาค่าความยืดหยุ่น พบว่า รายได้รวม (Y) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการออมภาคครัวเรือน ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์เป็นบวกเท่ากับ 1.399 หมายความว่า ถ้ารายได้รวมเพิ่มขึ้น 1 บาท จะทำให้การออมของครัวเรือนเพิ่มขึ้น 1.399 บาท และในทางตรงกันข้าม ถ้ารายได้รวมลดลง 1 บาท จะทำให้การออมของครัวเรือนลดลง 1.399 บาท เมื่อให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่ และถ้าภาคครัวเรือนไม่มีรายได้เลย จะทำให้การออมของครัวเรือนมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับการออม ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์เป็นลบเท่ากับ 4.997 หมายความว่า การออมของครัวเรือนจะติดลบเท่ากับ 4.997 บาท

ความยืดหยุ่นของการออมที่มีต่อรายได้ของภาคครัวเรือนในภาคเกษตร

$$\ln S = -5.968 + 1.545Y$$

เมื่อพิจารณาค่าความยืดหยุ่น พบว่า รายได้รวม (Y) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการออมภาคครัวเรือน ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์เป็นบวกเท่ากับ 1.545 หมายความว่า ถ้ารายได้รวมเพิ่มขึ้น 1 บาท จะทำให้การออมของครัวเรือนเพิ่มขึ้น 1.545 บาท และในทางตรงกันข้าม ถ้ารายได้รวมลดลง 1 บาท จะทำให้การออมของครัวเรือนลดลง 1.545 บาท เมื่อให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่ และถ้าภาคครัวเรือนไม่มีรายได้เลย จะทำให้การออมของครัวเรือนมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับการออม ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์เป็นลบเท่ากับ 5.968 หมายความว่า การออมของครัวเรือนจะติดลบเท่ากับ 5.968 บาท

ความยืดหยุ่นของการออมที่มีต่อรายได้ของภาคครัวเรือนนอกภาคเกษตร

$$\ln S = -5.272 + 1.424Y$$

เมื่อพิจารณาค่าความยืดหยุ่น พบว่า รายได้รวม (Y) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการออมภาคครัวเรือน ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์เป็นบวกเท่ากับ 1.424 หมายความว่า ถ้ารายได้รวมเพิ่มขึ้น 1 บาท จะทำให้การออมของครัวเรือนเพิ่มขึ้น 1.424 บาท และในทางตรงกันข้าม ถ้ารายได้รวมลดลง 1 บาท จะทำให้การออมของครัวเรือนลดลง 1.424 บาท เมื่อให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่ และถ้าภาคครัวเรือนไม่มีรายได้เลย จะทำให้การออมของครัวเรือนมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับการออม ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์เป็นลบเท่ากับ 5.272 หมายความว่า การออมของครัวเรือนจะติดลบเท่ากับ 5.272 บาท

สรุปผลการศึกษา

1. เปรียบเทียบภาวะการออมของครัวเรือนในภาคเกษตรและนอกภาคเกษตร

รายได้รวมของครัวเรือน ณ ระดับช่วงรายได้รวม 0 - 1,500 บาท ภาคครัวเรือนในภาคเกษตรมีจำนวนหนี้สินที่ต้องชำระคืนมากกว่าครัวเรือนนอกภาคเกษตร ส่วนภาคครัวเรือนนอกภาคเกษตรมีการออม รายได้รวม ค่าใช้จ่ายในการบริโภค การออมทรัพย์สินกับสถาบันการเงิน และจำนวนสมาชิกที่อยู่อาศัยในวัยพึ่งพิงมากกว่าครัวเรือนในภาคเกษตร รายได้รวมของครัวเรือน ณ ระดับช่วงรายได้รวม 1,501 - 3,000 บาท ภาคครัวเรือนในภาคเกษตรมีจำนวนหนี้สินที่ต้องชำระคืนและการออมทรัพย์สินกับสถาบันการเงิน มากกว่าครัวเรือนนอกภาคเกษตร ส่วนภาคครัวเรือนนอกภาคเกษตรมีการออม รายได้รวม และค่าใช้จ่ายในการบริโภคมากกว่าครัวเรือนในภาคเกษตร รายได้รวมของครัวเรือน ณ ระดับช่วงรายได้รวม 3,001 - 4,500 บาท ภาคครัวเรือนในภาคเกษตรมีการออมและจำนวนหนี้สินที่ต้องชำระคืนมากกว่าครัวเรือนนอกภาคเกษตร ส่วนภาคครัวเรือนนอกภาคเกษตรมีรายได้รวม ค่าใช้จ่ายในการบริโภค และการออมทรัพย์สินกับสถาบันการเงินมากกว่าครัวเรือนในภาคเกษตร รายได้รวมของครัวเรือน ณ ระดับช่วงรายได้รวม 4,501 - 6,000 บาท ภาคครัวเรือนในภาคเกษตรมีการออม และจำนวนหนี้สินที่ต้องชำระคืนมากกว่าครัวเรือนนอกภาคเกษตร ส่วนภาคครัวเรือนนอกภาคเกษตรมี

2. ปัจจัยกำหนดการออมภาคครัวเรือนของภาคครัวเรือนในภาคเกษตรและนอกภาคเกษตร
ครัวเรือนในภาคเกษตรและนอกภาคเกษตร

$$S = -1.77 + 2.98 Y - 2.03 C + 0.03 B - 0.03 D - 0.02 N - 0.04 E1 - 0.05 E2 \\ + 0.07 E3$$

ปัจจัยที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มี 8 ปัจจัย ได้แก่ รายได้รวม ค่าใช้จ่ายในการบริโภค การออมทรัพย์กับสถาบันการเงิน จำนวนหนี้สินที่ต้องชำระคืน จำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยพึ่งพิง การศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนอนุบาลและปฐม การศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนมัธยมศึกษา และการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนอุดมศึกษา โดยสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงการออมของภาคครัวเรือนได้ถึงร้อยละ 80.7 ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 19.3 เป็นผลกระทบจากปัจจัยอื่นๆ ที่ไม่ได้นำเข้ามามีในสมการ ซึ่งปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการออมในเชิงบวกมี 3 ปัจจัย ได้แก่ รายได้รวม การออมทรัพย์กับสถาบันการเงิน และการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนอุดมศึกษา ส่วนปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการออมในเชิงลบมี 5 ปัจจัย ได้แก่ ค่าใช้จ่ายในการบริโภค จำนวนหนี้สินที่ต้องชำระคืน จำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยพึ่งพิง การศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนอนุบาลและปฐม และการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนมัธยมศึกษา

การทดสอบการเกิด Multicollinearity ของการออมของภาคครัวเรือนด้วย Variance Inflation Factors (VIF) พบว่า ตัวแปรอิสระไม่มีความสัมพันธ์กันและไม่เกิดปัญหา Multicollinearity เนื่องจากค่า VIF มีค่าน้อยกว่า 10 จากค่า VIF ของรายได้รวมมีค่าเท่ากับ 6.24 ค่าใช้จ่ายในการบริโภคมีค่าเท่ากับ 6.02 การออมทรัพย์กับสถาบันการเงินมีค่าเท่ากับ 1.66 จำนวนหนี้สินที่ต้องชำระคืนมีค่าเท่ากับ 1.52 จำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยพึ่งพิงมีค่าเท่ากับ 1.11 การศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนอนุบาลและปฐมศึกษามีค่าเท่ากับ 2.34 การศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนมัศึกษามีค่าเท่ากับ 1.80 การศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนอุดมศึกษามีค่าเท่ากับ 2.06

การทดสอบ Heteroskedasticity ของการออมของภาคครัวเรือน พบว่า ไม่เกิดปัญหา heteroskedasticity เนื่องจาก ค่า Probability ของ F - statistic มีค่าเท่ากับ 0.09 และ ค่า Probability ของ Obs*R-squared มีค่าเท่ากับ 0.06 ซึ่งมากกว่า 0.05

การทดสอบการเกิดการทดสอบสหสัมพันธ์ของตัวคลาดเคลื่อน (Autocorrelation) ของปัจจัยกำหนดการออมของภาคครัวเรือน จากการทดสอบพบว่า ไม่เกิดปัญหา Autocorrelation เนื่องจากค่าความคลาดเคลื่อนเป็นอิสระกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ซึ่งค่า Durbin-Watson มีค่าเท่ากับ 2.00

ครัวเรือนในภาคเกษตร

$$S = -2.21 + 2.90 Y1 - 1.93 C + 0.02 B$$

ปัจจัยที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มี 3 ปัจจัย ได้แก่ รายได้รวม ค่าใช้จ่ายในการบริโภค และการออมทรัพย์กับสถาบันการเงิน โดยสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลง การออมของภาคครัวเรือนได้ถึงร้อยละ 80.1 ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 10.9 เป็นผลกระทบจากปัจจัยอื่นๆ ที่ไม่ได้นำเข้ามานในสมการ ซึ่งปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการออมในเชิงบวกมี 2 ปัจจัย ได้แก่ รายได้รวม การออมทรัพย์กับสถาบันการเงิน ส่วนปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการออมในเชิงลบมี 1 ปัจจัย ได้แก่ ค่าใช้จ่ายในการบริโภค

การทดสอบการเกิด Multicollinearity ของการออมของภาคครัวเรือนด้วย Variance Inflation Factors (VIF) พบว่า ตัวแปรอิสระไม่มีความสัมพันธ์กันและไม่เกิดปัญหา Multicollinearity เนื่องจากค่า VIF มีค่าน้อยกว่า 10 จากค่า VIF ของรายได้รวมมีค่าเท่ากับ 3.92 ค่าใช้จ่ายในการบริโภค มีค่าเท่ากับ 3.66 การออมทรัพย์กับสถาบันการเงินมีค่าเท่ากับ 1.18

การทดสอบ Heteroskedasticity ของการออมของภาคครัวเรือน พบว่า ไม่เกิดปัญหา heteroskedasticity เนื่องจาก คือ Probability ของ F - statistic มีค่าเท่ากับ 0.09 และ ค่า Probability ของ Obs*R-squared มีค่าเท่ากับ 0.09 ซึ่งมากกว่า 0.05

การทดสอบการเกิดการทดสอบสหสัมพันธ์ของตัวคลาดเคลื่อน (Autocorrelation) ของปัจจัย กำหนดการออมของภาคครัวเรือน จากการทดสอบพบว่า ไม่เกิดปัญหา Autocorrelation เนื่องจากค่า ความคลาดเคลื่อนเป็นอิสระกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ซึ่งค่า Durbin-Watson มีค่าเท่ากับ 1.89

ครัวเรือนนอกภาคเกษตร

$$S = -1.68 + 3.01 Y - 2.06 C + 0.02 B - 0.03 D - 0.02 N + 0.10 E3$$

ปัจจัยที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และนำเข้าสมการในการ กำหนดการออมภาคครัวเรือนมี 6 ปัจจัย ได้แก่ รายได้รวม ค่าใช้จ่ายในการบริโภค การออมทรัพย์กับ สถาบันการเงิน จำนวนหนี้สินที่ต้องชำระคืน จำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยพึ่งพิง และการศึกษาของหัวหน้า ครัวเรือนอุดมศึกษา โดยสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงการออมของภาคครัวเรือนได้ถึงร้อยละ 80.2 ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 19.8 เป็นผลกระทบจากปัจจัยอื่นๆ ที่ไม่ได้นำเข้ามานในสมการ ซึ่งปัจจัยที่มี ผลกระทบต่อการออมในเชิงบวกมี 3 ปัจจัย ได้แก่ รายได้รวม การออมทรัพย์กับสถาบันการเงิน และ การศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนอุดมศึกษา ส่วนปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการออมในเชิงลบมี 3 ปัจจัย ได้แก่ ค่าใช้จ่ายในการบริโภค จำนวนหนี้สินที่ต้องชำระคืน และจำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยพึ่งพิง

การทดสอบการเกิด Multicollinearity ของการออมของภาคครัวเรือนด้วย Variance Inflation Factors (VIF) พบว่า ตัวแปรอิสระไม่มีความสัมพันธ์กันและไม่เกิดปัญหา Multicollinearity เนื่องจากค่า VIF มีค่าน้อยกว่า 10 จากค่า VIF ของรายได้รวมมีค่าเท่ากับ 6.35 ค่าใช้จ่ายในการบริโภคมีค่าเท่ากับ 5.95 การออมทรัพย์สินกับสถาบันการเงินมีค่าเท่ากับ 1.82 จำนวนหนี้สินที่ต้องชำระคืนมีค่าเท่ากับ 1.63 จำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยพึ่งพิงมีค่าเท่ากับ 1.12 การศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนอุดมศึกษามีค่าเท่ากับ 0.29

การทดสอบ Heteroskedasticity ของการออมของภาคครัวเรือน พบว่า ไม่เกิดปัญหา heteroskedasticity เนื่องจาก ค่า Probability ของ F - statistic มีค่าเท่ากับ 0.09 และ ค่า Probability ของ Obs*R-squared มีค่าเท่ากับ 0.06 ซึ่งมากกว่า 0.05

การทดสอบการเกิดการทดสอบสหสัมพันธ์ของตัวคลาดเคลื่อน (Autocorrelation) ของปัจจัยกำหนดการออมของภาคครัวเรือน จากการทดสอบพบว่า ไม่เกิดปัญหา Autocorrelation เนื่องจากค่าความคลาดเคลื่อนเป็นอิสระกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ซึ่งค่า Durbin-Watson มีค่าเท่ากับ 1.83

3. ความยืดหยุ่นที่มีต่อรายได้ภาคครัวเรือนในภาคการเกษตรและนอกภาคการเกษตร

ค่าความยืดหยุ่นที่มีต่อรายได้ภาคครัวเรือน พบว่า รายได้รวมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการออมภาคครัวเรือนมีค่าสัมประสิทธิ์เป็นบวกเท่ากับ 1.399 หมายความว่า ถ้ารายได้รวมเพิ่มขึ้น 1 บาท จะทำให้การออมของครัวเรือนเพิ่มขึ้น 1.399 บาท และในทางตรงกันข้าม ถ้ารายได้รวมลดลง 1 บาท จะทำให้การออมของครัวเรือนลดลง 1.399 บาท เมื่อให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่ โดยค่าความยืดหยุ่นที่มีต่อรายได้ภาคครัวเรือนในภาคการเกษตร พบว่า รายได้รวมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการออมภาคครัวเรือนมีค่าสัมประสิทธิ์เป็นบวกเท่ากับ 1.545 หมายความว่า ถ้ารายได้รวมเพิ่มขึ้น 1 บาท จะทำให้การออมของครัวเรือนเพิ่มขึ้น 1.545 บาท และในทางตรงกันข้าม ถ้ารายได้รวมลดลง 1 บาท จะทำให้การออมของครัวเรือนลดลง 1.545 บาท เมื่อให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่ และโดยค่าความยืดหยุ่นที่มีต่อรายได้ภาคครัวเรือนนอกภาคการเกษตร พบว่า รายได้รวมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการออมภาคครัวเรือนมีค่าสัมประสิทธิ์เป็นบวกเท่ากับ 1.424 หมายความว่า ถ้ารายได้รวมเพิ่มขึ้น 1 บาท จะทำให้การออมของครัวเรือนเพิ่มขึ้น 1.424 บาท และในทางตรงกันข้าม ถ้ารายได้รวมลดลง 1 บาท จะทำให้การออมของครัวเรือนลดลง 1.424 บาท เมื่อให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มุ่งค้นคว้าเรื่อง ศึกษาเปรียบเทียบภาวะการออมของครัวเรือนในภาคเกษตรและนอกภาคเกษตร ซึ่งข้อมูลที่ได้จะเป็นประโยชน์ต่อภาคครัวเรือนทั้งในภาคเกษตรและนอกภาคเกษตรทำให้ทราบถึงปัจจัยทางเศรษฐกิจและปัจจัยทางสังคมตัวใดที่ส่งผลกระทบต่อเงินออมของครัวเรือนในเชิงบวกและเชิงลบ รวมทั้งภาครัฐสามารถวางแผนยุทธศาสตร์และนโยบายต่างๆ เพื่อส่งเสริมและกระตุ้นการออมของครัวเรือนในภาคเกษตรและนอกภาคเกษตรให้เพิ่มสูงขึ้นให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศสามารถนำเงินออมไปพัฒนาประเทศในด้านต่างๆ ได้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ความมุ่งหมายของการศึกษา

ในการศึกษาค้นคว้าเรื่อง ศึกษาเปรียบเทียบภาวะการออมของครัวเรือนในภาคเกษตรและนอกภาคเกษตร มีความมุ่งหมายเพื่อ

1. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบภาวะการออมของครัวเรือนในภาคการเกษตรและนอกภาคการเกษตร
2. เพื่อศึกษาปัจจัยกำหนดการออมของครัวเรือนในภาคการเกษตรและนอกภาคการเกษตร
3. เพื่อศึกษาความยืดหยุ่นที่มีต่อรายได้ภาคครัวเรือนในภาคการเกษตรและนอกภาคการเกษตร

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ทำให้ทราบภาวะการออมของครัวเรือนในภาคการเกษตรและนอกภาคการเกษตร
2. ทำให้ทราบปัจจัยที่กำหนดการออมภาคครัวเรือนในภาคการเกษตรและนอกภาคการเกษตร
3. ทำให้ทราบถึงสัดส่วนของการออมต่อรายได้
4. ภาคครัวเรือนทั้งในภาคเกษตรและนอกภาคเกษตรทราบว่าปัจจัยทางเศรษฐกิจและปัจจัยทางสังคมตัวใดที่ส่งผลกระทบต่อเงินออมของครัวเรือนในเชิงบวกและเชิงลบ
5. เป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานภาครัฐสามารถนำผลการวิจัยครั้งนี้ไปเป็นแนวทางในการวางแผนส่งเสริมการออมของครัวเรือนทั้งในและนอกภาคเกษตรให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้มุ่งศึกษาเปรียบเทียบภาวะการออมของครัวเรือนในภาคเกษตรและนอกภาคเกษตร โดยแบ่งเป็นปัจจัยทางเศรษฐกิจและปัจจัยทางสังคมที่เป็นตัวกำหนดการออมในการศึกษาครั้งนี้ ซึ่งสามารถแบ่งได้ดังนี้

ปัจจัยทางเศรษฐกิจ

1. รายได้รวม
2. ค่าใช้จ่ายในการบริโภค
3. การออมทรัพย์กับสถาบันการเงิน
4. จำนวนหนี้สินที่ต้องชำระคืน

ปัจจัยทางสังคม

5. จำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยพึ่งพิง
6. ระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือน
7. สถานภาพการครองครองที่อยู่อาศัยและที่ดิน

การกำหนดข้อมูลและแหล่งข้อมูล

ข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบภาวะการออมของครัวเรือนในภาคเกษตรและนอกภาคเกษตร โดยใช้ข้อมูลการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือนพ.ศ.2547 (The Household Socio Economic Survey 2004) ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ เพื่อเป็นฐานข้อมูลในการศึกษาและเป็นการสำรวจทั่วประเทศ มีตัวอย่างครัวเรือน 46,620 ครัวเรือน

แหล่งข้อมูล

ข้อมูลที่นำมาใช้ในการศึกษาเป็นข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ซึ่งผู้วิจัยใช้ข้อมูลการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือนพ.ศ.2547 (The Household Socio Economic Survey 2004) ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ เป็นฐานข้อมูลเป็นรายครัวเรือน (Household data)

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Analysis) เพื่อทำการศึกษาเปรียบเทียบภาวะการออมของครัวเรือนในภาคเกษตรและนอกภาคเกษตร ในการคำนวณค่าทางสถิติของความสัมพันธ์ต่าง ๆ โดยใช้การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงซ้อน (Multiple Regression Analysis)

ข้อมูล

การจัดกระทำข้อมูล

นำข้อมูลการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน พ.ศ.2547 (The Household Secio Economic Survey 2004) ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ที่ได้มาลงโปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อคำนวณค่าทางสถิติของความสัมพันธ์ต่างๆ ของตัวแปรที่กำหนดไว้

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ข้อมูลการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน พ.ศ.2547 (The Household Secio Economic Survey 2004) ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ เป็นการวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Analysis) โดยจะอาศัยโปรแกรมสำเร็จรูปในการคำนวณค่าทางสถิติของความสัมพันธืต่างๆ ในรูปของสมการถดถอยในรูปของลอการิทึมธรรมชาติ (Natural Logarithm)

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการศึกษาเปรียบเทียบภาวะการออมของครัวเรือนในภาคเกษตรและนอกภาคเกษตร โดยใช้ข้อมูลการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือนพ.ศ.2547 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ สามารถสรุปผลได้ตามลำดับดังนี้

การออมโดยเฉลี่ยของครัวเรือนในภาคเกษตรและนอกภาคเกษตรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ผลดังกล่าวเป็นเช่นนี้ เป็นเพราะว่าครัวเรือนในภาคเกษตรและนอกภาคเกษตรมีปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อครัวเรือนที่แตกต่างกันไป ไม่ว่าจะเป็นด้านรายได้ ค่าใช้จ่ายในการบริโภค การออมทรัพย์กับสถาบันการเงิน จำนวนหนี้สินที่ต้องชำระคืน จำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยพึ่งพิง การศึกษาของหัวหน้าครัวเรือน และการสถานภาพการครองครองที่อยู่อาศัยและที่ดิน จึงมีผลทำให้การออมของภาคครัวเรือนทั้ง 2 มีความแตกต่างกัน

ปัจจัยกำหนดการออมครัวเรือนในภาคเกษตรและนอกภาคเกษตร มี 8 ปัจจัย ได้แก่ รายได้รวม ค่าใช้จ่ายในการบริโภค การออมทรัพย์กับสถาบันการเงิน จำนวนหนี้สินที่ต้องชำระคืน จำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยพึ่งพิง การศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนอนุบาลและปฐม การศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนมัธยมศึกษา และการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนอุดมศึกษา โดยสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงการออมของภาคครัวเรือนได้ถึงร้อยละ 80.7 ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 19.3 เป็นผลกระทบจากปัจจัยอื่นๆ ที่ไม่ได้นำมาเข้ามาในสมการ ซึ่งปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการออมในเชิงบวกมี 3 ปัจจัย ได้แก่ รายได้รวม การออมทรัพย์กับสถาบันการเงิน และการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนอุดมศึกษา ส่วนปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการออมในเชิงลบมี 5 ปัจจัย ได้แก่ ค่าใช้จ่ายในการบริโภค จำนวนหนี้สินที่ต้องชำระคืน จำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยพึ่งพิง การศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนอนุบาลและปฐม และ

งศึกษา และทำการทดสอบค่า VIF ของรายได้รวมมีค่าเท่ากับ

6.24 ค่าใช้จ่ายในการบริโภคมีค่าเท่ากับ 6.02 การออมทรัพย์กับสถาบันการเงินมีค่าเท่ากับ 1.66 จำนวนหนี้สินที่ต้องชำระคืนมีค่าเท่ากับ 1.52 จำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยพึ่งพิงมีค่าเท่ากับ 1.11 การศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนอนุบาลและประถมศึกษามีค่าเท่ากับ 2.34 การศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนมัธยมศึกษามีค่าเท่ากับ 1.80 การศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนอุดมศึกษามีค่าเท่ากับ 2.06 และค่า Probability ของ F - statistic มีค่าเท่ากับ 0.09 และ ค่า Probability ของ Obs*R-squared มีค่าเท่ากับ 0.06 ค่า Durbin-Watson มีค่าเท่ากับ 2.00

ปัจจัยกำหนดการออมครัวเรือนในภาคเกษตร มี 3 ปัจจัย ได้แก่ รายได้รวม ค่าใช้จ่ายในการบริโภค และการออมทรัพย์กับสถาบันการเงิน โดยสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงการออมของภาคครัวเรือนได้ถึงร้อยละ 80.1 ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 10.9 เป็นผลกระทบจากปัจจัยอื่นๆ ที่ไม่ได้นำเข้ามาในสมการ ซึ่งปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการออมในเชิงบวกมี 2 ปัจจัย ได้แก่ รายได้รวม การออมทรัพย์กับสถาบันการเงิน ส่วนปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการออมในเชิงลบมี 1 ปัจจัย ได้แก่ ค่าใช้จ่ายในการบริโภค และทำการทดสอบค่า VIF ของรายได้รวมมีค่าเท่ากับ 3.92 ค่าใช้จ่ายในการบริโภคมีค่าเท่ากับ 3.66 การออมทรัพย์กับสถาบันการเงินมีค่าเท่ากับ 1.18 และค่า Probability ของ F - statistic มีค่าเท่ากับ 0.09 และ ค่า Probability ของ Obs*R-squared มีค่าเท่ากับ 0.09 ค่า Durbin-Watson มีค่าเท่ากับ 1.89

ปัจจัยกำหนดการออมครัวเรือนนอกภาคเกษตร 6 ปัจจัย ได้แก่ รายได้รวม ค่าใช้จ่ายในการบริโภค การออมทรัพย์กับสถาบันการเงิน จำนวนหนี้สินที่ต้องชำระคืน จำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยพึ่งพิง และการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนอุดมศึกษา โดยสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงการออมของภาคครัวเรือนได้ถึงร้อยละ 80.2 ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 19.8 เป็นผลกระทบจากปัจจัยอื่นๆ ที่ไม่ได้นำเข้ามาในสมการ ซึ่งปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการออมในเชิงบวกมี 3 ปัจจัย ได้แก่ รายได้รวม การออมทรัพย์กับสถาบันการเงิน และการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนอุดมศึกษา ส่วนปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการออมในเชิงลบมี 3 ปัจจัย ได้แก่ ค่าใช้จ่ายในการบริโภค จำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยพึ่งพิง และจำนวนหนี้สินที่ต้องชำระคืน และทำการทดสอบค่า VIF ของรายได้รวมมีค่าเท่ากับ 6.35 ค่าใช้จ่ายในการบริโภคมีค่าเท่ากับ 5.95 การออมทรัพย์กับสถาบันการเงินมีค่าเท่ากับ 1.82 จำนวนหนี้สินที่ต้องชำระคืนมีค่าเท่ากับ 1.63 จำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยพึ่งพิงมีค่าเท่ากับ 1.12 การศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนอุดมศึกษามีค่าเท่ากับ 0.29 และค่า Probability ของ F - statistic มีค่าเท่ากับ 0.09 และ ค่า Probability ของ Obs*R-squared มีค่าเท่ากับ 0.06 ค่า Durbin-Watson มีค่าเท่ากับ 1.83

ภาคครัวเรือนในภาคการเกษตรและนอกภาคการเกษตร พบว่า รายได้รวมมีความสัมพันธ์ทางบวก หมายความว่า รายได้รวมเพิ่มขึ้นจะทำให้การออมของครัวเรือนเพิ่มขึ้น และในทางตรงกันข้ามรายได้รวมลดลง จะทำให้การออมของครัวเรือนลดลง เมื่อให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่ โดยที่การออมภาคครัวเรือนมีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 1.399 การออมภาคครัวเรือนในภาคการเกษตรมีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 1.545 และการออมภาคครัวเรือนนอกภาคการเกษตรมีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 1.424

การอภิปรายผล

จากการศึกษาเปรียบเทียบภาวะการออมของครัวเรือนในภาคการเกษตรและนอกภาคการเกษตร สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

ประเทศไทยเป็นประเทศกำลังพัฒนา ทำให้โครงสร้างของประเทศยังคงต้องมีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงและปรับตัวอย่างต่อเนื่องทั้งในด้านเกษตรกรรม ด้านอุตสาหกรรม ด้านคมนาคม การขนส่ง ด้านพลังงาน ด้านการศึกษา ด้านอสังหาริมทรัพย์ ด้านการธนาคาร ด้านเทคโนโลยี ด้านวิทยาศาสตร์ และด้านศาสนา เป็นต้น ทำให้ในระยะยาวระบบเศรษฐกิจจำเป็นต้องอาศัยเงินทุนเป็นจำนวนมาก ซึ่งแหล่งเงินทุนที่สำคัญได้มาจากการออมของภาคครัวเรือน โดยสามารถแบ่งครัวเรือนได้ 2 ภาคใหญ่ๆ คือ ครัวเรือนในภาคการเกษตรและครัวเรือนนอกภาคการเกษตร ครัวเรือนทั้งในภาคการเกษตรและครัวเรือนนอกภาคการเกษตรต่างก็มีบทบาทสำคัญในการสร้างความเจริญเติบโตให้กับประเทศ ดังนั้นต้องให้ความสำคัญกับครัวเรือนทั้งในภาคการเกษตรและนอกภาคการเกษตรเท่าเทียมกัน การศึกษางานวิจัยฉบับนี้พบว่า ภาวะการออมของครัวเรือนในภาคการเกษตรและนอกภาคการเกษตรมีภาวะการออมต่ำ และมีความแตกต่างกัน เนื่องจากปัจจัยทางเศรษฐกิจ คือ รายได้และค่าใช้จ่ายในการบริโภคของครัวเรือนมีความแตกต่างกัน ซึ่งผลที่ได้เป็นไปตามสมมติฐานรายได้ของ Duesenberry ที่อธิบายว่าบุคคลใดที่มีรายได้ต่ำกว่าเกณฑ์เฉลี่ยของสังคมบุคคลนั้นจะมี C/Y สูง และ S/Y ต่ำ ในทางตรงกันข้ามบุคคลใดที่มีรายได้สูงกว่าเกณฑ์เฉลี่ยของสังคมบุคคลนั้นจะมี C/Y ต่ำ และ S/Y สูง แสดงให้เห็นว่ารายได้ของครัวเรือนในภาคการเกษตรต่ำกว่ารายได้ครัวเรือนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดหรือกลุ่มอ้างอิง จึงทำให้ C/Y สูง และ S/Y ต่ำ ส่วนรายได้ของครัวเรือนนอกภาคการเกษตรสูงกว่ารายได้ครัวเรือนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดหรือกลุ่มอ้างอิง จึงทำให้ C/Y ต่ำ และ S/Y สูง

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการออมของภาคครัวเรือนที่มีนัยสำคัญทางสถิติระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ได้แก่ รายได้รวม ค่าใช้จ่ายในการบริโภค การออมทรัพย์สินกับสถาบันการเงิน จำนวนหนี้สินที่ต้องชำระคืน จำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยพึ่งพิง การศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนอนุบาลและปฐม การศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนมัธยมศึกษา และการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนอุดมศึกษา ในเชิงบวก คือ รายได้รวม การศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนอุดมศึกษา และการออมทรัพย์สินกับสถาบันการเงิน ตามลำดับ ส่วน

ค การศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนมัธยมศึกษา การศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนอนุบาลและปฐม จำนวนหนี้สินที่ต้องชำระคืน และจำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยพึ่งพิงตามลำดับ ปัจจัยที่มีอิทธิพลในการกำหนดการออมของครัวเรือนมากที่สุดในเชิงบวก ได้แก่ รายได้รวม ส่วนปัจจัยที่มีอิทธิพลในการกำหนดการออมของครัวเรือนมากที่สุดในเชิงลบ ได้แก่ ค่าใช้จ่ายในการบริโภค **ปัจจัยด้านรายได้** มีผลต่อครัวเรือนทั้งในภาคเกษตรและนอกภาคเกษตรเป็นอย่างมากด้านหนึ่ง สามารถนำรายได้ดังกล่าวไปใช้ในการอุปโภคบริโภคสิ่งต่างๆ ได้ในชีวิตประจำวัน เพื่อตอบสนองความต้องการของตนเองและสมาชิกในครัวเรือน ในขณะที่ อีกด้านส่งผลถึงปริมาณการออมให้มีปริมาณมากขึ้นไม่มากนักขึ้นอยู่กับค่าใช้จ่ายของครัวเรือนที่เกิดขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัยยศ สรรพทรัพย์ (2549) จากการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการออมของครัวเรือนเกษตรอำเภอเลิงนกทาจังหวัดยโสธรปีการเพาะปลูก 2547/48 พบว่า รายได้สุทธิในภาคการเกษตรและรายได้สุทธินอกภาคการเกษตรมีผลต่อการออมของภาคครัวเรือนในเชิงบวก และสอดคล้องกับงานวิจัยของกรรณิการ์ ลัทธยาพร (2545) จากการศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมการออมของประเทศไทยและประเทศสิงคโปร์พบว่า รายได้พึงใช้จ่ายมีอิทธิพลต่อการออมของประเทศไทยและประเทศสิงคโปร์ในเชิงบวกทั้งสองประเทศ และสอดคล้องกับงานวิจัยของโสภณ โรจนธำรงค์ (2537) จากการศึกษาพฤติกรรมการออมของครัวเรือนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า รายได้เป็นปัจจัยที่กำหนดการออมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติและมีความสัมพันธ์ในทางบวก เนื่องจาก การออมของภาคครัวเรือนมาจากรายได้ที่มาจากการทำงานเป็นตัวจักรสำคัญ ทำให้รายได้ของภาคครัวเรือนมีผลต่อเงินออมของครัวเรือนไม่ว่าจะมากหรือน้อยก็ตาม **ปัจจัยด้านค่าใช้จ่าย** ครัวเรือนมีค่าใช้จ่ายในการบริโภคทั้งของตนเองและสมาชิกในครัวเรือน ดังนั้นรายได้ที่ได้มาต้องมีการแบ่งปันให้กับสมาชิกทุกคนในครัวเรือนที่ไม่มีรายได้เป็นของตนเองในการใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน เพราะฉะนั้นย่อมมีผลต่อฐานะเงินออมของครัวเรือนไม่มากนัก ยิ่งครัวเรือนใดมีหนี้สินที่ต้องชำระย่อมส่งผลต่อเงินที่จะออมไว้ใช้ในอนาคตมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอุสาคี แซ่มสุวรรณ (2544) จากการศึกษาปัจจัยกำหนดการออมของครัวเรือนในประเทศไทย พ.ศ. 2527 - 2541 พบว่า ค่าใช้จ่ายในการบริโภคมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับการออมของภาคครัวเรือน และสอดคล้องกับงานวิจัยของจิตสุตา ทองปาน (2546) จากการศึกษาปัจจัยที่กำหนดการออมภาคครัวเรือนในประเทศไทย พบว่า ค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับปริมาณการออมของครัวเรือนในประเทศไทย และสอดคล้องกับงานวิจัยของอุสาคี แซ่มสุวรรณ (2544) จากการศึกษาปัจจัยกำหนดการออมของครัวเรือนในประเทศไทย พ.ศ. 2527 - 2541 พบว่า ค่าใช้จ่ายในการบริโภคมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับการออมภาคครัวเรือนเช่นเดียวกัน

มีต่อรายได้รวมทั้งในเกษตรและนอกเกษตร จะทำให้การออมของครัวเรือนทั้งในเกษตรและนอกเกษตรเพิ่มขึ้น เนื่องจากครัวเรือนมีการสะสมปัจจัยดังกล่าวมากขึ้นได้มาซึ่งผลตอบแทนในรูปของเงินตราและทรัพย์สินที่สามารถประเมินค่าได้เป็นเงิน ทำให้ปริมาณการออมของครัวเรือนสูงขึ้นตามการเพิ่มขึ้นของปัจจัยดังกล่าว ตราบใดที่ปัจจัยด้านค่าใช้จ่ายในการบริโภคและปัจจัยอื่นๆ ที่มีผลกระทบคงที่ แต่ถ้าครัวเรือนมีการสะสมปัจจัยดังกล่าวลดลง การได้มาซึ่งผลตอบแทนในรูปของเงินตราและทรัพย์สินที่สามารถประเมินค่าได้เป็นเงินก็จะลดลง ส่งผลทำให้ปริมาณการออมของครัวเรือนทั้งในเกษตรและนอกเกษตรลดลงตามไปด้วย ผลจากการศึกษาพบว่า ค่าความยืดหยุ่นการออมที่มีต่อรายได้รวมของภาคครัวเรือนในภาคเกษตรมีค่าเท่ากับ 1.399 หมายความว่า ถ้าครัวเรือนมีรายได้รวมเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะทำให้การออมเพิ่มขึ้นไปร้อยละ 1.399 ในทางตรงกันข้าม ถ้าครัวเรือนมีรายได้รวมลดลงร้อยละ 1 จะทำให้การออมลดลงไปร้อยละ 1.399 ส่วนค่าความยืดหยุ่นการออมที่มีต่อรายได้รวมของภาคครัวเรือนนอกภาคเกษตรมีค่าเท่ากับ 1.545 หมายความว่า ถ้าครัวเรือนมีรายได้รวมเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะทำให้การออมเพิ่มขึ้นไปร้อยละ 1.545 ในทางตรงกันข้าม ถ้าครัวเรือนมีรายได้รวมลดลงร้อยละ 1 จะทำให้การออมลดลงไปร้อยละ 1.545

สรุปผลการศึกษาว่า ภาคครัวเรือนทั้งในภาคเกษตรและนอกภาคเกษตรมีรายได้เป็นปัจจัยสำคัญในการดำรงชีพ ดังนั้น การแบ่งสัดส่วนในการใช้จ่ายทั้งต่อตนและสมาชิกในครัวเรือนให้เหมาะสมกับความเป็นอยู่ เพื่อให้เกิดส่วนต่างระหว่างรายได้และค่าใช้จ่ายที่เรียกว่า “เงินออม” ให้เพิ่มมากขึ้น เพราะเงินออมนั้นเป็นปัจจัยสำคัญต่อครัวเรือนและการพัฒนาประเทศ *ครัวเรือน* เพื่อใช้จ่ายซื้อสิ่งต่างๆ ที่ต้องการในอนาคตหรือเก็บไว้ในยามจำเป็นหรือฉุกเฉิน อาทิ การศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น การซื้อสินทรัพย์ถาวรต่างๆ เป็นต้น *ประเทศ* เพื่อให้ภาคธุรกิจหรือภาครัฐนำเงินออมของภาคครัวเรือนไปลงทุนหรือเปลี่ยนแปลงโครงสร้างพัฒนาในด้านต่างๆ ของประเทศให้เจริญเติบโตอย่างต่อเนื่อง และสิ่งสำคัญ คือการก่อกำเนิดของภาคครัวเรือน ทั้งครัวเรือนในภาคเกษตรและนอกภาคเกษตรควรใช้วิจารณญาณในการกู้ยืมให้มาก เนื่องจากผลของการก่อกำเนิดนั้นส่งผลต่อปริมาณเงินออมไม่มากนักน้อย ดังนั้น ไม่ว่าครัวเรือนประสบปัญหาหรือสถานการณ์ใดมากระทบทั้งทางตรงและทางอ้อม ถ้าครัวเรือนมีความรอบคอบในการดำเนินการใช้ชีวิตก็จะสามารถดำเนินชีวิตต่อไปได้เป็นอย่างดีทั้งระยะสั้นและระยะยาว

จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ทำให้ทราบภาวะการออมของครัวเรือนในภาคการเกษตรและนอกภาคการเกษตร ซึ่งมีข้อเสนอแนะจากการศึกษาค้นคว้าต่อไปนี้

1. รายได้รวมมีผลต่อการออมของภาคครัวเรือนทั้งในและนอกภาคเกษตรอย่างมาก ดังนั้นครัวเรือนควรมีการสร้างรายได้ดังกล่าวให้มากขึ้น อาจจะโดยหาอาชีพเสริมเป็นงานอดิเรกโดยทำในสิ่งที่ตนหรือสมาชิกในครัวเรือนถนัดหรือมีนำผักหรือผลไม้ที่ครัวเรือนมีการปลูกไว้บริโภคในครัวเรือนไปขายสร้างรายได้เพิ่มขึ้นอีกทาง และภาครัฐควรมีมาตรการในการช่วยเหลือภาคครัวเรือน เพื่อให้ครัวเรือนมีรายได้เพิ่มขึ้นอีกทาง อาทิ การให้เงินช่วยเหลือ 2,000 บาทแก่ผู้มีรายได้ต่ำกว่า 15,000 บาท หรือกองทุนหมู่บ้านทำให้สร้างอาชีพเสริมหลังทำการเกษตร การทำอาชีพเสริมเป็นการสร้างรายได้เพิ่มขึ้นอีกทางส่งผลต่อปริมาณเงินออมเพิ่มขึ้นเช่นกันไม่มากนักน้อย

2. ค่าใช้จ่ายในการบริโภค ครัวเรือนทั้งในภาคเกษตรและนอกภาคเกษตรควรมีการจัดสรรรายได้ให้เพียงพอและเหมาะสมกับฐานะความเป็นอยู่ของครัวเรือนใช้จ่ายเท่าที่จำเป็นในการดำรงชีวิต และภาครัฐควรมีนโยบายในการดูแลและควบคุมราคาสินค้าในท้องตลาดให้เหมาะสมกับภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบัน เพื่อให้ครัวเรือนมีค่าครองชีพในการซื้อสินค้าบริโภคอุปโภคที่ไม่สูงมากนัก เพราะส่งผลต่อปริมาณการออมของครัวเรือน เช่น ถ้าครัวเรือนมีรายได้เพิ่มขึ้นแต่ค่าครองชีพก็สูงขึ้นด้วย นั้นจะทำให้รายได้ที่ได้มากลับไม่ได้มีค่าเพิ่มขึ้น เนื่องจากค่าใช้จ่ายมีค่าเพิ่มขึ้นมากกว่ารายได้ที่เพิ่มขึ้น

3. การออมทรัพย์กับสถาบันการเงิน สถาบันการเงินหรือผู้ที่เกี่ยวข้องควรมีนโยบายสร้างความรู้ความเข้าใจและวิธีการออมทรัพย์กับสถาบันการเงินให้กับภาคครัวเรือนเพิ่มมากขึ้น เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมกลุ่มออมทรัพย์ในระดับต่าง ๆ อันเป็นการเชื่อมโยงเครือข่ายที่มีอยู่ด้วยกันอย่างเป็นกระบวนการที่เข้มแข็ง ส่งผลให้ระดับการออมทรัพย์ของภาคครัวเรือนมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

4. จำนวนหนี้สินที่ต้องชำระคืน ครัวเรือนนอกภาคเกษตรควรพิจารณาให้รอบคอบในการกู้ยืมหรือนำรายได้ในอนาคตมาใช้ เนื่องจากการการกู้ยืมเงินจากสถาบันการเงินต่างๆ นั้นมีต้นทุนการกู้ยืมในรูปของดอกเบี้ยที่ได้รับ ส่งผลต่อรายได้และปริมาณเงินออมทั้งในปัจจุบันและอนาคตได้เพราะต้องนำไปใช้หนี้ ส่วนภาครัฐควรดำเนินนโยบายช่วยเหลือและควบคุมอัตราดอกเบี้ยธนาคารแห่งประเทศไทยให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมให้สอดคล้องกับสถานะเศรษฐกิจในขณะนั้น

5. จำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยพึ่งพิงของครัวเรือนนอกภาคเกษตรต้องระมัดระวังเรื่องค่าใช้จ่ายในการบริโภคของครัวเรือน โดยเฉพาะสมาชิกที่อยู่ในวัยพึ่งพิงที่อยู่ในวัยเด็กและวัยชรา เนื่องจากรายได้ที่ได้มาต้องแบ่งปันให้กับสมาชิกทุกคนในครัวเรือนที่ไม่มีรายได้เป็นของตนเอง ย่อมมีผลต่อฐานะเงินออมของครัวเรือนไม่มากนักน้อย

รายได้และอุปนิสัยการใช้จ่ายในแต่ละบุคคล ซึ่งการออมนั้นส่วนใหญ่มักจะมีเป้าหมายที่แตกต่างกันตามแต่ละบุคคลจะกำหนดจุดประสงค์ไว้ เช่น เพื่อการศึกษาต่อเพื่อลงทุนในอนาคต เพื่อใช้ยามชราหรือปลดเกษียณ เพื่อสร้างความมั่นคงในชีวิตและครอบครัว เพื่อใช้จ่ายฉุกเฉิน เป็นต้น จุดมุ่งหมายในการออมของครัวเรือนเป็นสำคัญ ดังนั้นในการวางนโยบายชักชวนและกระตุ้นให้ครัวเรือนมีการออมทรัพย์มากขึ้นนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องคำนึงถึงรวมทั้งควรส่งเสริมให้ครัวเรือนมีนิสัยประหยัดควบคู่กันไปด้วยตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแนวคิดใหม่ในการเพิ่มการออม

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาเปรียบเทียบภาวะการออมของครัวเรือนที่มีรายได้แต่ละแหล่งที่ต่างกัน เช่น แหล่งที่มาของรายได้แน่นอน (Certainty) เช่น เงินเดือนหรือค่าจ้างที่ได้รับประจำ และไม่แน่นอน (Uncertainty) เช่น ค่าจ้างจากงานอดิเรก โบนัส เป็นต้น หรือกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพแตกต่างกันไป เช่น บริษัทเอกชน รัฐบาล และรัฐวิสาหกิจ ซึ่งอาจจะส่งผลต่อการออมต่างกันด้วย

1. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาพบว่า มีตัวแปรบางตัวที่ไม่มีอิทธิพลในการกำหนดการออมของครัวเรือนในภาคการเกษตรและนอกภาคการเกษตร ได้แก่ สถานภาพการครองครองที่อยู่อาศัยและที่ดิน ในการศึกษารั้ดต่อไป จึงควรให้ความสำคัญในตัวแปรที่น่าจะมีอิทธิพลอื่นอีก เช่น ระยะเวลาการกู้ยืม สวัสดิการพนักงาน เป็นต้น ซึ่งอาจจะส่งผลต่อการออมต่างกันด้วย

2. เนื่องจากการศึกษารั้ดนี้มีข้อจำกัดในเรื่องของเวลาและงบประมาณ จึงศึกษาเฉพาะการออมของภาคครัวเรือนในพ.ศ.2547 เท่านั้น ในการศึกษารั้ดต่อไปจึงควรศึกษาเปรียบเทียบข้อมูลมากกว่า 1 ปี เพื่อให้ทราบถึงแนวโน้มในการออมของครัวเรือนที่ชัดเจนยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรรณิการ์ ลัทธยาพร. (2545). *การศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมการออมของประเทศไทยและประเทศสิงคโปร์*. วิทยานิพนธ์ ศ.ม. (เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ถ่ายเอกสาร.
- การใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS เพื่อวิเคราะห์ข้อมูล. (2548). สืบค้นเมื่อ 2 พฤศจิกายน 2550, จาก <http://www.watpon.com/spss/>.
- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2538). *การวิเคราะห์สถิติเพื่อธุรกิจ : สถิติเพื่อการตัดสินใจทางธุรกิจ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์.
- จิตสุตา ทองปาน. (2546). *ปัจจัยที่กำหนดการออมภาคครัวเรือนในประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์ ศ.ม. (เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- จินดาพร บุตรอารีย์. (2543). *ปัจจัยที่มีผลกระตบต่อการออมของครัวเรือนเกษตรในอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ปีการเพาะปลูก 2541/2542*. วิทยานิพนธ์ ศ.ม. (เศรษฐศาสตร์เกษตร). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- ชาวิณี นัตรไชยสิทธิกุล . (2543). *การวิเคราะห์การออมของครัวเรือนในจังหวัดเชียงใหม่*. วิทยานิพนธ์ ศ.ม. (เศรษฐศาสตร์). เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- ชัยยศ สรรพทรัพย์ . (2549). *ปัจจัยที่มีผลต่อการออมของครัวเรือนเกษตรกรอำเภอเลิงนกทาจังหวัดยโสธรปีการเพาะปลูก 2547/2548*. สารนิพนธ์ ศ.ม. (เศรษฐศาสตร์การจัดการ). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ดร.อภิรัฐ ตั้งกระจ่าง. (2545). *เศรษฐศาสตร์มหภาค*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ บริษัท ธรรมสาร. ถ่ายเอกสาร.
- แนวคิดทฤษฎีการออม. (2551). สืบค้นเมื่อ 1 เมษายน 2552, จาก www.bpcd.net/new_subject/library/research/document/sopida/research/business/money/02.pdf.

นยนา พัฒนณรงศ์เลิศ . (2548). พฤติกรรมการออมของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

วิทยานิพนธ์ ศ.ม. (เศรษฐศาสตร์). เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ถ่ายเอกสาร.

มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย. (2541). วารสารวิชาการประมวลความรู้ปฏิบัติการบริโภค.

สืบค้นเมื่อ 11 มีนาคม 2552, จาก www.google.co.th.

สมปอง แจ่งสุบิน. (2544). เปรียบเทียบพฤติกรรมการออมของครัวเรือนก่อนและระหว่างเกิดวิกฤต

เศรษฐกิจในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (เศรษฐศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2550). จำนวนผู้มีงานทำจำแนกตามสาขา. สืบค้นเมื่อ 19 พฤษภาคม 2550,

จาก www.nso.go.th.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2547). รายได้ ค่าใช้จ่าย และหนี้สินเฉลี่ยต่อครัวเรือน จำแนกตามสถานะทาง

เศรษฐกิจสังคม. สืบค้นเมื่อ 30 มิถุนายน 2550, จาก www.nso.go.th.

สำนักคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2549). การออมของประเทศไทยเทียบ

ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ. สืบค้นเมื่อ 1 เมษายน 2552, จาก www.nesdb.go.th.

สำนักคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2549). จำนวนประชากร จำแนกตาม

สถานภาพแรงงาน และกำลังแรงงาน. สืบค้นเมื่อ 1 เมษายน 2552, จาก www.nesdb.go.th.

เสาวลักษณ์ ธรรมทีปกุล. (2539). พฤติกรรมการออมของครัวเรือนเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. ในเขตภาค

ตะวันออกเฉียงเหนือ โดยใช้ข้อมูลภาคตัดขวางปี 37/38. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (เศรษฐศาสตร์).

กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

โสภณ ไรจน์อำรงค์. (2537). พฤติกรรมการออมของครัวเรือนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์

ศ.ม. (เศรษฐศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

อุสาคห์ แซ่มสุวรรณ. (2544). ปัจจัยกำหนดการออมของครัวเรือนในประเทศไทย พ.ศ. 2527 – 2541.

วิทยานิพนธ์ ศ.ม. (เศรษฐศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ถ่ายเอกสาร.

อาจารย์นิตยา ลิ้มไพศาล. (2541). *เศรษฐศาสตร์จุลภาค*. กรุงเทพฯ: โครงการแต่งตั้งตำราร่วม
ของสมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย. ถ่ายเอกสาร.

ภาคผนวก

ตาราง 17 การวิเคราะห์การถดถอยเชิงซ้อนของปัจจัยกำหนดการออมภาคครัวเรือน

ตัวแปรอิสระ	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย ของปัจจัย (B)	ค่าความคลาดเคลื่อน มาตรฐาน (SE)	ค่าสัมประสิทธิ์การ ถดถอยมาตรฐาน (Beta)	ค่าสถิติ T - test	ระดับนัยสำคัญของ P - value	(VIF)
(Constant)	-1.844	0.097		-19.081	0.00	
รายได้รวม (Y)	2.982	0.019	1.707	155.561	0.00**	6.321
รายจ่ายในการบริโภค (C)	-2.028	0.021	-1.053	-97.095	0.00**	6.181
การออมทรัพย์กับสถาบันการเงิน (B)	0.025	0.005	0.029	5.175	0.00**	1.671
จำนวนหนี้สินที่ต้องชำระคืน (D)	-0.030	0.006	-0.027	-5.070	0.00**	1.538
จำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยพึ่งพิง 0 - 20 (N1)	0.044	0.021	0.016	2.068	0.089 ^{ns}	3.015
จำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยพึ่งพิง 21 - 40 (N2)	0.037	0.022	0.012	1.703	0.089 ^{ns}	2.546
จำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยพึ่งพิง 41 - 60 (N3)	0.010	0.022	0.003	0.471	0.638 ^{ns}	2.426
ระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนอนุบาลและปฐม (E1)	-0.041	0.019	-0.015	-2.214	0.027**	2.405
ระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนมัธยม (E2)	-0.047	0.021	-0.013	-2.258	0.024**	1.810
ระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนอุดม (E3)	0.070	0.020	0.022	3.444	0.001**	2.070
สถานภาพการครอบครองที่อยู่อาศัยและที่ดินเจ้าของ (L1)	0.011	0.018	0.004	0.581	0.561 ^{ns}	1.938
สถานภาพการครอบครองที่อยู่อาศัยและที่ดินเช่า/เช่าซื้อ (L2)	0.004	0.022	0.001	0.190	0.850 ^{ns}	1.805
R	0.898	Heteroskedsticity	F-statistic	0.124		
R Square	0.807		Obs*R-squared	0.085		
Adjusted R Square	0.807					
Sig. F Change	0.000					
Durbin-Watson	1.744					

หมายเหตุ : ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

ns ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 18 การวิเคราะห์การถดถอยเชิงซ้อนของปัจจัยกำหนดการออมภาคครัวเรือนที่มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

ตัวแปรอิสระ	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย ของปัจจัย (B)	ค่าความคลาดเคลื่อน มาตรฐาน (SE)	ค่าสัมประสิทธิ์การ ถดถอยมาตรฐาน (Beta)	ค่าสถิติ T - test	ระดับนัยสำคัญของ P - value	(VIF)
(Constant)	-1.858	0.89		-20.765	0.00	
รายได้รวม (Y)	2.983	0.019	1.707	155.582	0.00**	6.243
รายจ่ายในการบริโภค (C)	-2.023	0.020	-1.051	-99.180	0.00**	5.893
การออมทรัพย์กับสถาบันการเงิน (B)	0.025	0.005	0.029	5.199	0.00**	1.657
จำนวนหนี้สินที่ต้องชำระคืน (D)	-0.031	0.006	-0.028	-5.217	0.00**	1.512
ระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนอนุบาลและปฐม (E1)	-0.038	0.018	-0.014	-2.069	0.04**	2.334
ระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนมัธยม (E2)	-0.044	0.021	-0.013	-2.146	0.03**	1.795
ระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนอุดม (E3)	0.069	0.020	0.021	3.419	0.00**	2.058
R	0.898	Heteroskedsticity	F-statistic	0.089		
R Square	0.807		Obs*R-squared	0.057		
Adjusted R Square	0.807					
Sig. F Change	0.000					
Durbin-Watson	2.000					

หมายเหตุ : ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

ns ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 19 การวิเคราะห์การถดถอยเชิงซ้อนของปัจจัยกำหนดการออมภาคครัวเรือนในภาคเกษตร

ตัวแปรอิสระ	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย ของปัจจัย (B)	ค่าความคลาดเคลื่อน มาตรฐาน (SE)	ค่าสัมประสิทธิ์การ ถดถอยมาตรฐาน (Beta)	ค่าสถิติ T - test	ระดับนัยสำคัญของ P - value	(VIF)
(Constant)	-2.222	0.289		-7.691	0.000	
รายได้รวม (Y)	2.894	0.047	1.462	60.982	0.000**	3.933
รายจ่ายในการบริโภค (C)	-1.918	0.057	-0.805	-33.643	0.000**	3.921
การออมทรัพย์กับสถาบันการเงิน (B)	0.023	0.009	0.035	2.631	0.009**	1.244
จำนวนหนี้สินที่ต้องชำระคืน (D)	-0.003	0.015	-0.003	-0.231	0.817 ^{ns}	1.275
จำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยพึ่งพิง 0 - 20 (N1)	-0.031	0.055	-0.010	-0.568	0.570 ^{ns}	2.231
จำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยพึ่งพิง 21 - 40 (N2)	-0.033	0.056	-0.011	-0.589	0.556 ^{ns}	2.224
จำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยพึ่งพิง 41 - 60 (N3)	-0.005	0.057	-0.001	-0.080	0.937 ^{ns}	2.111
ระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนอนุบาลและปฐม (E1)	-0.019	0.066	-0.006	-0.288	0.773 ^{ns}	2.494
ระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนมัธยม (E2)	-0.073	0.083	-0.016	-0.881	0.378 ^{ns}	2.192
ระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนอุดม (E3)	-0.011	0.119	-0.001	-0.089	0.929 ^{ns}	1.531
สถานภาพการครอบครองที่อยู่อาศัยและที่ดินเจ้าของ (L1)	0.024	0.105	0.003	0.228	0.820 ^{ns}	1.432
สถานภาพการครอบครองที่อยู่อาศัยและที่ดินเช่า/เช่าซื้อ (L2)	0.058	0.194	0.004	0.299	0.765 ^{ns}	1.388
R	0.895	Heteroskedsticity	F-statistic	0.133		
R Square	0.801		Obs*R-squared	0.102		
Adjusted R Square	0.801					
Sig. F Change	0.000					
Durbin-Watson	1.892					

หมายเหตุ : ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

ns ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 20 การวิเคราะห์การถดถอยเชิงซ้อนของปัจจัยกำหนดการออมภาคครัวเรือนในภาคเกษตรที่มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

ตัวแปรอิสระ	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย ของปัจจัย (B)	ค่าความคลาดเคลื่อน มาตรฐาน (SE)	ค่าสัมประสิทธิ์การ ถดถอยมาตรฐาน (Beta)	ค่าสถิติ T - test	ระดับนัยสำคัญของ P - value	(VIF)
(Constant)	-2.207	0.226		-9.747	0.000**	
รายได้รวม (Y)	2.895	0.047	1.464	61.499	0.000**	3.919
รายจ่ายในการบริโภค (C)	-1.926	0.055	-0.810	-35.216	0.000**	3.664
การออมทรัพย์กับสถาบันการเงิน (B)	0.022	0.008	0.035	2.661	0.008**	1.177
R	0.895	Heteroskedsticity	F-statistic	0.087		
R Square	0.801		Obs*R-squared	0.092		
Adjusted R Square	0.801					
Sig. F Change	0.000					
Durbin-Watson	1.889					

หมายเหตุ : ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

ns ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 21 การวิเคราะห์การถดถอยเชิงซ้อนของปัจจัยกำหนดการออกมาครัวเรือนนอกภาคเกษตร

ตัวแปรอิสระ	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย ของปัจจัย (B)	ค่าความคลาดเคลื่อน มาตรฐาน (SE)	ค่าสัมประสิทธิ์การ ถดถอยมาตรฐาน (Beta)	ค่าสถิติ T - test	ระดับนัยสำคัญของ P - value	(VIF)
(Constant)	-1.716	0.105		-16.376	0.000	
รายได้รวม (Y)	3.002	0.021	1.707	141.800	0.000**	6.440
รายจ่ายในการบริโภค (C)	-2.061	0.023	-1.062	-90.295	0.000**	6.145
การออมทรัพย์กับสถาบันการเงิน (B)	0.023	0.006	0.026	3.992	0.000**	1.833
จำนวนหนี้สินที่ต้องชำระคืน (D)	-0.034	0.007	-0.032	-5.180	0.000**	1.656
จำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยพึ่งพิง 0 - 20 (N1)	0.063	0.023	0.023	2.736	0.006**	3.172
จำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยพึ่งพิง 21 - 40 (N2)	0.053	0.023	0.017	2.263	0.024**	2.617
จำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยพึ่งพิง 41 - 60 (N3)	0.014	0.024	0.004	0.600	0.548**	2.492
ระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนอนุบาลและปฐม (E1)	-0.038	0.020	-0.014	-1.946	0.052 ^{ns}	2.251
ระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนมัธยม (E2)	-0.045	0.021	-0.013	-2.126	0.033 ^{ns}	1.776
ระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนอุดม (E3)	0.073	0.021	0.024	3.543	0.000 ^{ns}	2.040
สถานภาพการครอบครองที่อยู่อาศัยและที่ดินเจ้าของ (L1)	0.018	0.018	0.006	0.987	0.324 ^{ns}	1.885
สถานภาพการครอบครองที่อยู่อาศัยและที่ดินเช่า/เช่าซื้อ (L2)	-0.002	0.022	-0.001	-0.083	0.934 ^{ns}	1.784
R	0.896	Heteroskedsticity	F-statistic	0.146		
R Square	0.803		Obs*R-squared	0.062		
Adjusted R Square	0.803					
Sig. F Change	0.000					
Durbin-Watson	1.829					

หมายเหตุ : ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

ns ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 22 การวิเคราะห์การถดถอยเชิงซ้อนของปัจจัยกำหนดการออกมาคร้วเรือนนอกภาคเกษตรที่มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

ตัวแปรอิสระ	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย ของปัจจัย (B)	ค่าความคลาดเคลื่อน มาตรฐาน (SE)	ค่าสัมประสิทธิ์การ ถดถอยมาตรฐาน (Beta)	ค่าสถิติ T - test	ระดับนัยสำคัญของ P - value	(VIF)
(Constant)	-1.757	0.093		-18.933	0.000	
รายได้รวม (Y)	3.006	0.021	1.709	142.877	0.000**	6.359
รายจ่ายในการบริโภค (C)	-2.061	0.023	-1.062	-91.344	0.000**	6.008
การออมทรัพย์กับสถาบันการเงิน (B)	0.023	0.006	0.026	3.990	0.000**	1.823
จำนวนหนี้สินที่ต้องชำระคืน (D)	-0.034	0.007	-0.031	-5.083	0.000**	1.642
จำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยพึ่งพิง 0 - 20 (N1)	0.046	0.016	0.017	2.899	0.004**	1.509
จำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยพึ่งพิง 21 - 40 (N2)	0.042	0.017	0.014	2.502	0.012**	1.321
จำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยพึ่งพิง 41 - 60 (N3)	0.101	0.016	0.033	6.183	0.000**	1.292
R	0.896	Heteroskedsticity	F-statistic	0.092		
R Square	0.802		Obs*R-squared	0.052		
Adjusted R Square	0.802					
Sig. F Change	0.000					
Durbin-Watson	1.829					

หมายเหตุ : ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

ns ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

PDF
Complete

*Your complimentary
use period has ended.
Thank you for using
PDF Complete.*

[Click Here to upgrade to
Unlimited Pages and Expanded Features](#)

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ ชื่อสกุล	นันทกา นันทวิสัย
วันเดือนปีเกิด	10 พฤศจิกายน 2523
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	25/156-7 หมู่ 5 หมู่บ้านฟลาวเวอร์โฮม ตำบลบ้านใหม่ อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี 11120
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2540	มัธยมศึกษาตอนปลาย (วิทย์ - คณิต) จากโรงเรียนมหิดลวิทยานุสรณ์
พ.ศ. 2544	เศรษฐศาสตรบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ) จากมหาวิทยาลัยศรีปทุม
พ.ศ. 2552	เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์การจัดการ) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ